

Memòria de la intervenció
arqueològica subsidiària del
projecte d'infraestructures
bàsiques i restauració.
Centre Cultural del Born. Fonaments.

Barcelona (Barcelonès).
[(121/08) i (031/09)]

Dates de la intervenció: Novembre de 2008
Gener de 2009
Març de 2009
Abril - Juliol de 2009

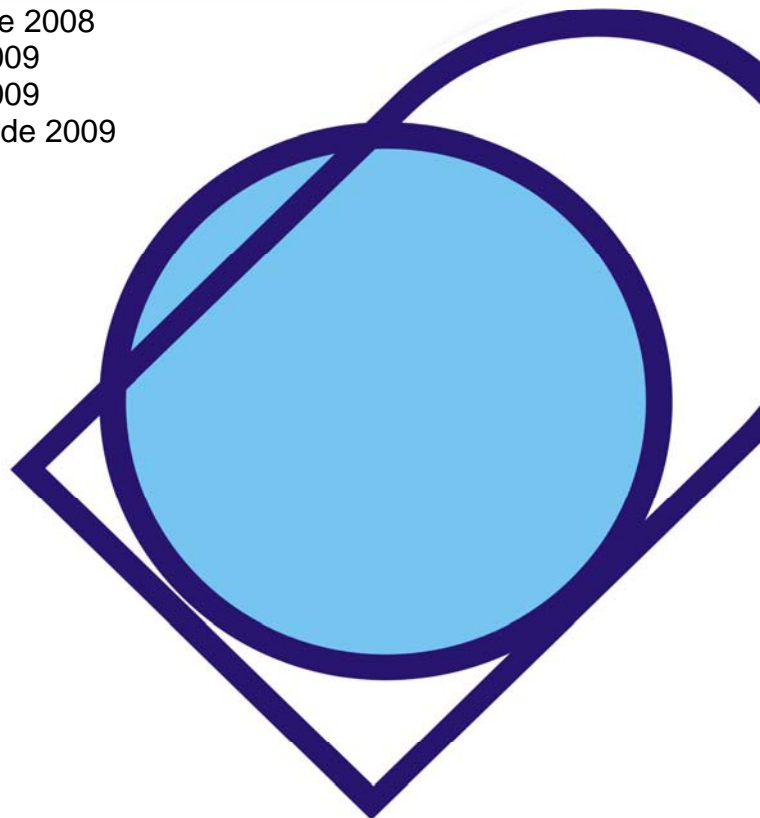
VOLUM I Text i inventaris

Autors:

Antoni Fernández Espinosa

Aitana Rius Fabra

Data de lliurament: 29 de juny de 2010

CRÈDITS

PROMOCIÓ I FINANCIACIÓ DELS TREBALLS:

AJUNTAMENT DE BARCELONA,
INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA (ICUB)

EXECUCIÓ DE L'EXCAVACIÓ:

CODEX-ARQUEOLOGIA
I PATRIMONI S.C.C.L.

DIRECCIÓ DE LA INTERVENCIÓ:

Antoni Fernández

DIBUIX DE CAMP:

Rafael Piera

TOPOGRAFIA:

CODEX Arqueologia i Patrimoni

DIGITALITZACIÓ PLANIMETRIA:

Antoni Fernández

CLASSIFICACIÓ I INVENTARI DE MATERIALS:

Antoni Fernández

DIBUIX I DIGITALITZACIÓ MATERIALS:

Antoni Fernández

COORDINACIÓ DE L'OBRA:

Antoni Rigo

EXECUCIÓ DE LES TASQUES DE RESTAURACIÓ:

Aitana Rius i Marta Balari sota la coordinació de Mª José García
(GAMARRA & GARCÍA)

SUPERVISIÓ RESTAURACIÓ:

Eugènia Bort (MUHBA)
Lídia Font (MUHBA)

SUPERVISIÓ ARQUEOLOGIA:

Isidre Pastor (MUHBA)

INDEX

- VOLUM 1. Text.

Crèdits

1. Introducció.....	07
2. Motivació de la intervenció.....	09
3. Situació geogràfica del jaciment.....	14
4. Antecedents Arqueològics i Marc Històric.....	15
4.1. Antecedents Arqueològics.....	15
4.2. Marc Històric.....	21
5. Metodologia.....	31
6. Descripció dels treballs realitzats i resultats obtinguts.....	36
6.1. Actuació a l'encepat núm.31.....	36
6.2. Actuació a l'encepat núm.32.....	37
6.3. Actuació a l'encepat núm.33.....	38
6.4. Actuació a l'encepat núm.34.....	40
6.5. Actuació a l'encepat núm.45.....	42
6.6. Actuació a l'encepat núm.46.....	44
6.7. Actuació a l'encepat núm.47.....	45
6.8. Actuació a l'encepat núm.48.....	47
6.9. Actuació en l'encepat núm.49.....	48
6.10. Actuació a l'encepat núm.52.....	49
6.11. Actuació a l'encepat núm.53.....	51
6.12. Actuació a l'encepat núm.54.....	52
6.13. Actuació a l'encepat núm.55.....	55
6.14. Actuació a l'encepat núm.56.....	60
6.15. Actuació a l'encepat núm.57.....	62
6.16. Actuació a l'encepat núm.58.....	64
6.17. Actuació a l'encepat núm.59.....	66
6.18. Actuació a l'encepat núm.60.....	68
6.19. Actuació a l'encepat núm.61.....	70

6.20.	Actuació a l'encepat núm.62.....	72
6.21.	Actuació a l'encepat núm.63.....	74
6.22.	Actuació a l'encepat núm.91.....	76
6.23.	Actuació a l'encepat núm.92.....	78
6.24.	Actuació a l'encepat núm.93.....	79
6.25.	Actuació a l'encepat núm.94.....	80
6.26.	Actuació a l'encepat núm.95.....	82
6.27.	Actuació a l'encepat núm.96.....	83
6.28.	Actuació a l'encepat núm.97.....	84
6.29.	Actuació a l'encepat núm.98.....	85
6.30.	Actuació a l'encepat núm.99.....	86
6.31.	Actuació a l'encepat núm.100.....	88
6.32.	Actuació a l'encepat núm.101.....	90
6.33.	Actuació a l'encepat núm.102.....	91
6.34.	Actuació a l'encepat núm.103.....	93
6.35.	Actuació a l'encepat núm.104.....	94
6.36.	Actuació a l'encepat núm.105.....	95
6.37.	Actuació a l'encepat núm.106.....	96
6.38.	Actuació a l'encepat núm.108.....	97
6.39.	Actuació a l'encepat núm.109.....	99
6.40.	Actuació a l'encepat núm.110.....	100
6.41.	Actuació a l'encepat núm.111.....	101
6.42.	Actuació a l'encepat núm.119.....	102
6.43.	Actuació a l'encepat núm.120.....	103
6.44.	Actuació a l'encepat núm.121.....	104
6.45.	Actuació a l'encepat núm.122.....	106
7.	Estudi dels materials arqueològics.....	109
7.1.	La ceràmica.....	109
7.1.1.	La vaixel·la segons la seva funció.....	110
7.1.1.1	La vaixel·la de taula.....	110

7.1.1.2	La vaixel·la de cuina.....	112
7.1.1.3	La ceràmica d'ús tècnic.....	114
7.1.1.4	Ceràmica sense tipologia.....	115
7.1.2.	Tècniques i decoracions.....	116
7.1.2.1	Terrissa comuna sense vidriar.....	117
7.1.2.2	Ceràmica vidriada.....	118
7.1.2.3	Pisa.....	119
7.1.2.3.1	Ceràmica decorada en blanc i morat.....	120
7.1.2.3.2	Ceràmica decorada en blau de cobalt.....	121
7.1.2.3.3	Ceràmica decorada en reflex metàl·lic.....	122
7.1.2.3.4	Ceràmica blava catalana XVII i pp.XVIII.....	124
7.1.3	Classificació de les ceràmiques per la seva cronologia.....	128
7.1.3.1	Conjunt datat en la Baixa Edat Mitjana.....	129
7.1.3.2	Conjunt datat en època Moderna.....	129
7.2	El vidre.....	130
7.3	Els metalls.....	130
7.4	El material de construcció.....	131
7.5	El material lític.....	131
8.	Conclusions.....	134
9.	Bibliografia.....	139
10.	Llistat d'estructures afectades i grau d'afectació.....	142

Annex I Treball de Restauració.

Annex II Fitxes Unitats Estratigràfiques.

Annex III Inventari materials.

- **VOLUM 2.** Inventari planimetria.

Planimetria Born.

1. INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria presenta els resultats dels treballs d'excavació arqueològica en la zona de creixement de diferents pilars del Mercat del Born de Barcelona, així com de la intervenció de restauració associada. Aquesta excavació es va desenvolupar en diferents etapes, entre els dies 11 i 28 de Novembre de 2008 i entre els dies 7 i 31 de gener de 2009. Al llarg de l mes de març de 2009 es van realitzar feines de restauració i al llarg del mes de Maig de 2009 es va tornar a excavar puntualment en alguns dels encepats. Finalment entre el mes de maig i el mes de juliol es van realitzar exclusivament tasques de restauració.

La presència de diferents estructures en la zona de creixement d'alguns dels encepats, va fer necessari la sol·licitud d'un permís de desmuntatge per poder assolir els objectius de la intervenció.

La memòria té com a objectiu principal l'anàlisi dels resultats obtinguts en una excavació preventiva, relacionada amb les restes descobertes a l'interior de l'antic Mercat del Born de Barcelona l'any 2001. Les dades obtingudes complementen els coneixements obtinguts en les diferents intervencions arqueològiques en aquest punt del barri de la Ribera, destruït per ordre del rei Felip V, l'any 1716. Noves dades sobre els primers moments constructius i sobre l'evolució de les edificacions. Les dades que ens ha proporcionat han estat avaluades de forma conjunta amb el que ja coneixíem de les intervencions en l'àrea de l'antic Mercat del Born, Plaça comercial (FARRÉ – SERRA 1991), Mercat del Born (BARRASETAS – HUERTAS 1994, FÀBREGAS – HUERTAS 1998, ARTIGUES – FERNÁNDEZ 2000-2001 i FERNÁNDEZ 2005-2006), C./Comercial (FERNÁNDEZ 2007), i Pg. Picasso (CABALLÉ 2001, 2002 i 2006-2007).

Aquesta intervenció forma part de la continuació de les diferents actuacions integrades en el 'Projecte d'intervenció Arqueològica a l'Antic Mercat del Born –Actuacions 2005' i l'ampliació de diferents punts l'any 2006.

L'excavació arqueològica es va efectuar tal i com es disposa a l'autorització de la Direcció General del Patrimoni Arqueològic, dins de les dates indicades i segons el procediment establert en article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

En un primer moment es va realitzar un permís a nom d'Antoni Fernández Espinosa entre els dies 3 de novembre i 31 de desembre de 2008, posteriorment es va demanar una pròrroga entre els dies 7 i 31 de gener de 2009. El primer permís i la pròrroga, es corresponen amb el codi 121/08 del MUHBA.

Les necessitats de l'obra van fer necessari la petició d'un nou permís, aquest cop a nom d'Antoni Fernández Espinosa, (per la part arqueològica) i d'Aitana Rius Fabra, (per la part de restauració). La vigència del permís era entre els dies 16 i 27 de març de 2009, posteriorment es va demanar una pròrroga entre els dies 4 d'abril i 31 de juliol de 2009. El permís i la pròrroga, es corresponen amb el codi 031/09 del MUHBA.

Les tasques arqueològiques han estat dirigides per l'arqueòleg de l'empresa CODEX - Arqueologia i Patrimoni, Antoni Fernández Espinosa. Les tasques de restauració han estat dirigides per la restauradora de l'empresa GAMARRA & GARCÍA – Aitana Rius Fabra.

La intervenció ha estat finançada per l' INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA i promoguda per l'Ajuntament de Barcelona.

2. MOTIVACIÓ DE LA INTERVENCIÓ.

La intervenció arqueològica, ha estat motivada per la construcció, per part de l'Ajuntament de Barcelona, d'un Centre Cultural a l'antic Mercat del Born de Barcelona. Dins de les obres de construcció s'ha realitzat aquesta intervenció arqueològica subsidiària del projecte general d'infraestructures bàsiques i de restauració del Mercat.

L'equip de persones estava integrat per un arqueòleg director, un dibuixant/topògraf, i un equip de 6 auxiliars d'arqueologia, tots ells de l'empresa CODEX, Arqueologia i Patrimoni. En moments concrets de l'excavació, s'ha comptat amb la col.laboració dels arqueòlegs Mikel Soberón i Jordina Margarit, també de CODEX Arqueologia i Patrimoni.

La necessitat de construir un centre cultural a l'interior del mercat va venir motivada per la intervenció de l'any 2001, on es van documentar les restes de l'antic barri de la Ribera de Barcelona destruït l'any 1716 per ordre del rei Felip V. En total 8100 metres quadrats de restes arqueològiques sota el mercat construït en el segle XIX.

Els arqueòlegs del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat, van redactar un projecte d'intervenció en 48 dels 71 pilars del Mercat, en el marc d'una intervenció arqueològica preventiva, segons la normativa municipal i la legislació vigent.

D'acord amb les disposicions que s'estableixen en la legislació vigent al respecte en matèria de Patrimoni Cultural, s'havien de sotmetre als següents fonaments de dret:

-Decret 114/1988 de 7 d'abril, d'avaluació d'impacte ambiental. Segons estableix l'article 2.1.c., els projectes que s'han de sotmetre a una avaluació

d'impacte ambiental hauran d'incloure un estudi d'impacte ambiental que es referirà, entre d'altres aspectes, a l'avaluació dels efectes previsibles directes i indirectes del projecte sobre patrimoni historicoartístic i arqueològic

-Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català. Tal com disposa el Capítol IV "Normes específiques de protecció del Patrimoni Arqueològic", article 46.3, en la tramitació d'obres, instal·lacions o activitats que s'hagin de sotmetre al procediment d'impacte ambiental, s'ha de sol·licitar informe al Departament de Cultura.

-Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català: segons estableix l'article 34.1 "Qualsevol intervenció que es pretengui realitzar en un monument històric, un jardí històric, una zona arqueològica o una zona paleontològica d'interès nacional ha d'ésser autoritzada, pel Departament de Cultura".

-Decret 78/2002 de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, segons estableix l'article 36.2, les declaracions d'impacte ambiental de projectes que afectin restes arqueològiques o paleontològiques requereixen un informe previ de la Direcció General del Patrimoni Cultural.

En relació a la protecció del Patrimoni Cultural, la legislació autonòmica catalana estableix una sèrie de figures de protecció dels béns integrants del Patrimoni Cultural Català. Destaquen les següents:

Bé Cultural d'Interès Nacional (*BCIN). Són els béns més rellevants del patrimoni cultural català. Es classifiquen en les següents categories: Monument històric, conjunt històric, jardí històric, lloc històric, zona d'interès etnològic, zona arqueològica i zona paleontològica.

Així mateix estan declarats BCIN els castells de Catalunya (disposició addicional primera de la *Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català*) sigui el que sigui el seu estat de conservació.

La incoació de l'expedient de declaració d'un BCIN comporta l'aplicació immediata i provisional del règim de protecció establert per als BCIN ja declarats (article 9.2 de la *Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català*).

Bé Catalogat (*BC) - Bé Cultural d'Interès Local (*BCIL) Són aquells béns del patrimoni cultural català que a pesar de la seva significació i importància no compleixen les condicions pròpies dels BCIN.

La catalogació dels béns immobles s'efectua mitjançant la seva declaració com BCIL. Tota catalogació de béns immobles ha de contenir els jaciments del terme municipal que hagin estat declarats espai de protecció arqueològica (article 15.1 de la *Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català*). Sota aquesta denominació es consideren aquells llocs no declarats d'interès nacional on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques (article 49.1 de la *Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català*).

Segons la disposició addicional primera de la *Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català* els béns radicats a Catalunya que hagin estat declarats d'interès cultural (BIC) o hagin estat inclosos en l'Inventari General de Béns Mobles d'acord amb la llei de l'Estat 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, passen a tenir respectivament la consideració de BCIN o de BC. Els béns immobles que en el moment de l'entrada en vigor de la llei 9/93 estiguin inclosos en catàlegs de patrimoni cultural incorporats a plans urbanístics passen a tenir, excepte si són BCIN, la consideració de BCIL. La *Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català*, en el seu article 25 estableix el deure de preservació i manteniment per als BCIN i BC, i concreta en l'apartat 2 que

no poden ser destruïts.

El Mercat del Born i la seva zona d'influència s'inclouen en una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric, tal i com s'ha posat de manifest en les intervencions arqueològiques precedents. Per això, la intervenció arqueològica té la classificació de Preventiva, i era necessària prèvia a l'execució del projecte constructiu que la va motivar.

El Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic històric artístic de la ciutat de Barcelona, d'octubre de 2000, especifica en l'Article 30 de les Normes que es consideren amb nivell D tots els elements i/o conjunts de Ciutat Vella, inclòs vialitat i zones lliures, que no tinguin una protecció reflectida a les fitxes individualitzades, com és el cas de la finca núm. 5 del carrer Comercial i del tram d'aquest carrer afectat.

En relació al patrimoni arqueològic preservat al subsòl del edifici que ocupa l'antic mercat del Born i la seva zona d'influència, d'acord amb el que estableix la RESOLUCIÓ CLT/1527/2003, de 19 de maig, (DOGC núm. 3893 – 28/05/2003, pàg. 10991) per la qual s'incoa expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona arqueològica, a favor del jaciment arqueològic de l'antic Mercat del Born, a Barcelona.

El 4 d'abril i el 14 de maig de 2003 la Direcció General del Patrimoni Cultural, de la Generalitat de Catalunya, va emetre sengles informes en què proposa incoar un expedient per a la declaració de bé cultural d'interès nacional, en la categoria de zona arqueològica, del jaciment arqueològic de l'antic Mercat del Born, a Barcelona. Atesos els articles 8 i 9 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, en aquest es considera:

1 Incoar expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional, en la

categoria de zona arqueològica, del jaciment arqueològic de l'antic Mercat del Born, a Barcelona (Barcelonès). La delimitació de la zona arqueològica consta grafiada al plànol que figura a l'expedient.

2 Notificar aquesta Resolució a les persones interessades, donar-ne trasllat a l'Ajuntament de Barcelona i fer-li saber que, d'acord amb l'article 9.3 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, aquesta incoació comporta la suspensió de la tramitació de les llicències de parcel·lació, edificació o enderrocament a la zona afectada, i també la suspensió dels efectes de les llicències ja concedides. No obstant això, el Departament de Cultura pot autoritzar la realització de les obres que sigui manifest que no perjudiquen els valors culturals del bé. Aquesta autorització ha de ser prèvia a la concessió de la llicència municipal, llevat que es tracti de llicències concedides abans de la publicació d'aquesta Resolució.

3 Comunicar aquesta Resolució al Registre de béns culturals d'interès nacional per a la seva anotació preventiva i donar-ne trasllat al Registre general de béns d'interès cultural de l'Administració de l'Estat.

3. SITUACIÓ GEOGRÀFICA

L'antic Mercat del Born es situa entre la plaça Comercial, 12; i els carrers de la Ribera, 3; carrer Comercial, 2; i carrer Fusina, 4 de l'antic barri de La Ribera que forma part del Casc Antic, en l'interior del Districte de Ciutat Vella de la ciutat de Barcelona, es correspon amb la Referència Cadastral: 1821801DF3812B Full 1/500 Q176, de l'illa 0111500 del plànol parcel·lari de la ciutat de Barcelona. Comarca del Barcelonès. La zona excavada queda definida exclusivament a l'interior de l'antic Mercat del Born..

El jaciment està situat a $41^{\circ}23'9.05''N$ i $2^{\circ}11'1.78''E$. L'alçada sobre el nivell del mar és de 5.44 metres.

Fig.1 Localització del Mercat del Born al barri de la Ribera.

4. ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS I MARC HISTÒRIC.

4.1. Antecedents Arqueològics

L'interès arqueològic i la rellevància històrica que presenta aquest sector de la ciutat de Barcelona és de primer ordre, tal i com ho representa les diferents catalogacions tant a nivell de país com de la pròpia ciutat de Barcelona. Aquesta importància es fa palesa a partir de la documentació recopilada en els diferents arxius des de l'època alt medieval fins als nostres dies. Totes les intervencions urbanístiques a Ciutat Vella impliquen un seguiment arqueològic i en especial aquesta part del barri de la Ribera.

L'activitat arqueològica realitzada en aquesta zona ha estat important, especialment en els anys 90 del segle passat, amb moltes intervencions de petites dimensions, obertures de diferents trams de carrers, i solars de planta mitjana o petita. Totes aquestes intervencions han aportat dades que ens ajuden a ampliar el coneixement històric de l'actual districte de Ciutat Vella i en especial del Barri de la Ribera.

Cal destacar les intervencions a l'edifici de l'Antic Mercat del Born i en el perímetre que l'envolta, en total sis intervencions.

La primera intervenció a la que ens referirem és l'excavació de la Plaça Comercial efectuada l'any 1991 i dirigida pels arqueòlegs Robert Farré i Dolors Serra. Aquesta intervenció va ser motivada per la construcció d'un aparcament subterrani, en tota l'ària que ocupa la plaça. Com a resultat es va documentar una part important de l'antic barri de la Ribera destruït a principis del segle XVIII, després de perdre la guerra de successió. Entre les restes més destacades, cal destacar la totalitat del carrer Gensana, un tram del carrer del Joch de la Pilota, del carrer Bonayre i un tram molt petit del Rec Comtal.

També es van documentar les cases i tallers que ocupaven l'interior de les illes de cases marcades pels carrers, amb un nivell de conservació de 0.40 m de potència de mitjana pels murs. En els nivells inferiors de la meitat est del jaciment, va aparèixer bona part de la necròpolis baix-imperial que es prolonga al llarg del carrer Argenteria des de l'antiga muralla romana.

La segona intervenció a la que fem referència es va realitzar a l'interior parc de la Ciutadella, l'any 1991, amb motiu de la construcció d'un gran col·lector d'aigües. La direcció de la intervenció va anar a càrrec de les arqueòlogues Tona Majó i Emília Pagès. En aquesta intervenció va aparèixer bona part del convent de Santa Clara, algunes edificacions de l'antic barri de la Ribera així com un dels petits baluards situats entre els baluards del Rei i el de la Reina, en el qual es va documentar la porta d'entrada a la ciutadella i les restes d'un petit pont que salvava la fossa.

La tercera intervenció a la que fem referència es va efectuar en l'interior de l'antic mercat del Born l'any 1994. Va ser dirigida per les arqueòlogues Eulàlia Barrasetas i Josefa Huertas. El motiu de la intervenció, era estudiar la possibilitat d'ubicar a l'interior del Mercat la facultat d'Audiovisuals de la Universitat Pompeu Fabra, la qual necessitava plantes subterrànies. Es van realitzar un total de 16 sondeigs, 8 cates i 8 de rases, per la totalitat del solar amb la intenció de comprovar l'estat de conservació dels fonaments de l'antic mercat i al mateix temps, documentar la presència d'estructures i el seu estat de conservació, a més de la potència del registre estratigràfic. Les previsions es van complir i a la pràctica totalitat dels sondeigs, es van detectar estructures pertanyents a l'antic barri de la Ribera amb bon estat de conservació.

La quarta intervenció, també en l'interior de l'antic Mercat es va realitzar entre els mesos d'agost i Setembre de l'any 1998. La intervenció va ser dirigida per les arqueòlogues Marta Fàbregas i Josefa Huertas. Una vegada aprovat, per les administracions implicades en el projecte de biblioteca, la ubicació a

l'antic mercat del Born, es va optar per la realització d'una nova excavació en la part central del Mercat, que va consistir en la realització d'un únic sondeig de 15 m x 20 m al sector nord-oest de l'Antic Mercat. L'objectiu era conèixer qualitativament i quantitativa l'estat de conservació de les restes arqueològiques de l'antic barri de la Ribera, incloent un dels seus punts més remarcables, com és un tram de l'antic Rec Comtal. Com a resultat es van documentar parcialment algunes edificacions, un tram de 16 metres del Rec i un arc d'un pont que el salvava.

La cinquena i més important de les intervencions efectuades al Mercat del Born i zones properes es va dur a terme entre febrer del 2000 i abril del 2001 dirigida pels arqueòlegs Pere Lluís Artigues i Antoni Fernández, amb dues fases, una primera de seguiment i una segona d'excavació en extensió. El projecte de construcció de la biblioteca provincial de Barcelona dins de l'Antic Mercat del Born va incloure una part del pressupost per a l'excavació en extensió del subsòl per tal de valorar la importància de les restes que apareguessin. Aquestes restes, finalment tenien un estat de conservació excel·lent.

En total es van documentar 8.004 m² amb restes arqueològiques, amb la trama urbana d'una part del barri de la Ribera de Barcelona destruïda l'any 1716 per ordre del rei Felip V. Aquesta trama té dos punts importants, el primer és el carrer Qui va del Born al Pla d'en Llull, més conegut com a Bornet, una de les entrades a la ciutat de Barcelona més importants, amb un carrer de més de 11 metres d'amplada, totalment empedrat, amb artesans i botigues als dos costats del carrer. Aquest punt es troba just al mig de la porta principal d'accés al mercat. El segon punt vertebrador és el rec Comtal, una estructura preexistent a la urbanització del barri a finals del segle XIII, i que marca l'urbanisme de la meitat oest del jaciment, es van documentar 72.62 metres de recorregut amb una amplada de 4m.

Es van documentar total o parcialment 8 illes de cases i 9 carrers: en la meitat oest, el carrer de Na Rodés, el carrer dels Ventres i el carrer Gensana, en la part central el carrer Qui va del Born i en la part est, els carrers del Joch de la Pilota, del Bonayre, carrer Abella, carrer Malla i carrer Xucles.

Pel que fa a les edificacions documentades, sempre la planta baixa i en alguns casos un petit soterrani, es va poder observar un cert respecte a l'estructura original de les cases al llarg dels segles, produint-se compartimentacions internes, especialment al llarg del segle XVII. Les edificacions originals del segle XIV, presenten característiques comunes, com ara grans espais diàfans amb particions internes efectuades amb arcades. Les compartimentacions es fan cada vegada de llocs més petits amb pitjors materials i amb la reutilització d'elements arquitectònics.

Dins del jaciment es van diferenciar tres zones, la primera, al voltant del Rec Comtal i el carrer de Na Rodés, era una zona on vivien i treballaven artesans, especialment aquells, que per la seva activitat necessitaven el rec Comtal, tant per recollir com per abocar aigua, la feina de l'historiador A.García Espuche, va donar com a resultat la localització precisa d'artesans blanquers, corders de viola, ferrers, boters etc. En la part central del jaciment, tota la zona del Bornet i illes properes, es documenta una zona d'oci, amb tavernes, hostals i oficis relacionats amb els viatges, com ara llogaters de mules o oficis varis com metges etc. Finalment, de forma pràcticament testimonial, es va diferenciar l'inici del barri mariner de Barcelona, una zona molt més massificada que les anteriors, amb cases més petites i altes i amb carrers sense empedrat i molt més estrets.

El conjunt arquitectònic i urbanístic presentava, en línies generals un excel·lent estat de conservació, ja que la destrucció i posterior enterrament van protegir les restes d'una destrucció lenta, les actuacions urbanístiques posteriors i la construcció entre els anys 1873 i 1876, del mercat del Born amb

una innovadora tècnica constructiva, l'arquitectura del ferro, que necessita una fonamentació lleugera van afavorir encara més la conservació.

Una bona part del jaciment no es va excavar, ja que la direcció de Patrimoni Cultural de la Generalitat i el Museu d'Història de la Ciutat, van donar ordres de no desmuntar paviments, per tant, especialment en la meitat est del jaciment, només es va treure la runa que cobria les restes.

Entre l'abril de 2005 i l'abril de 2006 es van realitzar una sèrie d'intervencions a l'interior del Mercat del Born, aquestes intervencions es dividien entre seguiments de les obres efectuades per l'empresa F.C.C i excavacions de 37 punts d'actuació. Aquests punts formaven part del projecte dissenyat pels arqueòlegs del Museu d'Història de la Ciutat i responien a necessitats de l'obra, especialment per la construcció d'una plataforma al llarg de tota la superfície del mercat. La intervenció tenia un triple objectiu, en primer lloc, garantir la integritat total de les restes arqueològiques, amb motiu de les feines de restauració del jaciment i la construcció d'un nou equipament cultural de la ciutat; en segon lloc, fer feines de sondeig per intentar descobrir possibles esfondraments o fosses al terreny per on, amb posterioritat, podria passar la gent un cop s'inaugurés el Centre Cultural, així com en els punts on s'haurien de situar els peus de la plataforma de treball per la construcció del Centre Cultural; i, en tercer lloc, aprofundir en l'estudi científic de punts no exhaurits en l'excavació de l'any 2001. Els resultats finals han aportat una informació molt important per aprofundir en el coneixement global de les restes arqueològiques del Born, a més d'aclarir algunes cronologies que havien comportat certa controvèrsia. També es van obtenir novetats molt interessants sobre els moments contemporanis a la construcció de la Ciutadella, com és el primer desviament del Rec Comtal de l'any 1716.

Dins de les feines relacionades amb la construcció del Centre Cultural, l'any 2007 es va intervenir al davant del núm.5 del carrer Comercial, a tocar de

la façana nord del Mercat. Es va realitzar una excavació en extensió i fins esgotar l'estratigrafia en un espai de 80 m². Es va poder excavar un petit fragment de cases del barri de la Ribera, des dels seus orígens i fins la seva destrucció.

Finalment hauríem de parlar de diferents excavacions i controls realitzats de forma contemporània, o amb posterioritat, a la segona fase d'excavacions a l'interior del Mercat del Born, es tracta de l'excavació, per part de l'arqueòloga Gemma Caballé de dos solars situats en el Passeig Picasso, de diferents rases al llarg del carrer del Marquès d'Argentera i al Pla de Palau, per part dels arqueòlegs Francesc Antequera i Conxita Ferrer, l'excavació a l'interior del parc de la Ciutadella amb la localització, amb un perfecte estat de conservació del portal de sant Daniel, així com la descoberta de part de la muralla en l'extrem sud-est del parc, ambdues intervencions dirigides per l'arqueòleg Miquel Gea, i finalment, també hem de comentar tres intervencions que han donat com a resultat la documentació la del baluard de llevant i una part important de la muralla de Mar, així com el tram final del Rec Comtal, aquestes intervencions van ser dirigides pels arqueòlegs Mikel Soberón, Pere Lluís Artigues i Laia Santanach. Totes aquestes intervencions, aporten una preuada informació a l'hora d'aprofundir en el coneixement de l'evolució, creixement, destrucció i reurbanització d'una de les parts més importants de la ciutat de Barcelona. Des d'un punt de vista cronològic, es segueix un mateix criteri, restes romanes fora de muralla, urbanització de finals del segle XIII, creixement entre els segles XVI i XVII, destrucció d'una bona part a principis del XVIII i en alguns casos, la nova urbanització de diferents sectors, primer amb un marcat signe defensiu i posteriorment amb l'obertura de nous espais guanyats per la ciutat.

4.2. Marc històric

L'espai que ocupa la zona excavada es trobava en època romana fora de la muralla de la Colònia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino. Encara que no s'han localitzat, podria haver estat ocupada per diferents villae de producció agrícola. Les restes més properes que ens puguin parlar d'un possible nucli rural s'han localitzat al subsòl de l'actual museu Picasso, al carrer Montcada.

No és fins a època baix-imperial que es documenta una zona de necròpolis, trobant-se el nucli principal sota l'actual església de Santa Maria del Mar, on en els anys 60 es van excavar un total de 109 enterraments de tipologia diversa: fossa simple, en àmfora, en caixa de teula plana a doble vessant i en caixa tipus cista realitzada amb teules planes. La necròpolis es troba documentada fora dels límits de l'antiga muralla de la ciutat romana i al llarg del carrer Argenteria fins a l'actual mercat del Born, seguint la línia que ens marcaria el traçat d'un antic camí que aniria des de la ciutat romana a les zones properes al mar, situant-se les tombes en ambdós costats del camí.

La ocupació esporàdica del territori continuarà fins i tot època alt-medieval. Alguns edificis religiosos seran el centre de burgs o vilanoves com per exemple Santa Maria de les Arenes, Santa Maria del Pi, Sant Pere de les Puelles o Sant Cugat. Altres factors que faciliten que la població marxés fora de la muralla, a part de l'espai físic que impedia la construcció de noves cases, eren elements com ara el port, el mercat o el Rec.

En el segle X, es troben referències documentals d'un suburbi poblat de pescadors i mariners al voltant de la petita església de Santa Maria de les Arenes.

Entre els anys 1050 i 1250 la ciutat experimenta un creixement considerable, així com les seves vilanoves. L'àrea de llevant és la que apareix més densificada; Santa Maria de les Arenes vertebrava una àmplia Vilanova que s'estenia al nord fins a la zona al voltant de l'església de Sant Cugat del Rec. Aquesta és coneguda com la Vilanova del Mar, que gràcies a l'augment de les activitats relacionades amb el mar, creix i es fa més complexa convertint-se en el nucli mercantil de la ciutat.

Cap a finals del segle XII els voltants de Santa Maria de les Arenes estaven plens d'artesans, augmenta la població i la construcció de cases en les travessies del carrer del Mar. La urbanització entre el Mercadal i Santa Maria de les Arenes fan necessaris canvis importants, com la desviació del Torrent del Merdançar cap a la plaça de la Plana i el carrer d'Assaonadors. Així mateix, es duen a terme les feines de dessecació de les llacunes al voltant de Santa Maria de les Arenes. Ambdues modificacions van facilitar en gran manera el desenvolupament d'aquesta extensa àrea suburbana.

L'eclosió comercial i industrial al barri del Mar, fa que es converteixi en el més actiu de la ciutat ja des de l'any 1200. Es tracta d'una barriada de carrers paral·lels i estrets, per a la gent dedicada a la mar, humil; que s'anirà estenent a mesura que el mar retrocedeix cedint més terreny urbanitzable. És la coneguda rodalia de Corbera, cridada així per la família censatària del bisbat que va dur a terme la urbanització. Era, en part, l'origen del futur barri de la Ribera, que ocuparà les dues bandes del Rec més endavant. El procés d'urbanització de la Ribera serà una constant durant tot el segle XIII i part del XIV.

Dins d'aquest sector de la ciutat neixen noves urbanitzacions com les que trobem al cens de 1363, amb el nom de Vilanova dels molins de la mar, en l'àrea ocupada a llevant pel Rec Comtal, consolidada amb la construcció del

convent de Sant Agustí l'any 1309 i la construcció de la muralla entre el Portal Nou i Santa Clara, iniciada l'any 1358.

L'expansió del Barri de la Ribera es ratifica amb la construcció de l'església de Santa Maria del Mar, que juntament amb el Born es converteixen en el centre del barri més dens i actiu de la ciutat. La construcció de Santa Maria del Mar s'inicia en 1329, set anys després que Santa Maria del Pi, i no va concloure fins a mig segle més tard.

La importància del barri quedarà reflectida amb la unitat administrativa coneguda com Quarter del Mar medieval. Aquest quarter tindrà diferents zones diferenciades; la més deprimida és el llevant del Rec Comtal, des de Sant Agustí a Santa Clara, la zona on anaven a parar els nouvinguts a la ciutat. El sector més ric comprenia els carrers del Mar, de la Bòria, de Montcada, del Born i els Canvis, dues zones extremes dins del mateix quarter.

Darrera de Santa Maria es va obrir el carrer Montcada, que enllaçava la Vilanova de Mar amb el sector comercial del carrer de la Bòria. En aquesta zona es van anar construint grans casalots de mercaders ennoblits i de nobles. Alguns d'aquests personatges són clars protagonistes en la victòria i presa de Tortosa sent recompensats amb possessions importants al barri. Tal és el cas de Guillem Ramon de Montcada (el qual donarà nom a un dels carrers més pròspers).

És tanta la rapidesa i llibertat amb què creix el nou barri, que fa possible el traçat dels seus carrers en línies rectes, prolongades i paral·leles, en contrast amb els foscos i irregulars carrers dels barris veïns. En molts dels casos, de la trama urbana del jaciment del Born així es demostra.

La seva clara disposició regular fa pensar en el fet que van poder ser planejades sobre una àrea totalment lliure d'obstacles físics o legals. En

l'extrem del carrer Montcada i darrere de l'àbsis de Santa Maria s'obria el Born, el lloc on se celebraven gran quantitat de festes, justes i torneigs, d'aquí la paraula bornar. S'adornaven els carrers i balcons sumant-se al seguici de cavallers amb músiques i banderes que recorrien el traçat del carrer Montcada. El Born neix com una plaça allargada amb cases al voltant fins que es decideix la compra d'albergs per regularitzar-la i ampliar-la. En aquesta època és el centre de més moviment de la ciutat gràcies, en part, a les excepcionals dimensions de la seva plaça, permetent la localització d'espais dedicats en venda de tot tipus de productes agrícoles així com d'altres petits centres de venda de productes manufacturats.

És un barri que concentra la major quantitat i diversitat d'oficis: artesans de la plata, llibreters, ganiveteries, boters, artesans del vidre (a la façana marítima), mariners, pescadors, calafatadors, portadors (en el llevant), i a la zona de la sèquia, en una situació més perifèrica se situen els oficis 'industrials': pelleters, teixidors, cordés de viola, curtidors, blanquers, etc...

Durant el segle XVI Barcelona reforça el seu paper de cap i casal del país, fins i tot perdent la projecció mediterrània i despoblant-se de reis i magnats. Amb això l'economia política quedaria profundament afectada, no obstant això, també és el moment en què es consolida el paper preindustrial de la ciutat, és el segle d'or dels gremis.

Al contrari, el segle XVII vindrà marcat per diferents crisis econòmiques, pestes i guerres que provoquen una caiguda del comerç marítim i de la producció industrial, especialment referent a la llana.

En aquest marc, avançat el segle XVII, i encara que la població no havia sobrepassat demogràficament la d'unes dècades enrere (a començaments de segle), aquesta es congestionava als barris de Santa Maria i de la Ribera.

Les obres de millora al port van facilitar la compactació de terres; es va arrasar la vella muralla i se'n va construir una altra més endavant. Als nous terrenys guanyats es van construir edificis per a serveis públics (com és el cas de l'Escola Militar), i es van obrir nous carrers i espais de treball que van descongestionar els vells barris limítrofs, entre ells el de la Ribera.

L'enfrontament de les corones d'Espanya i França en la primera meitat de segle es converteix en una guerra entre Catalunya i la monarquia de Felip IV. La ciutat no sofreix grans canvis i es manté l'essència de la ciutat del 1500. L'única modificació és la construcció de la muralla de la Marina.

La gran modificació de la fisonomia de la ciutat i del Barri de la Ribera en particular, vindrà provocada per la Guerra de Successió, a començaments del segle XVIII. La mort sense successor del rei Carles II va provocar l'enfrontament de dos possibles successors: l'Arxiduc Carles d'Àustria i Felip d'Anjou de la casa dels Borbons. Catalunya es posiciona al costat de l'arxiduc Carlos, així com Mallorca, València i Aragó, per poder canviar la seva situació dins de la monarquia Hispànica, mentre que el regne de Castella ho fa per Felip d'Anjou. Barcelona capitula el 9 d'octubre de 1705 després d'un breu setge de les tropes aliades.

En la primera meitat de 1713 es procedeix a l'evacuació de les tropes imperials i es lliura el Principat als dos exèrcits borbònics.

Només podran resistir Barcelona i Cardona, però la resta del territori restarà envaït per tropes d'ocupació, amb una proporció de 15 a 1 respecte als resistents. Uns 50000 soldats al voltant de Barcelona i una xifra similar repartits pel territori, fent molt difícil la mobilitat dels guerrillers.

Barcelona estava assetjada des de l'estiu de 1713, patint un bloqueig de 13 mesos, en mig d'aquest procés al gener de 1714 encara hi va haver una

aixecament generalitzat, contra la pressió de l'exèrcit, contra els abusos que cometien, aquests aixecament va ser ofegat literalment amb sang, pobles sencers són degollats, cremats per tant la situació del principal en aquells últims anys era dramàtica. Per això es va generalitzar un desig, com en tantes guerres, en la finalització del conflicte.

L'onze de setembre de 1714, després de 13 mesos de setge, i pràcticament 10 anys de guerra sobre territori català, van caure unes 30000 bombes (en aquella època Barcelona tenia entre 30 i 40000 habitants). Durant la guerra hi van haver 5 setges el primer l'any 1697. Però sense dubtes el setge simbòlic és el de 1713-14, en termes d'història militar va ser el darrer gran setge d'una ciutat europea, no ni haurà cap altre, perquè la capacitat que adquireix l'artilleria, pren una magnitud que les ciutats emmurallades, seran indefensables. El setge de Barcelona surt en tots els tractats militars de l'època, i fins i tot en parla Voltaire. Però sens dubte és un dels episodis més tèrbols de la història de Catalunya.

A causa del buit de poder, el Consell de Cent va donar un autèntic cop d'estat el febrer de 1714 i va rellevar de les seves funcions la Generalitat assumint l'organització de la defensa de Barcelona.

El setge amb efectivitat militar es produeix a partir del juliol de 1714, El duc de Populi no tenia prou armes, soldats preparats i coratge per realitzar un setge total, es una mica permeable, rep combois de Mallorca amb armament i queviures, A parir de que el mariscal duc de Werwick agafa el comandament de les tropes el juliol de 1714, converteix el setge en infranquejable, amb un exèrcit molt nombrós de 40.000 homes, sapadors, artillers etc., amb material de darrera generació sobretot morters i artilleria potent, 50.000 soldats per contenir el país. Les tropes catalanes capitanejades per Villaroel i Rafael de Casanova, comptaven amb 3.500 homes de la coronela, 900 soldats regulars

de diferents procedències, 500 soldats de cavalleria, artilleria i 400 fusellers i voluntaris.

L'ofensiva final va ser precedida d'una intensificació del bombardeig de la ciutat i les seves muralles. L'enginyer militar George Prosper de Verboom, va indicar el punt més feble de les defenses de la ciutat, el fet d'haver caigut pres abans de l'ofensiva va afavorir que fes un estudi de les defenses i baluards. Setge.

La bretxa reial, anomenada així pels assaltats, és una bretxa oberta a la muralla que permet l'entrada de tropes amb una columna que tingui un front de 250 soldats, tot i així es va poder aguantar varies setmanes tot i tenir aquests forats. La nit del 10 a l'11 de setembre de 1714 es va fer l'atac final per les set bretxes obertes a la muralla. *“comença a combatre`s –sovint cos a cos- a les trinxeres i barricades fetes al Barri de la Ribera amb els enderrocs dels bombardeigs, havent de disputar carrer per carrer i casa per casa per poder prosperar la seva conquesta de la ciutat”*. En deu hores de combat, es van produir 6.000 baixes borbòniques i 3.900 tropes catalanes, el 12 de setembre es fa una capitulació honorable i l'ocupació material el 13 de setembre de 1714.

Després de la capitulació de Barcelona a la cort de Madrid es van presentar tres grups d'opinió, els primers demanaven l'arrasament total de la ciutat de Barcelona, un segon grup demanava el desmantellament de les muralles i un tercer grup la construcció d'una Ciutadella militar que pogués defensar i atacar la ciutat. El concepte de ciutadella el trobem a la Itàlia del Renaixement, concebudes per dominar les ciutats estat. Catalunya, com a país vençut se li va anar desmuntant tot l'edifici institucional, i una forma de donar-li t una imatge física, va ser amb la demolició d'una part de la ciutat rebel, el barri de la Ribera, per aixecar una enorme fortalesa estrellada, materialitzant així el nou poder militarista.

Verboom sabia que la millor manera d'aconseguir el suport total a la construcció de la Ciutadella era augmentar el valor de la mateixa com a instrument de repressió.

El projecte d'aquesta gran obra preveia el desmantellament, la desaparició física del Barri de la Ribera: *“ Regla 11: después de haber delineado los ingenieros todas las obras de la Ciudadela, señalaran los términos de la Plaza de Armas o Esplanada de ella, en cuyo distrito se haran derribar las casas y todos los demás edificios que se hallaren en pie á cuyo fin dejando aprovechar à sus dueños de todos los materiales que de ellos resultaren se les señalaran otros parajes hacia San Francisco, La Rambla y otros terrenos vacíos (...)”*

La destrucció d'una ciutat més gran feta a Europa fins aquell moment, el 20% del territori, 38 carrers, 1202 cases. A punt van estar en cas de fer caure Santa Maria del Mar: *“...se hubiera de derribar las casas asta el tiro de fusil, pero en esta forma se havrian de derribar el palacio y la Iglesia de Santa Maria con grande parte de lo mas poblado de la ciudad antigua”*. A més totes les restes d'edificis que se situaven en cada costat de la muralla afectant en gran manera gent humil es van fer caure: artesans, jornalers, pescadors...

El 20 d'abril de 1716 es va planejar la demolició del barri en tres fases. El 26 d'abril de 1717 un pregó assenyalava el final de les demolicions de la primera línia, el dia 1 de setembre acaba la segona línia i el juliol de 1718 la tercera línia.

El rei va obligar els propietaris a enderrocar la seva casa i als fusters i mestres de cases barcelonins, que participessin en la construcció de la Ciutadella, rebent una retribució dinerària miserable de 5 sous diaris (moltes vegades en moneda falsa), realitzant un mínim de 40 viatges, ja que en cas contrari no cobraven. A més, van haver d'aportar l'enorme volum de materials necessaris per a la construcció. Aquesta es va iniciar el març de 1716, a càrrec

d'una companyia de manobres finançada per un grup solvent que s'havia compromès a acabar l'obra en vint mesos i al preu de 25 lliures per 10 pams cúbics elevats. El mes de maig de 1718, quan l'interior ja era habitable, Verboom va ser nomenat governador de la Ciutadella, definitivament armada.

La Ciutadella es composava de cinc baluards - de la Reina, del Rei, del Príncep, del Senyor Felipe i del Senyor Fernando -, units per cortines o murs rectilinis que rebien la protecció dels diferents revellins; aquest conjunt va ser envoltat per una fossa amb el vessant extern formant una entrada encoberta i, més cap en fora, per l'esplanada, espai sense obstacles i en lleuger desnivell que aïllava tant de la ciutat com del camp obert. Altres elements que podrien trobar-se són el fort del Senyor Carlos, pel costat del mar, i el fort Pienc, pel costat nord. Amb l'enderroc de part del barri es guanyava una esplanada d'unes 150 canes que la separava del barri de Santa Maria.

Verboom va proposar un sistema d'indemnització per als propietaris de les cases: donar solars en els camps de cultiu de Sant Pau o a la platja, una aportació econòmica i la possibilitat d'agafar els materials de les cases fetes caure. La reconstrucció del barri de la Ribera a Sant Pau va ser un fracàs, així com el barri de la platja.

L'any 1856 es van tirar a terra les muralles de la ciutat, neix una nova política d'obertura de carrers per descongestionar la trama medieval. En aquells moments la Ciutadella encara continua en peu, però tots els planejaments, contempen l'espai que ocupa com a disponible per a la seva urbanització i es proposen dues possibles solucions: conservar-la de forma parcial i integrada dins del nou teixit urbà o donar-li un tractament diferent.

L'alliberament del solar de la Ciutadella no va arribar fins després de déu anys de l'enderrocament de les muralles, no només per l'aprovació del planejament de l'Eixample si no també per les dificultats de treure de mans

privades els espais necessaris per dur a terme el programa d'equipaments públics de la ciutat.

El dia 29 de setembre de 1868 es va produir l'aixecament contra Isabel II acabant amb la dinastia dels Borbons. Les noves autoritats revolucionàries van decretar, el dia 3 d'octubre, l'enderrocament de la Ciutadella, en un gest que pretenia tancar les ferides provocades per l'onze de setembre del 1714.

Un any després, el 12 de desembre de 1869, es permetia, dedicar 53.000 m² de l'espai cedit a la construcció d'edificis particulars amb la finalitat de regularitzar el traçat urbanístic.

Aquesta reforma va plantejar la remodelació i urbanització de la zona ocupada per la ciutadella i el seu perímetre, amb la construcció d'edificis com ara el Mercat del Born o els edificis particulars que l'envoltaven, la zona excavada es situa justament entre un dels edificis particulars i el propi Mercat del Born. Les obres de construcció es van dur a terme entre els anys 1873 i 1876, inaugurant-se el 28 de Novembre de 1876 i va estar en ús fins l'any 1972.

5. METODOLOGIA.

La realització de la intervenció es va desenvolupar dins dels terminis especificats al permís de la Direcció General de Patrimoni Arqueològic.

La zona de l'estudi arqueològic ha mantingut les divisions fetes en l'excavació de l'any 2001, que coincideixen amb les illes de cases documentades en la trama urbana del jaciment: sector I-II-III-IV-V-VI i VII. També s'ha mantingut el mateix criteri pel que respecta a d'identificació d'àmbits i espais: edificacions i habitacions.

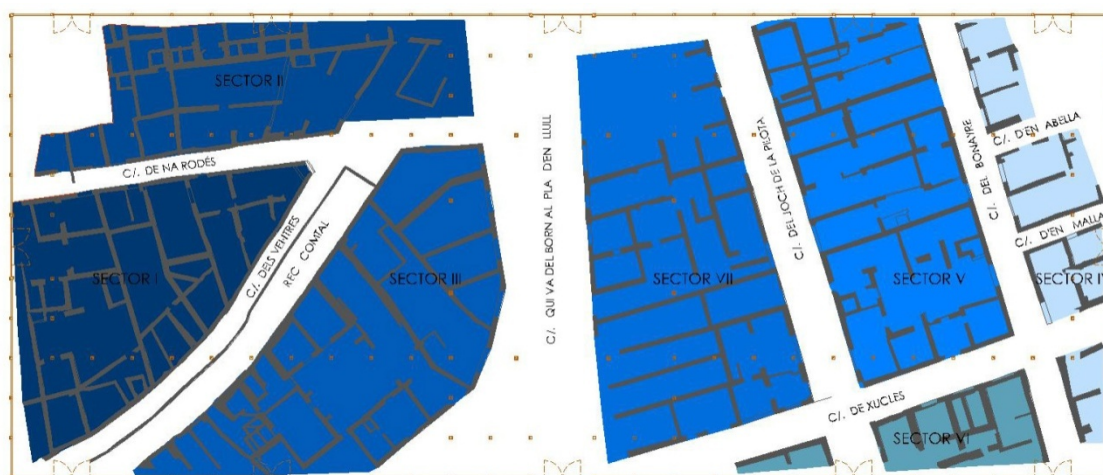

Fig.2 Planta esquemàtica dels diferents sectors d'excavació al jaciment del Born.

El sector I, es correspon amb l'illa de cases delimitada al nord pel carrer de Na Rodés, al sud pel carrer dels Ventres i a l'oest per la façana del Mercat.

El sector II, es correspon amb l'illa de cases delimitada al nord i a l'oest pels límits del Mercat, al sud pel carrer de Na Rodés i a l'est pel carrer dels Ventres i el Rec Comtal.

El sector III, es correspon amb l'illa de cases delimitada al nord i a l'est pel carrer Qui va del Born al pla d'en Llull, al sud pel carrer Gensana i el límit del Mercat, i a l'oest pel Rec Comtal.

El sector IV, es correspon amb el grup d'illes de cases localitzades de forma parcial en l'extrem oest del jaciment, que limiten per l'est amb el límit del Mercat, per l'oest amb el carrer Bonayre i que es corresponen amb els carrers, començant de nord a sud: carrer d'en Abella, carrer d'en Malla i pel carrer Xucles.

El sector V, es correspon amb l'illa de cases delimitada al nord pel límit del Mercat, al sud pel carrer Xucles, a l'est pel carrer Bonayre i a l'oest pel carrer Joch de la Pilota.

El sector VI, es correspon amb dues illes de cases delimitades al nord pel carrer de Xucles, al sud i a l'oest pel límit del Mercat en un cas i amb el carrer del Joch de la Pilota en l'altre cas. Finalment, limita per l'est amb el carrer Bonayre.

El sector VII, es correspon amb l'illa de cases delimitada al nord pel límit del Mercat, al sud pel carrer Xucles, a l'est pel carrer Joch de la Pilota i a l'oest pel carrer Qui va del Born al Pla d'en Llull.

L'excavació s'ha dut a terme de forma manual. Els estrats i les restes han estat documentades segons el mètode proposat per E.C.Harris-Carandini. Els nivells, retalls i parets han estat numerats de forma correlativa a partir del darrer número d'Unitat Estratigràfica que es va donar en la darrera intervenció a l'interior del mercat, és a dir: a partir de l'estrat 1945 al sector I, l'estrat 20121 al sector II, l'estrat 30897 al sector III, l'estrat 4442 al sector IV, l'estrat 5865 al sector V, l'estrat 6254 al sector VI i l'estrat 70501 al sector VII.

L'excavació s'ha realitzat seguint la seqüència estratigràfica real identificant, numerant i documentant totes les capes de terra diferenciables, així com totes les estructures aparegudes. Cada estrat i cada element té la seva numeració i fitxa d'Unitat Estratigràfica, (a partir d'aquest moment UE) i estan tots relacionats amb una seqüència cronostatigràfica global del jaciment, (intervencions del 2000-2001, 2005-2006 i 2007). El registre segueix el mateix registre de totes les intervencions arqueològiques que es duen a terme dins del terme municipal de Barcelona per tal de disposar d'una base de dades homogènia pel que fa al treball de camp i elaboració de resultats.

Totes les fitxes es lliuren informatitzades en un annex de la memòria, en arxiu de filemaker i també en PDF.

La intervenció presenta dos números identificatius(121/08) per la fase desenvolupada entre el novembre de 2008 i gener de 2009 i (031/09), per la fase desenvolupada entre març i juliol de 2009, aquests dos codis van ser proporcionats pel Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat, responent a dos codis del registre d'intervencions del propi Museu. Consta en tots els documents elaborats, als objectes i als seus embalatges.

La planimetria de l'excavació ha estat confeccionada amb el programa de dibuix vectorial Autocad 2008, (tot i que s'entregarà en una versió compatible amb l'Autocad 2004), totes les plantes i seccions es lliuren en format digital i en paper. El plànols d'emplaçament es presenten a escala 1:10.000 i 1:100, les plantes generals de la intervenció a escala 1:250, 1:100 i 1:50 i les estructures, amb planta, secció i alçat a escala 1:20.

En la caràtula de les plantes hi figura el nom jaciment, la campanya, els autors, el codi de la intervenció, la localització del jaciment, i totes les informacions necessàries per a identificar l'element dibuixat. Així com el logo

del Museu d'Història de la Ciutat i de l'empresa que realitza l'excavació, CODEX- Arqueologia i Patrimoni.

Tots els dibuixos es representen amb les UE representades i les cotes absolutes sobre el nivell del mar. Conjuntament amb la planimetria s'entregarà un inventari amb l'explicació de tots els plànols, escala i mides.

S'han fotografiat totes les unitats estratigràfiques de la intervenció, entregant-se els originals, sempre amb el codi de la intervenció i les UE representades. Conjuntament amb les fotografies s'entregarà un inventari amb l'explicació de totes les fotografies.

Tots els objectes s'han individualitzat per UE dins de bosses diferenciades en referència a les dimensions, material, fragilitat, singularitat,... En general, cada bossa i/o caixa duu la seva identificació bàsica: Codi intervenció, UE i número diferencial si s'escau.

El metall, el vidre, la matèria orgànica, i els materials ceràmics amb número diferencial s'han individualitzat dins de bosses de tanca hermètica, i dins de recipients hermètics de plàstic del tipus Tupperware.

Tots els tractaments de conservació aplicats durant les feines d'excavació així com la metodologia d'aplicació van ser establerts d'acord amb els responsables del Departament de Restauració del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

Tots els materials ceràmics s'han netejat i siglat amb tinta xinesa sobre una cartela de resina acrílica, tipus paraloid, seguint-se en tot moment les directrius del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. La resta de materials, ossos treballats, metalls, vidre, pedra, pintura mural, que necessiten un tractament de conservació específic, s'han dipositat d'acord amb el Departament de Restauració del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de

la Ciutat de Barcelona.

L'inventari del material arqueològic s'ha fet seguint el model del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. Es lliura una còpia en suport informàtic i una còpia impresa a paper. S'entrega amb arxiu de 'Filemaker' i en PDF.

S'han separat els materials ceràmics amb diferents criteris tècnics:

- Material de catàleg.
- Material per Dibuix.
- Importacions.
- Ceràmiques amb lletres impreses.
- Pipes.

Tots els materials s'han emmagatzemat de forma definitiva en caixes de plàstic Ref. 73205 (20 Litres) i Ref. 73285 (30 Litres). Amb etiquetes facilitades pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

Els materials singulars que poden ser restaurats s'han individualitzat i per ser tractats pel Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, amb notificació per escrit a la Cap de Col·leccions, on segueixen el tractament específic per cada cas.

Un cop lliurada la memòria es farà efectiu el traspàs definitiu dels materials conjuntament amb un llistat amb el número de caixes, els materials i les UE que conté cadascuna.

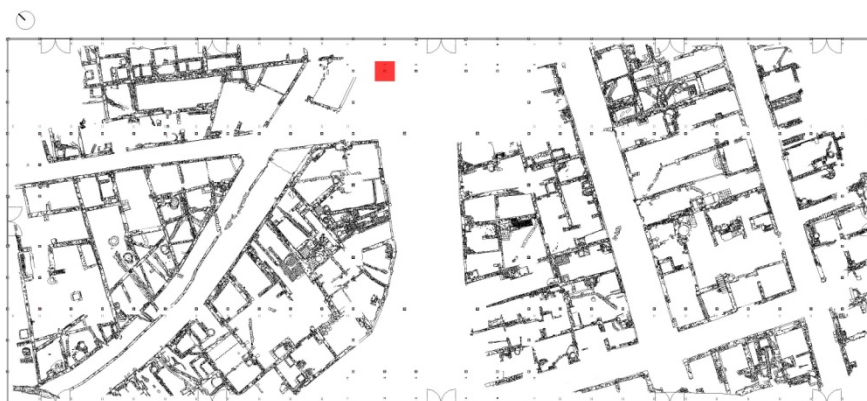
Els treballs d'excavació arqueològica s'han dut a terme d'acord amb les directrius del Coordinador de Seguretat i Salut i amb les directrius dels tècnics del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona i de la Direcció General del Patrimoni Cultural, de la Generalitat de Catalunya, aplicant les mesures necessàries d'apuntament i estrebada per tal de garantir la seguretat del personal així com d'integritat de les estructures.

6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS, RESULTATS OBTINGUTS.

6.1. Actuació a l'encepat núm.31 .

Localització:

L'encepat núm.31 està situat en la part central-nord de l'edifici del Born. En la trama urbana dels segles XVII i XVIII, es localitzaria en l'extrem nordoest del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull, en un dels punts per on passava la claveguera coneguda popularment com a Merdançar.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop netejada la zona on s'havia d'intervenir, es va procedir a l'excavació, documentant-se un únic estrat, UE 70442, en els 0,2 m de potència que es van rebaixar. Aquest estrat ja havia estat documentat en la intervenció de l'any 2006, identificant-se llavors com un dels nivells associats al desviament del Rec Comtal efectuat l'any 1716.

La ceràmica documentada durant el procés d'excavació ratifica les cronologies donades en l'anterior fase d'excavacions. L'estrat es va rebaixar des dels 0,97 m.s.n.m. inicials fins els 0,57 m.s.n.m. finals.

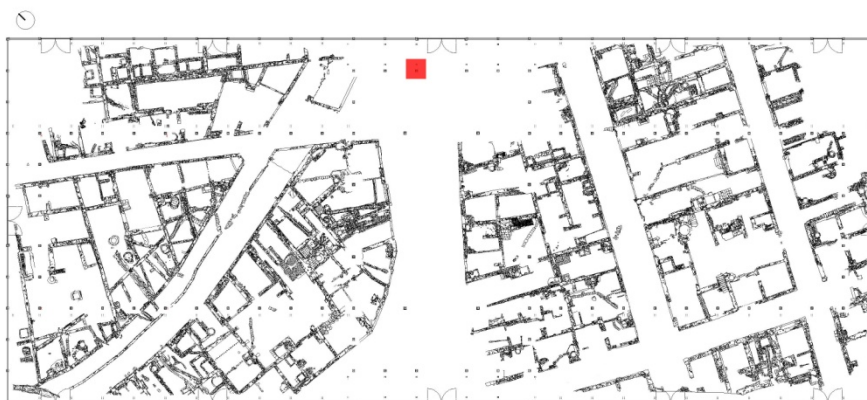

Figs. 3-4 Detall de l'encepat núm.31 abans i després de la intervenció.

6.2. Actuació a l'encepat núm.32 .

Localització:

L'encepat núm.32 està situat en la part central-nord de l'edifici del Born. En la trama urbana dels segles XVII i XVIII, es localitzaria en l'extrem nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció va començar aixecant el paviment de pedra UE 30700, del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull, en tota la superfície afectada pel creixement de l'encepat. Per sota, a una cota de 2,5 m.s.n.m. es va documentar el nivell de preparació UE 30700, identificat en la intervenció de l'any 2005, es tractava d'un nivell de color beix, molt compacte i que s'estenia

per tota la superfície de la zona excavada. La intervenció va finalitzar a 2,45 m.s.n.m. coincidint amb la fi del nivell UE 30700.

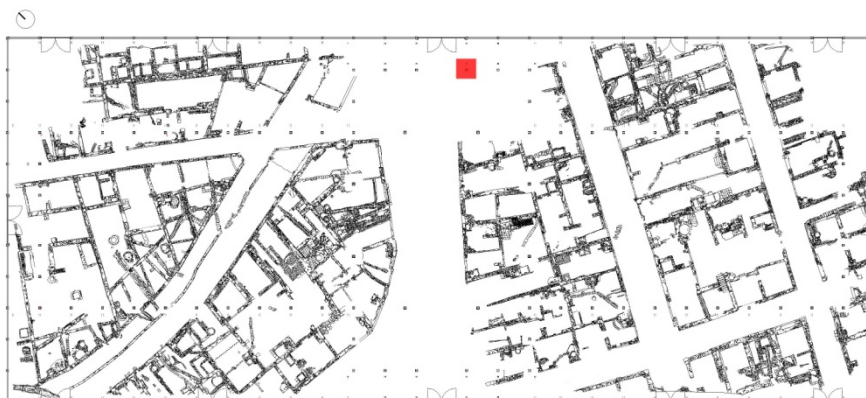

Figs. 5-6 Detall de l'encepat núm.32 abans i després de la intervenció.

6.3. Actuació a l'encepat núm.33 .

Localització:

L'encepat núm.33 està situat en la part central-nord de l'edifici del Born. Al nordoest de l'hab.29 del sector VII d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció va començar amb l'aixecament del paviment de rajola UE 70328, en tota la zona afectada pel creixement de l'encepat, a una cota de 2,63 m.s.n.m. es va documentar el nivell de preparació UE 70509, un nivell de color rosat, molt compacte fet íntegrament de morter i terra piconada. Només es va

poder documentar un únic fragment ceràmic que pogués datar el nivell, es tractava d'un fragment de ceràmica blava catalana datat en el segle XVII.

Per sota del nivell de preparació es va poder documentar un nivell de terra, UE 70510, del que només es va excavar 10 centímetres, (2,57-2,47 m.s.n.m.) ja que era el màxim al que es podia baixar en aquesta fase d'intervenció.

La intervenció en l'encepat núm.33 ha permès datar la darrera fase de pavimentació de l'hab.29 del sector VII en el segle XVII, i la documentació de l'estrat d'anivellament UE 70510 ens indica la presència de fases anteriors. Futures intervencions permetran aprofundir en el coneixement d'aquesta part del jaciment.

Figs. 7-8. Detall de l'encepat núm.33 abans i després de la intervenció.

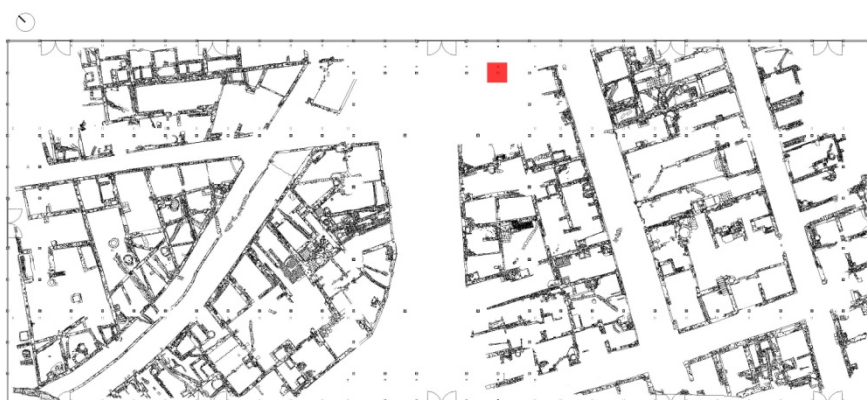

Fig. 9. Detall de l'estructura per a realitzar l'encofrat.

6.4. Actuació a l'encepat núm.34 .

Localització:

L'encepat núm.34 està situat en la part central-nord de l'edifici del Born. Al nord-est de l'hab.29 del sector VII d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció va començar amb el desmuntatge de l'escala UE 70324 totalment afectada pel creixement de l'encepat núm.34, en aquest procés es va documentar l'estrat UE 70511, un estrat de color marró, poc compacte i sense material ceràmic que pogués datar l'estructura. L'estrat es localitzava a la base de la caixa d'escala i es va rebaixar des de la cota 2,6 fins a la cota 2,48 m.s.n.m. L'estrat arribava fins al límit de la part que podíem rebaixar durant el procés d'excavació. Durant el procés de desmuntatge de l'estructura UE 70324

es va poder comprovar que es recolzava en el mur UE 70230, límit entre les habitacions 1 i 29 del nord del sector VII d'excavació. Un cop extreta l'estructura es va poder apreciar la cara est del mur, feta amb carreus amb mides que variaven entre els 0,40 i 0,3 de llarg per 0,18 m d'amplada, amb la presència d'algunes rajoles.

El creixement de l'encepat afectava el mur UE 70230 i es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,20 m d'amplada per 0,6 m de llarg i 1,6 m d'alçada, fent servir trepant, martell i escarpa.

La intervenció en l'encepat núm.34 ha permès apreciar les relacions entre diferents estructures del nord de l'hab.29, però malauradament no hem obtingut cap element que permetés datar la construcció de l'escala UE 70230. Posteriorment l'empresa constructora va procedir a la realització del recreixement de l'encepat, sense que es produís cap incident.

Figs. 10-11 Detall de l'encepat núm.34 abans i després de la intervenció.

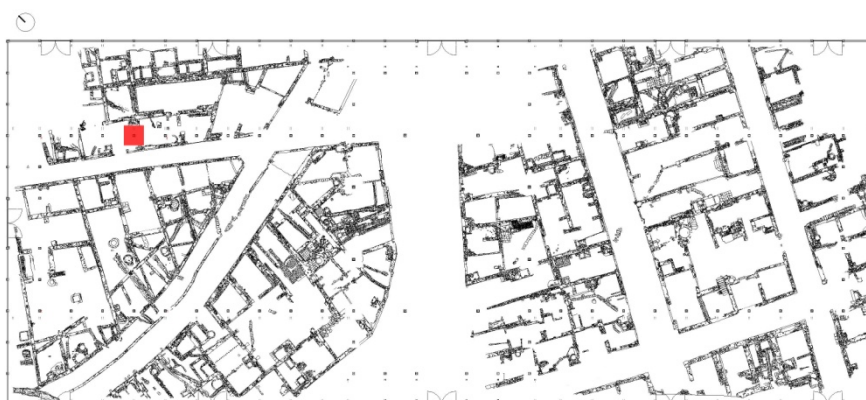

Figs. 12-13. Procés de construcció del recreixement de l'encepat.

6.5. Actuació a l'encepat núm.45 .

Localització:

L'encepat núm.45 està situat en la part nordoest de l'edifici del Born. A l'est de l'hab.4 del sector II d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

En el cas de l'encepat núm.45 no es va fer cap excavació arqueològica, ja que en la intervenció de l'any 2001 es va esgotar l'estratigrafia de l'hab.3. L'actuació es va centrar en el mur UE 2030, que presentava una afectació de

0,30 m, per tant es va procedir al desmuntatge parcial dels carreus que es situaven dins de la zona de creixement de l'encepat.

Posteriorment l'equip de restauració va procedir a la consolidació de tot el mur per tal de no posar en perill la resta de l'estructura.

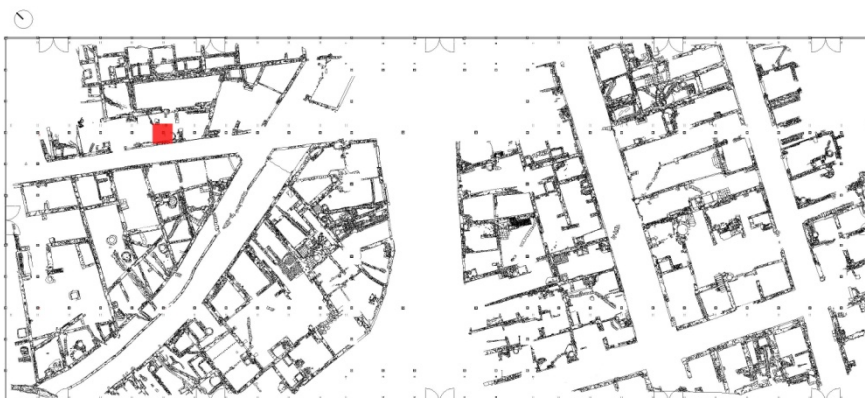

Figs. 14-15 Detall de l'encepat núm.45 abans i després de la intervenció.

6.6. Actuació a l'encepat núm.46 .

Localització:

L'encepat núm.46 està situat en la part nordoest de l'edifici del Born. A l'est de l'hab.5 del sector II d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

Com en el cas de l'actuació en l'encepat núm.45, tampoc es va realitzar cap rebaix de terres en la zona de creixement de l'encepat, ja que en la intervenció de l'any 2001 es va esgotar l'estratigrafia. En aquest punt, quedava afectada l'estructura UE 298, mur que delimitava els àmbits 5 i 13 del sector II d'excavació. Es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,5 m de llarg per 0,5 m d'amplada i una alçada de 1,10 m. Posteriorment l'equip de restauració va procedir a la consolidació del mur.

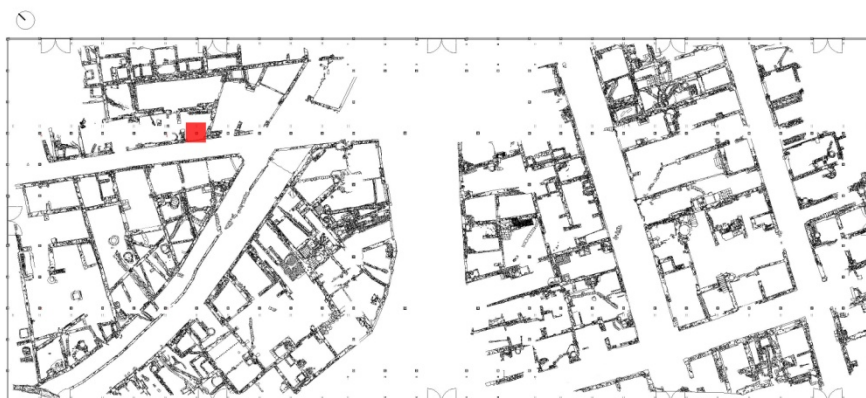

Figs. 16-17 Detall de l'encepat núm.46 abans i després de la intervenció.

6.7. Actuació a l'encepat núm.47 .

Localització:

L'encepat núm.47 està situat en la part nordoest de l'edifici del Born. Al sud de l'hab.13 del sector II d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en l'encepat núm.47 va consistir en l'aixecament d'un petit tram del paviment de pedra UE 2056, concretament una superfície de 0,25 m de llarg per 0,25 m d'amplada. Posteriorment es van excavar els diferents

nivells localitzats per sota del paviment fina assolir la cota de 1,56 m.s.n.m. Es van identificar els estrats UE 2244, 2290, 2291, 2317, 2319, 2336 i 2344. Documentats en la intervenció de l'any 2001. L'escassa superfície on es va intervenir no ha permès recollir restes de ceràmica i per tant no s'han pogut ratificar les cronologies donades en la intervenció de l'any 2001. Futures intervencions en aquesta part del jaciment permetran acabar de concretar l'evolució cronoarquitectònica.

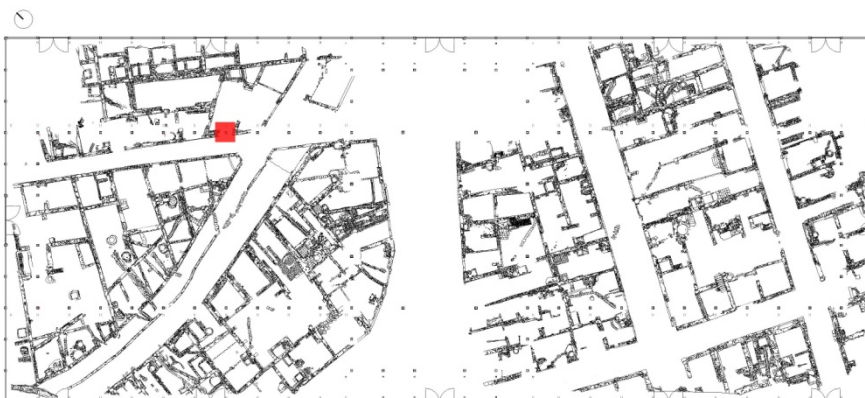

Figs. 18-19 Detall de l'encepat núm.47 abans i després de la intervenció.

6.8. Actuació a l'encepat núm.48 .

Localització:

L'encepat núm.48 està situat en la part nordoest de l'edifici del Born. En l'extrem sud de l'hab.15 del sector II d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

La zona propera a l'encepat núm. 48 ja havia estat excavada durant la intervenció de l'any 2001. La única activitat que s'ha realitzat ha consistit en el sanejament de la zona afectada pel creixement de l'encepat.

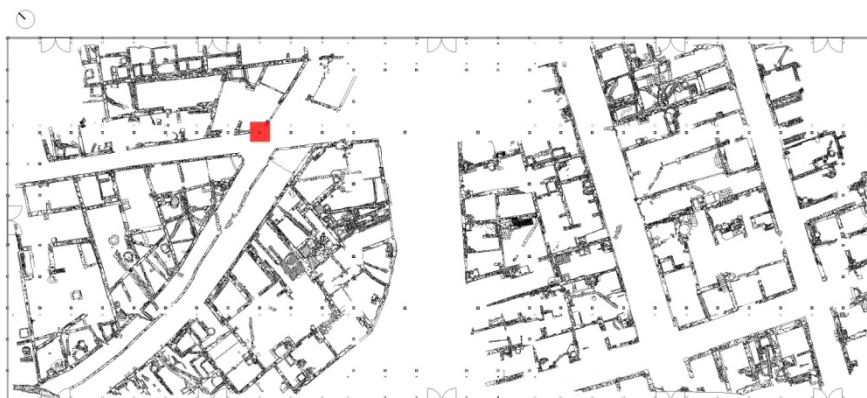

Figs. 20-21 Detall de l'encepat núm.48 abans i després de la intervenció.

6.9. Actuació a l'encepat núm.49 .

Localització:

L'encepat núm.49 està situat en la part nordoest de l'edifici del Born. En l'extrem sud de l'hab.15 del sector II d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

Durant les feines de construcció, de la que havia de ser la Biblioteca provincial, es van construir els encepats de formigó, en el cas del núm.49, s'havia rebaixat un tram que pràcticament coincideix amb la superfície que es necessita pel creixement de l'encepat en el projecte actual.

En la intervenció actual s'ha procedit al sanejament de la zona sense que es realitzessin rebaixos de terra, per tant no hem obtingut més dades sobre els moments constructius de l'edificació.

L'actuació en aquest punt, un cop finalitzat el sanejament, va consistir en el desmuntatge d'un tram de 0,5 m de llarg per 0,3 m d'amplada i una alçada de 1,2 m del mur UE 2091, mur de façana de l'hab.15 del sector II.

Un cop finalitzat el punt, l'equip de restauració va consolidar el mur per tal de protegir-lo.

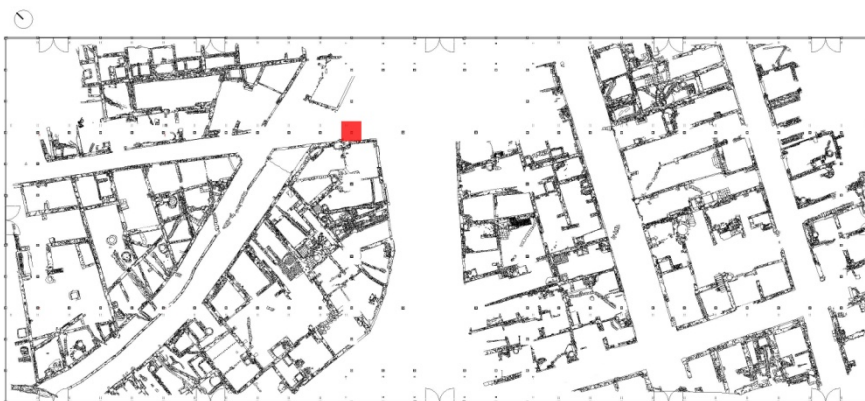

Figs. 22-23 Detall de l'encepat núm.49 abans i després de la intervenció.

6.10. Actuació a l'encepat núm.52 .

Localització:

L'encepat núm.52 està situat en la part nordoest de l'edifici del Born. En una zona de pas entre el pont de la Carnisseria i l'extrem nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop definida la superfície d'actuació, es va procedir a l'excavació d'un paviment de terra piconada i morter, identificat com a UE 30899, es van poder recollir tres fragments de ceràmica comuna vidriada i un fragment de rajola blanca i blava 'a la trepa'. Per sota, a una cota de 2,50 m.s.n.m. es va documentar un segon nivell de circulació, UE 30900 sense materials associats, cobria un nivell de preparació de morter, UE 30901 i un nivell d'argiles, UE

30902. En aquest punt es va aturar la intervenció per haver assolit la cota necessària de l'encepat.

Figs. 24-25 Detall de l'encepat núm.52 abans i després de la intervenció.

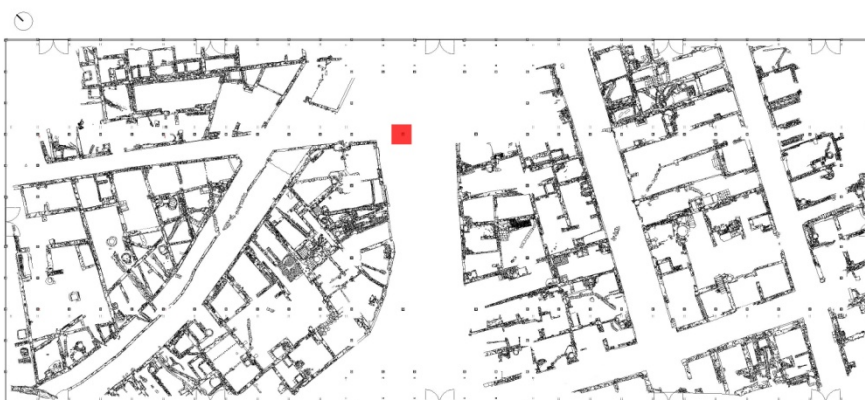

Fig. 26. Detall de l'estructura per a realitzar l'encofrat.

6.11. Actuació a l'encepat núm.53 .

Localització:

L'encepat núm.53 està situat en la part central-nord de l'edifici del Born. Al nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull, just a sobre de la claveguera coneguda popularment com a 'Merdançar'.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop definida la superfície d'actuació a l'encepat, es va procedir a l'aixecament del paviment de pedra UE 30700, documentant-se el seu nivell de preparació, aquest nivell no es va excavar ja que es va assolir la cota màxima d'intervenció, en aquest punt, 2,3 m.s.n.m.

Figs. 27-28. Detall de l'encepat núm.53 abans i després de la intervenció.

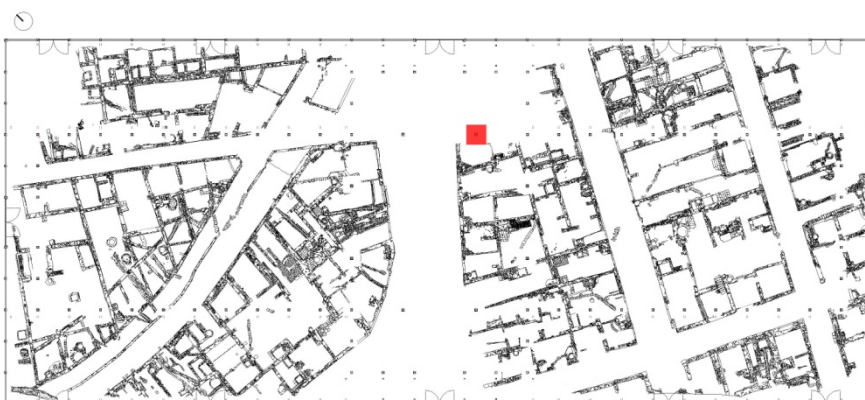

Fig. 29. Detall de l'estructura per a realitzar l'encofrat.

6.12. Actuació a l'encepat núm.54 .

Localització:

L'encepat núm.54 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. Al sud de l'hab.28 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop definida la superfície d'actuació a l'encepat, es van poder documentar tres elements que formaven part de l'habitació en la seva darrera fase d'utilització, en primer lloc el paviment de rajoles quadrades, UE 70298, que cobria la meitat oest de l'àmbit. També es va documentar les restes de l'envà UE 70302, molt deteriorat i conservat de forma testimonial, aquest envà

es va interpretar com un endarreriment de la façana de la casa, possiblement malmesa durant la guerra. Finalment es va poder documentar la coberta de pedra d'una claveguera domèstica, UE 70525, relacionada amb una fossa sèptica documentada en l'extrem nord-est de l'habitació núm.28. El paviment i la coberta de la claveguera es van documentar a 2,76 m.s.n.m. l'envà es va documentar a 2,8 m.s.n.m.

Es va procedir a l'aixecament del paviment afectat, per sota a una cota de 2,72 m.s.n.m. es va poder documentar el nivell de preparació UE 70524, fet de morter i pedretes, molt compacte i de color rosa, aquest nivell es lliurava a la coberta de la claveguera. Per sota a una cota de 2,67 m.s.n.m. es va documentar l'estrat d'anivellament UE 70526, de color marró beix i textura solta, aquest nivell també es lliurava a la coberta UE 70525. Aquest nivell cobria un estrat no excavat així com la rasa constructiva, UE 70527, de la claveguera domèstica. Un cop excavat es va procedir a l'aixecament de la coberta de la claveguera.

Un cop arribats a la cota màxima d'actuació, 2,56 m.s.n.m. es va finalitzar la intervenció. No es van recuperar materials associats als estrats. Per comparació amb altres habitacions excavades, la construcció del darrer paviment es situa al llarg del segle XVII.

En el mes de maig de 2009, prèviament a la construcció del recreixement de l'encepat, es va poder observar que el mur UE 70272 quedava parcialment afectat, així que es va procedir al desmuntatge parcial del mur UE 70272, concretament es va rebaixar part del mur, en forma de regata d'uns 0,02 m de profunditat per uns 0,05 m d'amplada.

Figs. 30-31 Detall de l'encepat núm.54 abans i després de la intervenció.

Fig. 32 Detall de l'afectació del mur UE 70272

6.13. Actuació a l'encepat núm.55 .

Localització:

L'encepat núm.55 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. Al sud-oest de l'hab.2 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

En primer lloc, després de definir la zona d'actuació i de fer una bona neteja, es va documentar un nivell de runa parcialment conservat, UE 70531, que cobria tant el paviment com algunes estructures que afloraven en diferents punts, on no existia el paviment.

L'extracció de la runa va permetre documentar diferents elements que formaven part de l'habitació en la seva darrera fase d'utilització. Aquests elements eren: un paviment de rajola, UE 70528 que cobria la superfície de tot l'àmbit, el seu nivell de preparació, UE 70529, la coberta d'una fossa sèptica, UE 70189, (documentada de forma parcial, ja que la resta de l'estructura estava just per sota del pilar del mercat), i dues clavegueres, UE 70532, (situada més a l'oest) i UE 70533, (situada més a l'est).

El paviment es van documentar a 2,76 m.s.n.m. i la coberta de la fossa sèptica a 2,83 m.s.n.m. Un cop extret la part del paviment afectada, a 2,73 m.s.n.m. es va documentar el nivell de preparació UE 70529.

Tant el nivell de preparació com el paviment, es recolzaven en la coberta d'una fossa sèptica documentada en la part sud de l'àmbit. Només es va poder documentar una de les pedres de la coberta que cobrien la fossa: UE 70189.

En la darrera fase d'ús de l'habitació, es va construir el paviment de rajoles i possiblement la fossa sèptica (tot i que també podria haver funcionat amb altres paviments no conservats). El nivell de preparació devia amortitzar la xarxa de clavegueres domèstiques, UE 70532 i 70533, documentades amb l'extracció del nivell de runes UE 70531. De fet, en la part oest de la zona d'actuació, es va identificar un petit nivell de cendres, UE 70530, que cobria la paret est de la claveguera UE 70532.

Es tractava de dues clavegueres, construïdes en paral·lel, fetes íntegrament amb rajoles que segueixen un direcció nordest – sudest. Part de la coberta de la fossa sèptica es recolza en una de les parets de la claveguera UE 70532, per tant la xarxa de clavegueres era anterior a la construcció de la fossa, de fet cap de les dues clavegueres decreix en direcció a la fossa i si que ho fan en direcció al carrer, on segurament trobaria la claveguera principal.

En la part oest de la zona d'intervenció es van excavar dos petits estrats d'anivellament, el primer UE 70530, es va documentar a 2,66 m.s.n.m. estava format íntegrament per fines capes de cendres, es lliurava a la paret est de la claveguera UE 70532, cobria un segon estrat d'anivellament UE 70538, documentat a 2,6 m.s.n.m. un estrat molt semblant a l'anterior però amb molt més carbons, també es lliurava a la paret de claveguera UE 70532. L'estrat no va poder ser esgotat ja que tenia més potència del límit màxim de la intervenció. Cap d'aquests dos estrats va aportar cap mena de material.

Posteriorment es va procedir a l'aixecament de les cobertes de les clavegueres i a excavar els estrats de reompliment, l'estrat UE 70539 reomplia la claveguera UE 70533, fet íntegrament de sorres i sense materials. L'estrat

UE 70540, reomplia la claveguera UE 70532, en aquest cas es van documentar dues ceràmiques comunes vidriades i una moneda molt deteriorada.

Un cop buidades les clavegueres es va excavar l'estrat UE 70534, un estrat d'anivellament que farcia les rases constructives. No va aportar materials que poguessin datar el moment constructiu de les clavegueres, cobria un nivell d'argiles, UE 70537, que era anterior a la construcció de les clavegueres.

Finalment es va posar punt i final a la intervenció en l'encepat núm. 55 amb la documentació d'un estrat de carbons, que no va ser excavat, en la part situada més a l'est de la zona d'intervenció. UE 70541.

Figs. 33-34 Detall de l'encepat núm.55 abans i després de la intervenció.

Fases cronològiques:

Les limitacions d'espai i de potència de la zona intervinguda altera greument el coneixement de la seqüència crono-estratigràfica de l'habitació. L'excavació completa de l'àmbit permetria tenir l'autèntica evolució de l'habitació des dels seus orígens.

La manca de ceràmiques associades als estrats, no ha permès datar les fases cronològiques. Per comparació amb altres habitacions excavades en zones properes, s'haurien de situar entre la segona meitat del segle XVI i el principis del segle XVIII.

Fase I.

Marcat per un estrat de cendres, UE 70541. No es va poder documentar cap relació amb cap estructura de l'àmbit. Es va interpretar com un estrat d'anivellament.

Fase II.

L'estrat UE 70541, queda cobert per un nou estrat d'anivellament UE 70537. Tampoc es van poder establir les seves relacions estratigràfiques. Es tracta del nivell on es va construir la xarxa de clavegueres.

Fase III. Primeres construccions.

Es construeixen dues clavegueres, UE 70532 i 70533. No es va poder documentar els punts d'origen, però podem fer una aproximació, la claveguera situada més a l'oest, podria recollir aigües d'algun baixant situat al sudoest de l'àmbit, mentre que la claveguera situada a l'est, recolliria aigües de la part sud. Totes dues clavegueres semblen convergir en una única estructura que aniria a parar a la claveguera principal del carrer del Joch de la Pilota. Un cop construïdes les clavegueres s'anivella tota la zona amb l'estrat UE 70534.

Fase IV.

En aquesta fase, la xarxa de clavegueres està en ús, s'anivella la part oest del àmbit, amb dos estrats amb presència de cendres i carbons, UE 70538 pel més antic i 70532 pel més modern. Tots dos estrats es lliuraven a la paret est de la claveguera UE 70532.

Fase V. Amortització de les clavegueres i construcció de la fossa sèptica UE 70189.

Tot i no poder situar el moment cronològic exacte, sabem que les dues clavegueres queden amortitzades, es documenten els dos darrers estrats deposicionals, UE 70539 i UE 70540. Es substitueixen per la construcció d'una fossa sèptica que ocupava l'extrem sud de l'habitació. La fossa trenca la part sud de totes dues clavegueres. Possiblement la fossa va estar en ús fins la destrucció de la casa.

Fase VI. Pavimentació de tot l'àmbit.

Possiblement durant la segona meitat del segle XVII, es pavimenta per darrera vegada l'habitació, amb un paviment disposat en trencajunt. UE 70528.

Fase VII. Enderroc de la casa.

Només documentat per l'estrat de runa UE 70531.

6.14. Actuació a l'encepat núm.56 .

Localització:

L'encepat núm.56 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. Al sud-est de l'hab.2 del sector VII d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació en la zona de creixement de l'encepat núm.56 van consistir en el desmuntatge d'un tram d'un metre de llarg per 0,40 m d'amplada i 0,60 m d'alçada, des d'una cota de 3,35 fins una cota de 2,13 m.s.n.m.

L'actuació es va veure dificultada per la gran quantitat de bentonita trobada entre l'encepat i l'estructura UE 70190. Com en els anteriors casos on s'ha hagut de desmuntar estructures, l'equip de restauració ha consolidat el mur.

En el mes de maig de 2009 es va poder comprovar que per encabir-hi la placa i poder realitzar l'encofrat s'afectava un tros de paviment UE 70190 i una petita part del brocal del pou UE 70181. Per tant, sota supervisió arqueològica es va procedir a l'aixecament de la part afectada del paviment i al retall longitudinal d'uns 0,05 m d'amplada del brocal del pou mitjançant una radial.

Fig. 35 Detall de l'encepat núm.56 després de la primera intervenció.

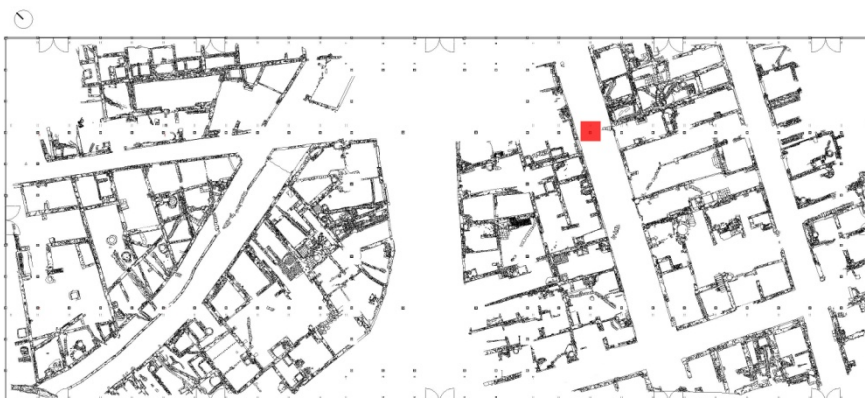

Figs. 36-37 Detall de les feines de construcció de l'encofrat.

6.15. Actuació a l'encepat núm.57 .

Localització:

L'encepat núm.57 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. Al nord del carrer del Joch de la Pilota.

Descripció dels treballs realitzats:

Durant les feines d'excavació de l'any 2005, es va intervenir al llarg del carrer del Joch de la Pilota, rebaixant diferents nivells de circulació. En l'actuació actual, es va actuar en la zona de creixement de l'encepat núm. 57, just en el punt on es va deixar en l'actuació anterior, a una cota de 2,79 m.s.n.m.

Es van identificar dos nivells de circulació del carrer UE 70501 i 70502 anteriors a la construcció de la claveguera UE 7989, ja que la seva rasa constructiva els tallava. La intervenció va prosseguir amb el desmuntatge de dues pedres de la coberta de la claveguera UE 7989, sense que es documentessin estrats de farciment. Amb l'actuació es va poder documentar les parets de pedra de la claveguera així com la base de rajola, que apareix a una cota de 2,48 m.s.n.m.

Posteriorment l'empresa constructora va procedir a la realització del recreixement de l'encepat, sense que es produís cap incident.

Figs. 38-39 Detall de l'encepat núm.57 abans i després de la intervenció.

Fig. 40. Detall de l'encepat repicat abans de col·locar-hi l'encofrat i la placa d'acer.

6.16. Actuació a l'encepat núm.58 .

Localització:

L'encepat núm.58 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. A l'oest de l'hab.10 del sector V d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

La zona de creixement de l'encepat núm.58 afectava el mur UE 5668, límit nord de l'hab.10. Es va procedir, al desmuntatge d'un tram d'entre 0,5 i 0,16 m d'amplada per 1,60 m de llarg i una alçada que variava entre 0,4 i 1 m. Deixant la cota final a nivell del paviment interior de l'àmbit, 2,75 m.s.n.m. En el procés de desmuntatge no es van documentar restes ceràmiques que poguessin datar la construcció del mur UE 5668.

En el mes de maig de 2009, prèviament a la construcció de l'estructura per a poder recreixar l'encepat, es va haver de repicar un petit tram del mur UE 5668, per tal encabir-hi l'encofrat i la placa d'acer. Bàsicament es tractava d'alguna pedra que sobresortia i que impedia la correcta col·locació de l'encofrat.

Posteriorment l'empresa constructora va procedir a la realització del recreixement de l'encepat, sense que es produís cap incident.

Figs. 41-42 Detall de l'encepat núm.58 abans i després de la intervenció.

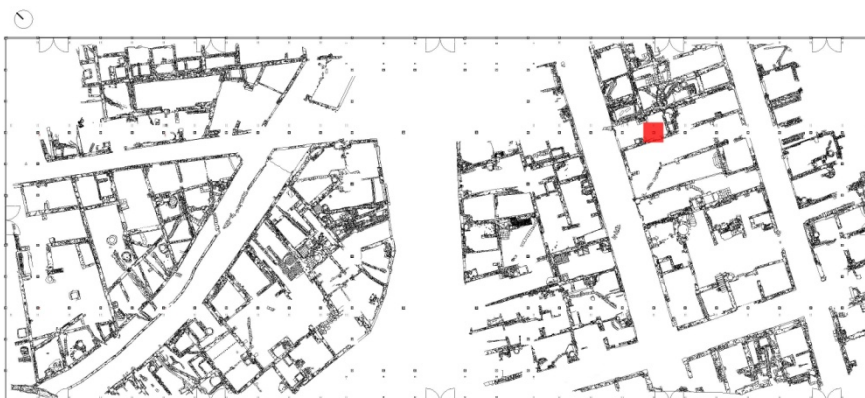

Figs. 43 Detall de l'encepat núm.58 en les feines prèvies a la construcció del recreixement.

6.17. Actuació a l'encepat núm.59 .

Localització:

L'encepat núm.59 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. A l'est de l'hab.10 del sector V d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop definida la superfície d'actuació es va procedir a l'aixecament de part dels paviments UE 540 i UE 5780 que cobrien la superfície de l'hab.10 en la seva meitat nord, per sota, a una cota de 2,73 m.s.n.m. es va documentar el nivell de preparació UE 5869, molt compacte i de color beix, per sota a una cota de 2,68 m.s.n.m. es va documentar l'estrat UE 5870, identificat com un petit estrat d'anivellament, de color marró i textura solta. Un cop esgotat, a una cota de 2,64 m.s.n.m. es va identificar l'estrat UE 5871, un nivell molt compacte, amb restes de cendres i carbons i de color gris. L'únic fragment ceràmic identificat en el procés d'excavació, és un fragment de ceràmica decorada en reflexes metàl·lics de producció catalana, malauradament la peça havia perdut la decoració, així que no es va poder obtenir una datació prou concreta, ja que el ventall cronològic és massa gran. Per comparació amb altres habitacions excavades, la construcció del darrer paviment es situa al llarg del segle XVII.

Posteriorment l'empresa constructora va procedir a la realització del recreixement de l'encepat, sense que es produís cap incident.

Figs. 44-45 Detall de l'encepat núm.59 abans i després de la intervenció.

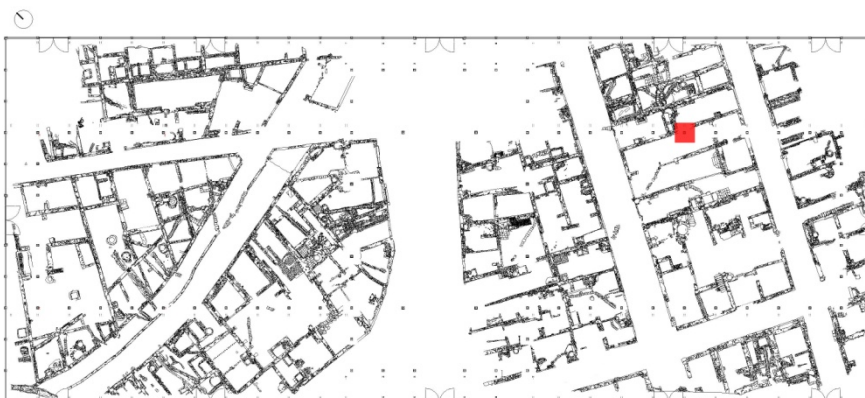

Fig. 46. Detall de l'encepat repicat abans de col·locar-hi l'encofrat i la placa d'acer.

6.18. Actuació a l'encepat núm.60 .

Localització:

L'encepat núm.60 està situat en la part nord de l'edifici del Born. Al nord-est de l'hab.29 del sector VII d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop definida la superfície d'actuació es va procedir a l'aixecament del paviment de pedra UE 5025 documentat en l'extrem oest de l'hab.9 del sector V. Es va poder documentar un retall rectangular de 0,8 m de llarg per 0,20 m d'amplada en l'extrem est de la superfície d'actuació, aquest retall, identificat com a UE 5867, tenia un únic estrat de farciment UE 5866 i es va interpretar com la fonamentació de les pedres que sostenien el paviment UE 5025, que funcionava com una mena de tarima aixecada respecte la resta del paviment de l'hab.9. A l'interior de l'estrat de farciment UE 5866 es van documentar dos fragments de ceràmica decorada amb reflexes metàl·lics, sense que es pogués apreciar la decoració.

El retall UE 5867 tallava un estrat, UE 5865, que funcionava com un estrat d'anivellament, de textura solta i amb presència de ceràmica vidriada i restes de carbons. Aquest estrat es documentava a una cota de 2,75 m.s.n.m. i tenia 8 cm de potència. Un cop extret es va poder documentar un nou estrat d'anivellament, identificat com a UE 5868.

Un cop més les limitacions de la zona on es realitza la intervenció tant de superfície com de potència, va impedir aprofundir en el coneixement de les diferents fases constructives de l'àmbit.

Figs. 47-48 Detall de l'encepat núm.60 abans i després de la intervenció.

En el mes de maig de 2009, en el moment de construir l'encofrat per recreixer l'encepat, es va poder observar que el mur UE 511, (que es fica per sota de l'encepat), dificultava la col·locació de planxa d'acer, pel seu cantó est. Es va decidir realitzar un rebaix d'uns 0,05 m d'amplada per 0,8 m de potència sota supervisió arqueològica.

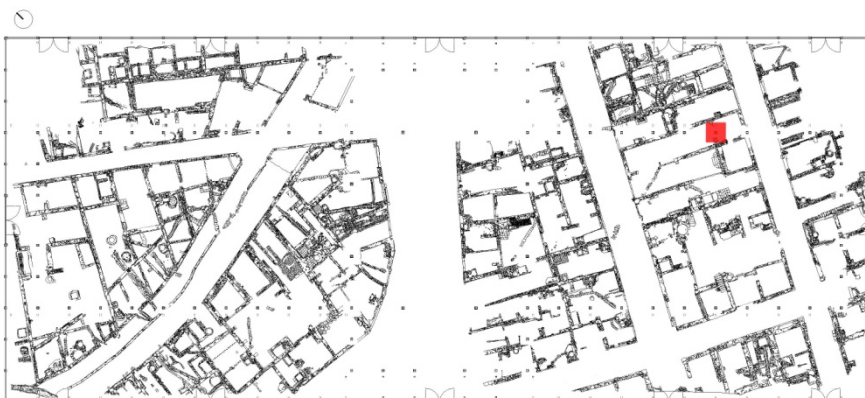

Fig. 49. Detall del mur UE 511 retallat per aplicar-hi la placa d'acer.

6.19. Actuació a l'encepat núm.61 .

Localització:

L'encepat núm.61 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. Al nord de l'hab.11 del sector V d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

L'hab.11 del sector V havia estat completament excavada en la intervenció de l'any 2001, fins esgotar l'estratigrafia. Per tant l'actuació en aquest punt va consistir en el desmuntatge d'una part del mur UE 5637. Aquest mur, que limitava les habitacions 11 i 12, es conservava a nivell de fonamentació.

Es va desmuntar un tram de 0,40 m de llarg per 0,45 m d'amplada i 0,40 m de potència. Un cop extret es va poder comprovar com aquesta estructura es recolzava en la fonamentació del basament d'arcada UE 5872. Aquest basament presentava un eixamplament en la base que anava decreixent fins arribar a la base del pilar. S'ha pogut documentar un tram de 0,65 m d'amplada per 0,75 m de llarg i una alçada de 0,42 m.

Durant les feines de desmuntatge no es van identificar restes de ceràmica que poguessin datar el moment constructiu de les estructures. En la intervenció del carrer Comercial núm.5, (A.Fernández 2007), es va documentar

un basament d'arcada amb les mateixes característiques constructives, especialment en la fonamentació, en aquell cas l'estructura es va datar en la primera meitat del segle XIV.

Figs. 50-51 Detall de l'encepat núm.61 abans i després de la intervenció.

En el mes de maig de 2009, en el moment de construir l'encofrat per recreixer l'encepat, es va poder observar que el paviment de rajola UE 5360, quedava afectat, així doncs es va procedir al desmuntatge, sota supervisió arqueològica, d'un petit tram d'uns 0,1 m d'amplada per 0,4 m de llarg.

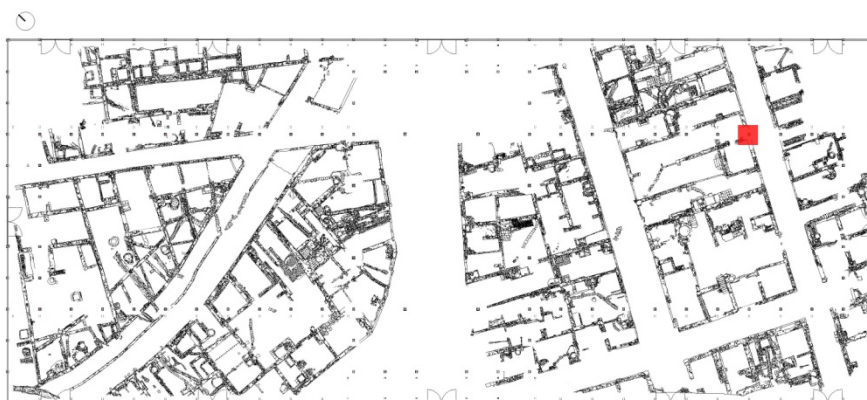

Figs. 52 Detall del paviment retallat UE 5360.

6.20. Actuació a l'encepat núm.62 .

Localització:

L'encepat núm.62 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. Afecta l'extrem est de l'hab.11 del sector V i parcialment un tram del carrer Bonayre.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en la zona de creixement de l'encepat núm.62 va consistir en l'aixecament del paviment de pedra UE 459 (Cota superior 3,3 – Cota inferior 3,1 m.s.n.m.), es va poder documentar el nivell de preparació del paviment, UE 4442, aquest nivell no es va haver d'excavar ja que s'havia assolit el nivell màxim al que s'havia d'arribar en la intervenció.

Posteriorment es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,4 m de llarg, per 0,6 m d'amplada i 1,3 m d'alçada del mur UE 5640, límit est de l'hab.11. Des d'una cota de 3,46 a 2,54 m.s.n.m. No es van documentar fragments ceràmics en el procés de desmuntatge del mur.

Posteriorment l'equip de restauració va consolidar el mur, per tal de protegir-lo.

Figs. 53-54 Detall de l'encepat núm.62 abans i després de la intervenció.

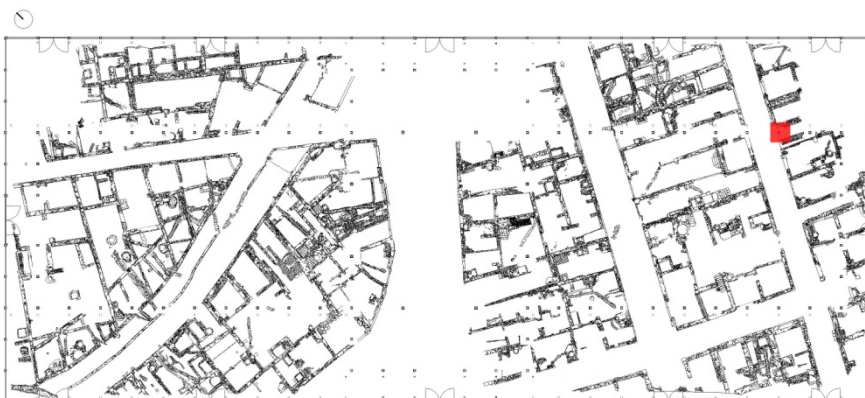

Fig. 55. Detall de l'encepat abans de col·locar-hi l'encofrat i la placa d'acer.

6.21. Actuació a l'encepat núm.63 .

Localització:

L'encepat núm.63 està situat en la part nord-est de l'edifici del Born. A l'oest de l'hab.4 del sector IV.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en la zona de creixement de l'encepat núm.63 va consistir en el desmuntatge d'un tram del mur UE 4078 i del mur UE 4079. Com en altres casos, l'hab.2 del sector IV s'havia esgotat l'estratigrafia en la intervenció de l'any 2001, per tant el creixement de l'encepat no afectava a nivells arqueològics. Es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,73 m de llarg per 0,39 m d'amplada i una alçada de 0,30 m del mur UE 4078, límit sud de l'hab.2. També es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,25 m de llarg per 0,30 m d'amplada i 0,30 m de potència del mur de façana del carrer Bonayre, UE 4079. En cap cas es van documentar fragments constructius que poguessin informar sobre el moment constructiu de les estructures.

L'equip de restauració va procedir a la consolidació dels dos murs un cop acabades les feines de l'equip d'arqueologia.

Posteriorment, en el mes de maig, en el moment de col·locar l'encofrat per poder recreixar l'encepat, es va poder comprovar que s'afectaven

estructures tant per la seva banda nordest, com per la nordoest. En la part nordoest quedava afectada una petita part del paviment de pedra del carrer Bonayre, per extreure'l, es va haver de retallar una petita cunya per tal d'encabir-hi l'encofrat i la placa d'acer. En la part nordest es va acabar extraient, una pedra de 0,22 m x 0,20 m, que formava part del mur de façana del carrer. La forma d'extracció va ser mitjançant trepant, radial i martell pneumàtic.

Figs. 56-57 Detall de l'encepat núm.63 abans i després de la intervenció.

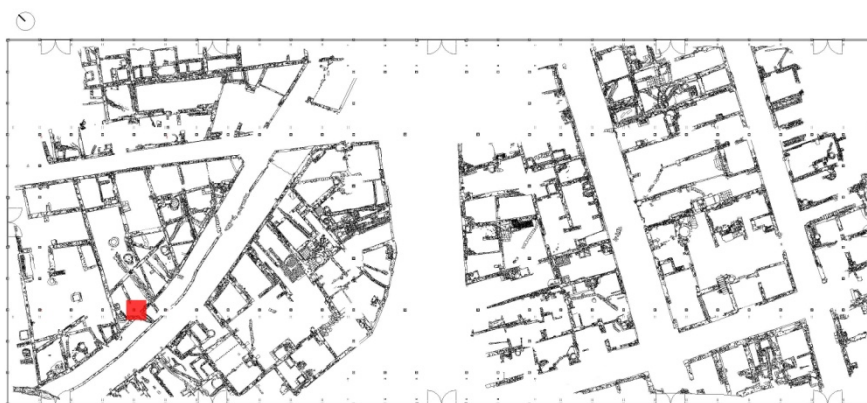
Figs. 58 Detall de la cunya realitzada en el paviment del carrer.

No es va realitzar cap actuació en els encepats núm.64 i 65 ja que no quedaven restes arqueològiques en la zona de creixement dels encepats, les obres de construcció d'uns serveis en aquesta zona del mercat, van destruir les restes.

6.22. Actuació a l'encepat núm.91 .

Localització:

L'encepat núm.91 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. Al sudoest de l'hab.8 del sector I d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

L'hab.8 del sector I, en aquesta zona havia estat excavada fins esgotar l'estratigrafia, per tant, el creixement de l'encepat núm.91 no afectava a nivells arqueològics, únicament a estructures.

Dues de les estructures que a priori estaven afectades, un cop començades les feines de sanejament del punt, es va poder comprovar que no ho estaven, en el cas de la claveguera UE 1235, quedava fora dels límits de la zona de creixement i en el cas de la claveguera UE 1217, ja havia estat desmuntada en la intervenció de l'any 2001.

Per tant l'equip es va centrar en les estructures que sí estaven afectades, procedint al seu desmuntatge controlat, es va començar per la porta UE 1248 i del seu tapiat UE 1249, ambdues estructures van ser totalment desmuntades, 0,6 m de llarg per 0,20 m d'amplada i 0,82 m d'alçada.

També es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,77 m de llarg, per 0,49 m d'amplada i 0,3 m d'alçada del mur de façana, UE 1061, del carrer dels Ventres. Posteriorment l'equip de restauració va intervenir per consolidar el mur.

No es va actuar en els encepats núm. 88,89 i 90 perquè no hi havia estratigrafia, (esgotada en la intervenció de l'any 2001), ni restes arqueològiques en la zona de creixement dels encepats.

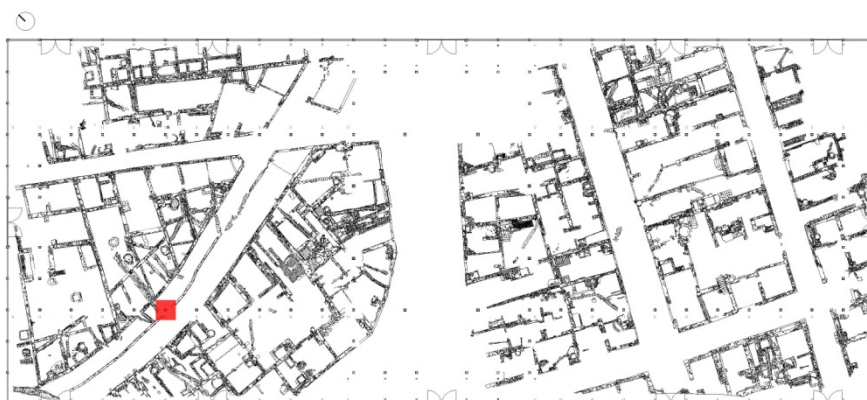

Figs. 59-60 Detall de l'encepat núm.91 abans i després de la intervenció.

6.23. Actuació a l'encepat núm.92 .

Localització:

L'encepat núm.92 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. Entre el carrer dels Ventres i el Rec Comtal.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació va consistir en el desmuntatge d'un tram de 0,50 m de llarg per 0,40 m d'amplada i 1,20 m d'alçada, del mur límit oest del Rec Comtal UE 1063. No es van excavar nivells arqueològics. L'equip de restauració va consolidar el mur un cop acabades les feines de l'equip d'arqueologia.

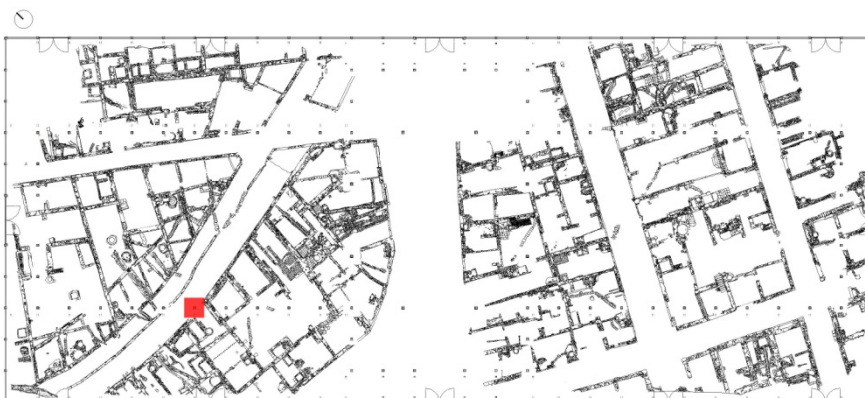

Figs. 61-62 Detall de l'encepat núm.92 abans i després de la intervenció.

6.24. Actuació a l'encepat núm.93 .

Localització:

L'encepat núm.93 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. Entre el Rec Comtal i l'extrem nord de l'hab.7 del sector III.

Descripció dels treballs realitzats:

Actuació molt semblant a la de l'encepat anterior. Desmuntatge d'un tram de 0,67 m de llarg per 0,50 m d'amplada i una alçada de 1,10 m del mur límit est del Rec Comtal UE 305. No es van excavar nivells arqueològics. No es van identificar fragments ceràmics en el procés de desmuntatge. L'equip de restauració va consolidar el mur un cop acabades les feines de l'equip d'arqueologia.

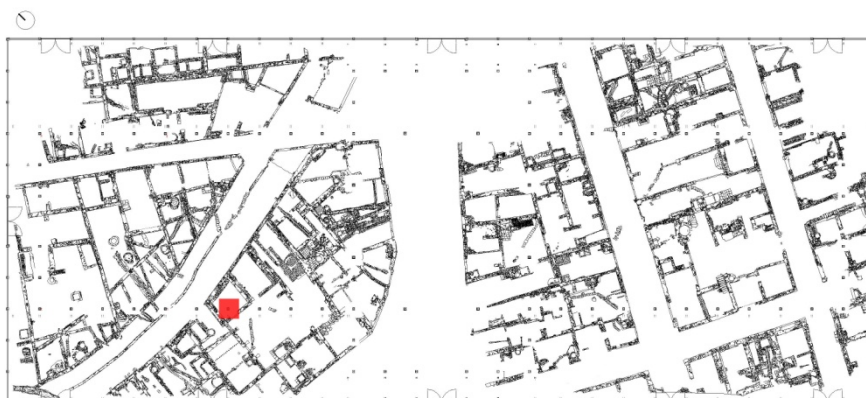

Figs. 63-64 Detall de l'encepat núm.93 abans i després de la intervenció.

6.25. Actuació a l'encepat núm.94 .

Localització:

L'encepat núm.94 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. Al sud de l'hab.12 del sector III.

Descripció dels treballs realitzats:

No es van rebaixar nivells arqueològics, ja que amb la construcció de l'encepat l'any 2001, es va esgotar l'estratigrafia en aquest punt de l'àmbit. El creixement de l'encepat afectava diferents estructures, les quals, es van anar

desmuntant, començant pel marxapeu UE 3259, de la porta que donava accés a l'àmbit. Posteriorment es va desmuntar un tram de 0,3 m de llarg per 0,2 m d'amplada i 1,66 m d'alçada, del mur UE 3248, límit entre les habitacions 12 i 8 del sector III. Finalment es va desmuntar un tram de 0,4 m de llarg per 0,3 m d'amplada i 1,66 m d'alçada del mur UE 3247, límit entre les habitacions 7 i 12 del sector III.

L'equip de restauració va consolidar les dues estructures sobre les que s'havia actuat.

Figs. 65-66 Detall de l'encepat núm.94 abans i després de la intervenció.

6.26. Actuació a l'encepat núm.95 .

Localització:

L'encepat núm.95 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. Al nord del gran pati de l'edificació identificat com a hab.8 del sector III.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació en aquest punt només va consistir en l'aixecament d'un tram de 1,28 m de llarg per 0,5 m d'amplada del paviment de pedra UE 3014. Per sota es va identificar el nivell de preparació UE 3495 a una cota de 2,6 m.s.n.m.

Figs. 67-68 Detall de l'encepat núm.95 abans i després de la intervenció.

6.27. Actuació a l'encepat núm.96 .

Localització:

L'encepat núm.96 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. Al nord-est del gran pati de l'edificació identificat com a hab.8 del sector III.

Descripció dels treballs realitzats:

L'estratigrafia en aquest punt de l'encepat núm.96 es va esgotar en la intervenció de l'any 2001. Per tant, en aquest cas s'ha procedit al sanejament del punt d'actuació.

Figs. 69-70 Detall de l'encepat núm.96 abans i després de la intervenció.

6.28. Actuació a l'encepat núm.97 .

Localització:

L'encepat núm.97 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. A l'est de l'hab.16 del sector III.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació en aquest punt només va consistir en l'aixecament de un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'amplada del paviment de pedra UE 3467. No es va rebaixar l'estratigrafia perquè quedava per sota de la cota màxima d'actuació.

Figs. 71-72 Detall de l'encepat núm.97 abans i després de la intervenció.

6.29. Actuació a l'encepat núm.98 .

Localització:

L'encepat núm.98 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. En l'extrem est de l'hab.18 del sector III.

Descripció dels treballs realitzats:

En primer lloc es va procedir a l'aixecament d'un tram de 2,9 m de llarg per 0,6 m d'amplada del paviment de pedra UE 30049 que cobreix la totalitat de la superfície de l'hab.18. Es va localitzar el nivell de preparació, però no es va arribar a excavar perquè es situa per sota de la cota màxima del punt d'actuació.

Posteriorment es va procedir al desmuntatge de dues estructures, concretament un tram de 0,57m de llarg per 0,4 m d'amplada i 0,6 m d'alçada del mur UE 30204, que delimitava l'hab.16 del sector III. També es va desmuntar un tram de 0,4 m de llarg per 0,5 m d'amplada i 1,2 m d'alçada del mur UE 30201, límit oest de l'hab.15 del sector III.

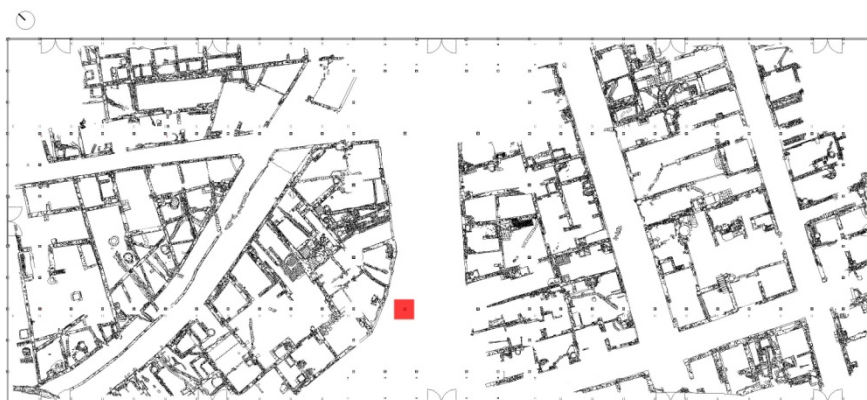

Figs. 73-74 Detall de l'encepat núm.98 abans i després de la intervenció.

6.30. Actuació a l'encepat núm.99 .

Localització:

L'encepat núm.99 està situat en la part sudoest de l'edifici del Born. En el punt on es troben els carrers de Gensana i Qui va del Born al pla d'en Llull.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació en aquest punt es va veure dificultada per la presència de bentonita que havia enganxat part de la runa i del paviment de pedra del carrer, en la intervenció de l'any 2005, es van poder identificar dos grans esvorancs

del paviment del carrer, deguts a l'enfonsament de dos trams de la claveguera coneguda popularment com a 'Merdançar' i que es situa just per sota de l'encepat núm.99.

Un cop treta la bentonita, es va procedir a l'aixecament d'un tram de 2,9 m de llarg per 0,6 m d'amplada del paviment de pedra UE 30700. Com en els casos anteriors no es va continuar l'excavació perquè s'havia arribat a la cota màxima del punt d'actuació.

Figs. 75-76 Detall de l'encepat núm.99 abans i després de la intervenció.

6.31. Actuació a l'encepat núm.100 .

Localització:

L'encepat núm.100 està situat en la part sudest de l'edifici del Born. En l'extrem sud de l'hab.18 del sector VII d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

Un cop definida la superfície d'actuació, es va documentar el nivell de preparació UE 70522, (del paviment desaparegut), compacte i de color marró clar, per sota a una cota de 2,66 m.s.n.m. es va documentar l'estrat UE 70523, identificat com un estrat d'anivellament, de color marró fosc i textura solta.

Un cop arribats a la cota màxima d'actuació, 2,54 m.s.n.m. es va finalitzar la intervenció. Els únics materials recuperats són un clau de ferro i material constructiu, el que no permet fer una bona datació. Per comparació amb altres habitacions excavades, la construcció del darrer paviment es situa al llarg del segle XVII.

Posteriorment l'empresa constructora va procedir a la realització del recreixement de l'encepat, sense que es produís cap incident.

Figs. 77-78 Detall de l'encepat núm.100 abans i després de la intervenció.

Fig. 79 Detall del procés de construcció del recreixement de l'encepat.

6.32. Actuació a l'encepat núm.101 .

Localització:

L'encepat núm.101 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Entre les habitacions 19 i 20 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació va consistir en el desmuntatge d'un tram de 1,47 m de llarg per 0,50 m d'amplada i una alçada de 0,40 m del mur UE 7730 que separa les habitacions 19 i 20 del sector VII. També es va desmuntar un tram de 2 m de llarg per 0,3 m d'amplada i 0,4 m d'alçada del mur UE 7757, localitzat en la meitat nord de l'hab.20. No es van identificar fragments ceràmics en el procés de desmuntatge. L'equip de restauració va consolidar el mur un cop acabades les feines de l'equip d'arqueologia.

Figs. 80-81 Detall de l'encepat núm.101 abans i després de la intervenció.

6.33. Actuació a l'encepat núm.102 .

Localització:

L'encepat núm.102 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al nord-est de l'hab.20 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en aquest punt va començar amb l'aixecament d'un tram de 0,8 m de llarg per 0,6 m d'amplada del paviment de rajoles UE 7303. A una cota de 2,76 m.s.n.m. es va documentar el nivell de preparació UE 70507, fet de terra piconada i morter de color rosat.

Posteriorment es va procedir al desmuntatge d'un tram de l'estructura UE 7783, aquesta estructura, identificada en la intervenció de l'any 2001, com una possible escala estava pràcticament a sota de l'encepat i l'ampliació en 0,60 m de la cara sud ha fet pràcticament desaparèixer l'estructura. En el procés de desmuntatge es va poder apreciar un estrat, identificat com a UE 70506 relacionat amb la construcció de l'escala, les ceràmiques associades a l'estrat, bàsicament ceràmica blava catalana amb decoració de 'ditada', amb absència tant de 'Poblet' com 'd'orles diverses' ens fa pensar en una cronologia de mitjans segle XVII per a la construcció de l'escala.

L'excavació de l'estrat UE 70506 va permetre documentar un retall irregular, UE 70503, del qual desconeixem els límits, ja que es troben fora de la zona de creixement de l'encepat, aquest retall estava relacionat amb la construcció de l'estructura UE 7783. Un cop excavat l'estrat UE 70506, es va poder documentar les restes d'un envà d'una fase anterior.

Les limitacions de l'espai i la potència a la que podíem arribar no ha permès tenir més informació sobre aquesta estructura, únicament que és anterior a la segona meitat del segle XVII. Futures intervencions en l'hab.20 del sector VII, permetran aprofundir en les fases constructives d'aquesta edificació.

Figs. 82-83 Detall de l'encepat núm.102 abans i després de la intervenció.

6.34. Actuació a l'encepat núm.103 .

Localització:

L'encepat núm.103 està situat en la part sudest de l'edifici del Born. Al sud de l'hab.16 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en aquest punt va consistir en l'aixecament de part del paviment UE 7030 que cobreix la major part de l'hab.16. Es va poder documentar el nivell de preparació UE 70505, a una cota de 3,07 m.s.n.m. Aquest nivell compacte, de color blanquinós va proporcionar fragments de ceràmica decorada amb reflexes metàl·lics, malauradament la mida dels fragments no permeten apreciar la decoració i així donar una datació més precisa del moment en el qual es va pavimentar l'àmbit.

Les limitacions de la zona a excavar, així com la cota màxima a la que podíem arribar, no ens permeten apuntar una datació per a aquest nivell de preparació del paviment, únicament podem apreciar l'absència de ceràmica decorada en blau, tant de blava catalana com de ceràmica blava de Barcelona.

Figs. 84-85 Detall de l'encepat núm.103 abans i després de la intervenció.

6.35. Actuació a l'encepat núm.104 .

Localització:

L'encepat núm.104 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al sud-est de l'hab.14 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

La primera actuació va consistir en l'aixecament del paviment de rajoles quadrades UE 7045, es va documentar el nivell de preparació d'argila UE 70504, a una cota de 3,16 m.s.n.m. la ceràmica associada a l'estrat, era blava catalana amb decoració 'ditada', que dóna una datació d'entre 1620-1700, però al no documentar ceràmica decorada 'd'orles diverses' o de 'poblet', ens fa pensar en una datació de mitjans segle XVII.

La segona actuació va consistir en el desmuntatge d'un tram de 0,3 m d'amplada per 0,6 m de llarg i 0,44 m d'alçada del mur UE 737, mur límit est de l'hab.14, mur de façana del carrer del Joch de la Pilota. La cota final a la que es deixa el punt d'actuació és de 3 m.s.n.m.

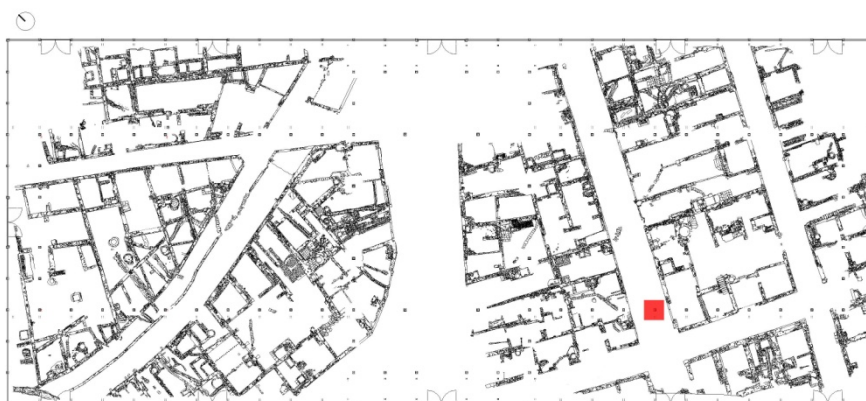

Figs. 86-87 Detall de l'encepat núm.104 abans i després de la intervenció.

6.36. Actuació a l'encepat núm.105 .

Localització:

L'encepat núm.105 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al sud del carrer del Joch de la Pilota.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en la zona de creixement de l'encepat núm.105, va consistir en el rebaix de fins a quatre nivells de circulació del sud del carrer del Joch de la Pilota. El primer nivell documentat és l'UE 7968 a una cota de 3,14

m.s.n.m, per sota es documenta l'UE 7970 a una cota de 3,11 m.s.n.m, el tercer nivell de circulació es va identificar com UE 7971 a una cota de 3,11 m.s.n.m, finalment el darrer nivell de circulació identificat és l'UE 7972, a una cota de 3 m.s.n.m. En cap dels quatre estrats es va recuperar materials arqueològics.

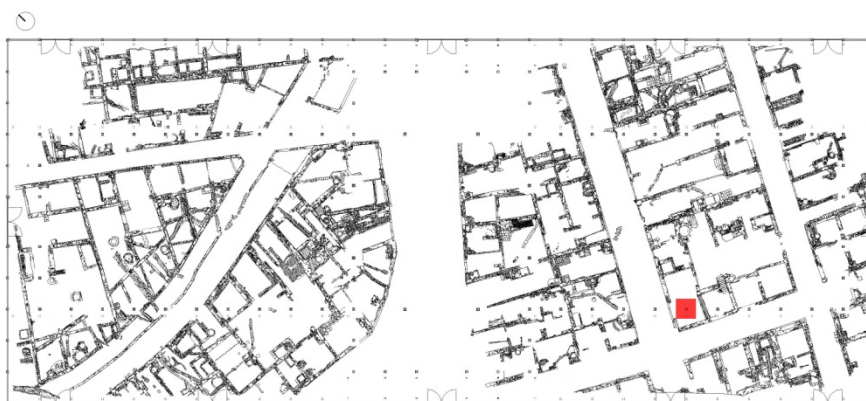

Figs. 88-89 Detall de l'encepat núm.105 abans i després de la intervenció.

6.37. Actuació a l'encepat núm.106 .

Localització:

L'encepat núm.106 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al sud de l'hab.20 del sector V d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en aquest punt va consistir en l'aixecament de part del paviment UE 5079 que cobreix totalment l'hab.20 del sector V. Es va poder

documentar el nivell de preparació UE 5873, a una cota de 3,27 m.s.n.m. així com un petit retall irregular, UE 5874 i el seu estrat de farciment UE 5875. Ni el nivell de preparació ni el farciment del retall van donar fragments de material ceràmic que poguessin datar el paviment. Futures intervencions en aquest punt del jaciment permetran donar una datació.

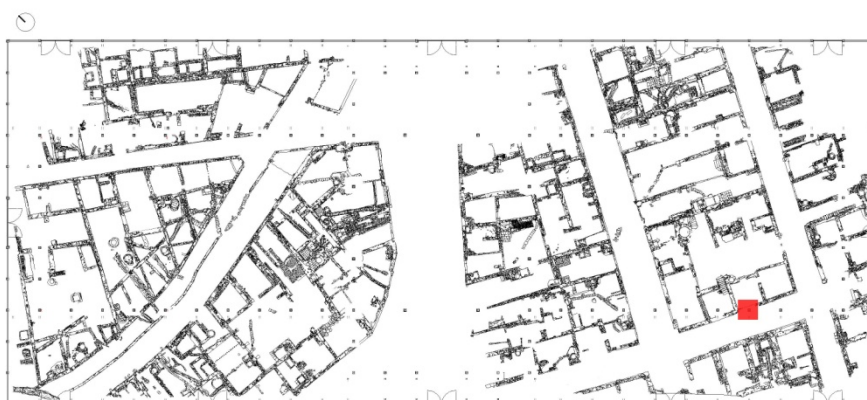

Figs. 90-91 Detall de l'encepat núm.106 abans i després de la intervenció.

6.38. Actuació a l'encepat núm.108 .

Localització:

L'encepat núm.108 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al nord-est del carrer Xucles.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció en l'encepat núm.107 no es va realitzar per indicació de la Direcció d'Obra.

La intervenció en la zona de creixement de l'encepat núm.108 va consistir en el rebaix de la zona afectada 0,2m, en el procés es va documentar el nivell de circulació UE 6254. Un estrat extremadament compacte amb material molt fragmentat datat en el segle XVII.

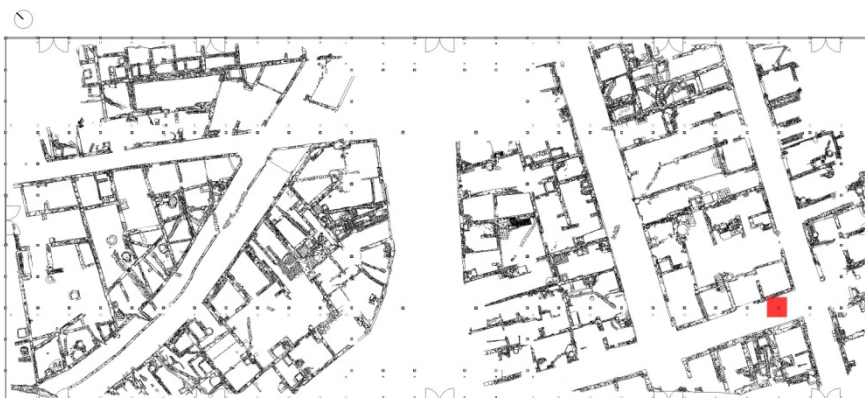

Figs. 92-93 Detall de l'encepat núm.108 abans i després de la intervenció.

6.39. Actuació a l'encepat núm.109 .

Localització:

L'encepat núm.109 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al nord-est del carrer Xucles.

Descripció dels treballs realitzats:

La intervenció va consistir, únicament, en l'aixecament de part del paviment UE 625 i la documentació, (sense que s'hagués d'excavar), del nivell de preparació UE 6255. Aquest nivell es va documentar a una cota de 3,19 m.s.n.m. i no es van documentar fragments ceràmics que poguessin datar l'estrat.

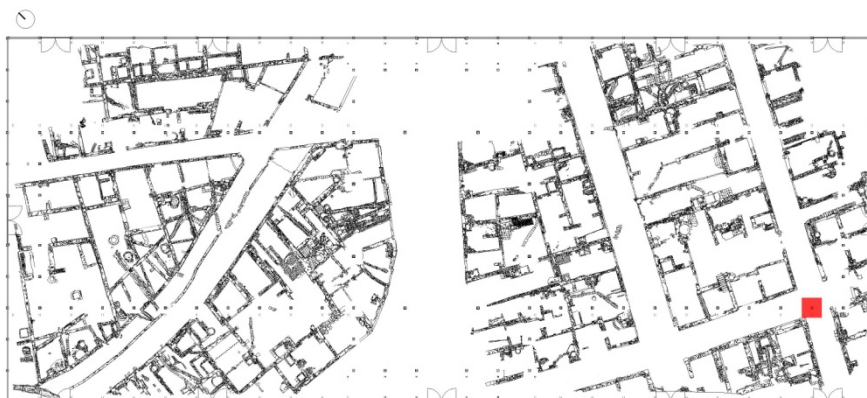

Figs. 94-95 Detall de l'encepat núm.109 abans i després de la intervenció.

6.40. Actuació a l'encepat núm.110 .

Localització:

L'encepat núm.110 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. En l'encreuament dels carrers Xucles i Bonayre.

Descripció dels treballs realitzats:

Com en el cas anterior, l'actuació va consistir en l'aixecament de part del paviment UE 459 i l'excavació del nivell de preparació UE 4442. Aquest nivell es va documentar a 3,1 m.s.n.m i no es van recollir fragments ceràmics que poguessin datar el paviment de pedra.

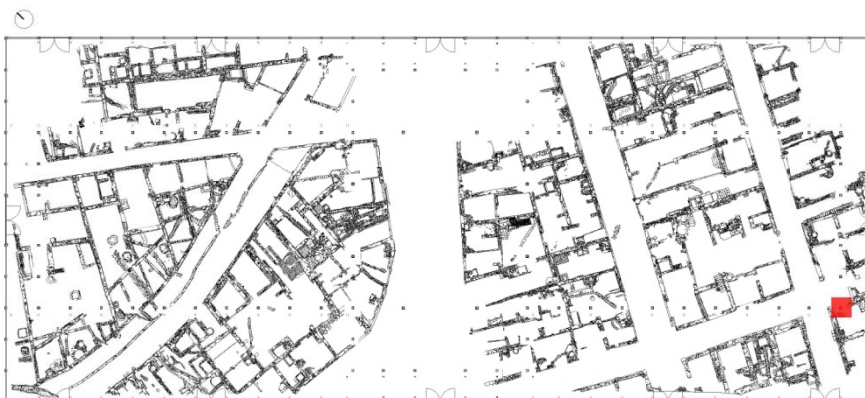

Figs. 96-97 Detall de l'encepat núm.110 abans i després de la intervenció.

6.41. Actuació a l'encepat núm.111 .

Localització:

L'encepat núm.111 està situat en la part sud-est de l'edifici del Born. Al nord de l'hab.13 del sector IV d'excavació.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació va consistir en el desmuntatge de tota la superfície de l'estructura indeterminada UE 457. Aquesta estructura es va desmuntar des d'una cota de 3,03 a 2,8 m.s.n.m. També es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,6 m de llarg per 0,2 m d'amplada i 0,7 m d'alçada, del mur UE 563, mur de façana del carrer Bonayre en la part oest de l'hab13.

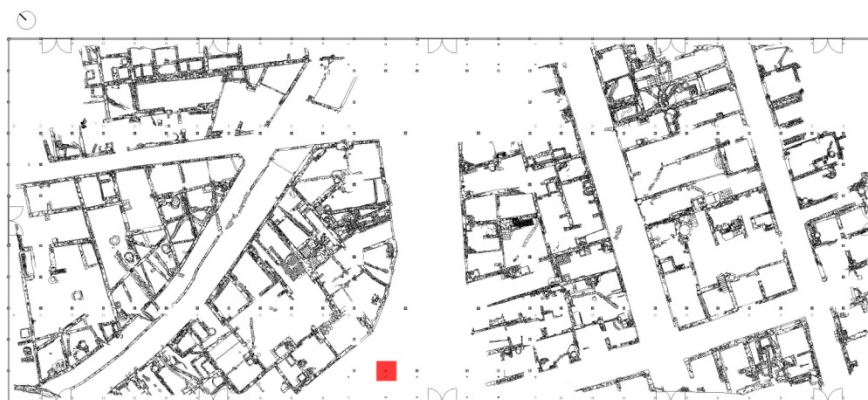

Figs. 98-99 Detall de l'encepat núm.111 abans i després de la intervenció.

6.42. Actuació a l'encepat núm.119 .

Localització:

L'encepat núm.119 està situat en la part central-sud de l'edifici del Born. Al nord-est del carrer de Gensana, just en el punt on coincideix amb el carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació va consistir en l'aixecament de part del paviment UE 30282 i la documentació del nivell de preparació UE 30897. Aquest nivell es va documentar a 2,25 m.s.n.m. no es van documentar fragments ceràmics que poguessin datar el paviment.

Figs. 100-101 Detall de l'encepat núm.119 abans i després de la intervenció.

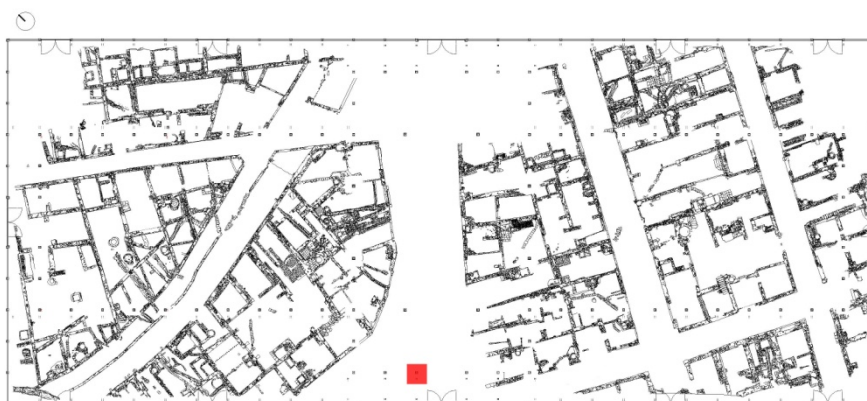

Fig. 102 Detall del procés de construcció del recreixement de l'encepat.

6.43. Actuació a l'encepat núm.120 .

Localització:

L'encepat núm.120 està situat en la part central-sud de l'edifici del Born. Al sud del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.

Descripció dels treballs realitzats:

Com en el cas anterior l'actuació va consistir en l'aixecament del paviment UE 30700 i la documentació del nivell de preparació UE 30898. Aquest nivell es va documentar a 2,45 m.s.n.m. no es van documentar fragments ceràmics que poguessin datar el paviment.

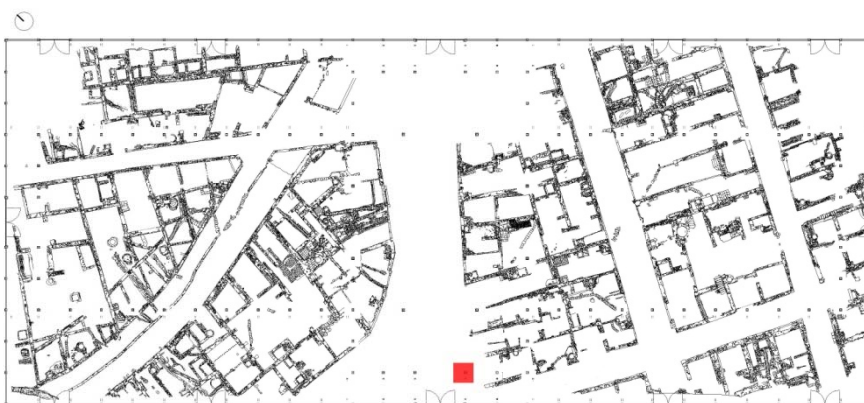

Figs. 103-104 Detall de l'encepat núm.120 abans i després de la intervenció.

6.44. Actuació a l'encepat núm.121 .

Localització:

L'encepat núm.121 està situat en la part central-sud de l'edifici del Born. Al sud del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.

Descripció dels treballs realitzats:

L'actuació va consistir en l'aixecament de part del paviment UE 30700 i l'excavació del nivell de preparació UE 30898, sense que es trobessin fragments ceràmics que facilitessin la datació del paviment. El nivell de preparació es va documentar a 2,4 m.s.n.m.

També es va procedir al desmuntatge d'un tram de 0,6 m de llarg per 0,2 m d'amplada i 0,2 m d'alçada del mur UE 70500, mur de façana del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull. La cota final del punt d'actuació és de 2,57 m.s.n.m.

Figs. 105-106 Detall de l'encepat núm.121 abans i després de la intervenció.

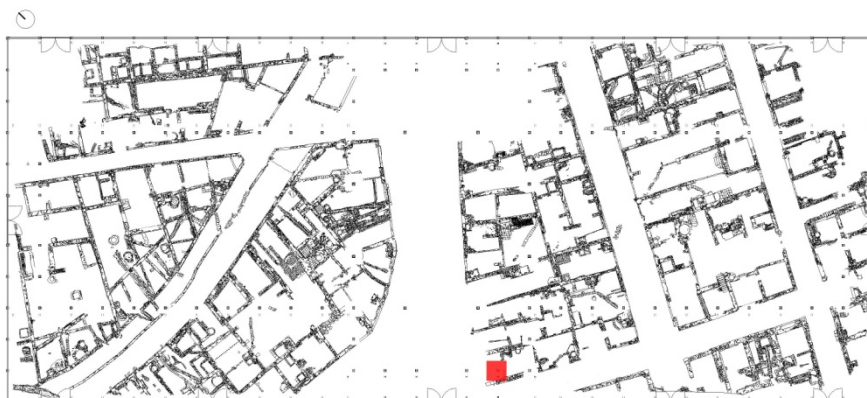

Fig. 107 Detall del procés de construcció del recreixement de l'encepat.

6.45. Actuació a l'encepat núm.122 .

Localització:

L'encepat núm.122 està situat en la part central-sud de l'edifici del Born. Al sud de l'hab.8 del sector VII.

Descripció dels treballs realitzats:

El primer que es va fer va ser fer una bona neteja de tot el punt, ja que presentava un aspecte deixat, amb presència de papers i plàstics. Posteriorment es va extreure el paviment UE 7884, format íntegrament de rajoles quadrades de 0,2 x 0,2 x 0,05 m, per sota es va documentar el seu nivell de preparació, UE 70513, nivell compacte de color blanc, sense restes ceràmiques associades, es va documentar a 2,63 m.s.n.m. Un cop extret es va poder documentar la presència d'un altre paviment de rajoles, UE 70514, d'una fase anterior, a una cota de 2,57 m.s.n.m. Aquest paviment estava format amb rajoles rectangulars de 0,28 x 0,14 x 0,05 m col·locades en trencajunt. A la mateixa cota del paviment però situat en l'extrem est de la zona de creixement de l'encepat, es va poder documentar una claveguera, UE 70519, feta íntegrament amb rajoles, que corria en direcció nordest – sudest. Just en el tall est, de la zona d'estudi, es va documentar una segona claveguera, UE 70516, que corria en direcció est-oest, feta com l'anterior amb rajoles i relacionada amb l'evacuació d'aigües en aquest punt de l'àmbit.

El pas següent va ser el desmuntatge del paviment de rajoles UE 70514 i la documentació del seu nivell de preparació, UE 70515 a una cota de 2,5 m.s.n.m. Un cop extret, es va poder documentar l'estrat UE 70521, un estrat d'anivellament de color marró fosc, de textura compacta i amb la presència d'una gran quantitat de carbons. La rasa constructiva de la claveguera UE 70519, el talla, per tant, aquest estrat s'ha interpretat com un estrat d'anivellament anterior a la construcció de les clavegueres i a la pavimentació de l'habitació.

Posteriorment es va procedir al desmuntatge de les cobertes de les clavegueres i a l'excavació dels estrats de farciment de les mateixes, UE 70520 per la claveguera UE 70519 i UE 70517 per la claveguera UE 70516. Finalment es va procedir al desmuntatge de les clavegueres fins assolir la cota màxima del punt: 2,41 m.s.n.m.

Tot i les evidents limitacions tant de superfície com de cota, la intervenció en la zona de creixement de l'encepat núm.122 ha permès veure diferents fases constructives, malauradament els estrats associats no han proporcionat materials que poguessin datar les fases. La fase més antiga, identificada com a Fase I, estava formada per un estrat d'anivellament, que cobria tota la superfície en aquest punt de l'hab.8, no s'han trobat estructures associades al nivell UE 70521.

Posteriorment, en la Fase IIa, es va construir una xarxa de clavegueres domèstiques, UE 70516 i 70519, possiblement relacionades amb la canalització d'aigües pluvials i del sobrant d'aigua d'un pou localitzat en l'extrem nord-est de l'habitació. De forma contemporània a la construcció de les clavegueres, es documenta la fase IIb, amb la col·locació del paviment UE 70514 i del seu nivell de preparació UE 70515.

La darrera fase documentada, Fase III, consisteix en el recreixement del nivell de circulació de l'habitació, amb la col·locació per sobre del paviment de la fase anterior d'un nou paviment, UE 7884, possiblement les clavegueres de la Fase IIa, encara funcionessin en la Fase III.

Figs. 108-109 Detall de l'encepat núm.122 abans i després de la intervenció.

Fig. 110 Detall del procés de construcció del recreixement de l'encepat.

7. ESTUDI DELS MATERIALS ARQUEOLÒGICS.

Aquesta intervenció arqueològica a l'antic Mercat del Born de Barcelona, ha aportat pocs materials, tant ceràmics com de vidre o metalls. Els materials recuperats s'ubiquen majoritàriament en època moderna, bàsicament en el segle XVII. Ha seguit la pauta de les intervencions anteriors realitzades a la plaça comercial, al Passeig Picasso, carrer Comercial i al propi jaciment del Born dels anys 1994, 1998, 2000-2001 i 2005-2006. Com en la majoria d'intervencions, els materials més abundants han estat els ceràmics, amb el 92,42% dels fragments. El segon grup amb més materials l'ocupen els materials de construcció, un 5,42% dels casos, ja siguin de pedra o de ceràmica. El tercer lloc l'ocupen els metalls, concretament el ferro, amb un 1,08% dels casos. El quart lloc l'ocupa el vidre, amb un 0,72% del total de les peces, sempre relacionat amb l'ús quotidià, ampolles, copes etc. El cinquè lloc de forma testimonial, només un 0,36% dels casos hem trobat material lític no relacionat amb la construcció, bàsicament un fragment de sílex, possiblement relacionats amb les armes de foc de pedrenyal.

7.1 La Ceràmica.

En l'estudi de la vaixel·la s'han fet servir tres criteris de classificació, el primer correspon al seu ús: taula, cuina i tècnic. En segon lloc, hem fet una anàlisi de les diferents tècniques de fabricació i decoració. Finalment, també s'han classificat els materials ceràmics segons la seva cronologia. Totes les classificacions s'han acompanyat de diferents gràfics, que representen els tants per cents respecte al conjunt de fragments i el número total d'aquests fragments en cada apartat.

7.1.1. La vaixel·la segons la seva funció.

L'excavació ha proporcionat un total de 256 fragments ceràmics, dels que es pot determinar la tipologia en 150 casos, que representen un 58,59% del total.

Dins de la ceràmica que s'ha pogut identificar la seva funció hem diferenciat tres tipologies segons el seu ús: vaixel·la de taula, un 37,89% del total, vaixel·la de cuina, 10,55% del total i ceràmica d'ús tècnic, un 10,16% del total.

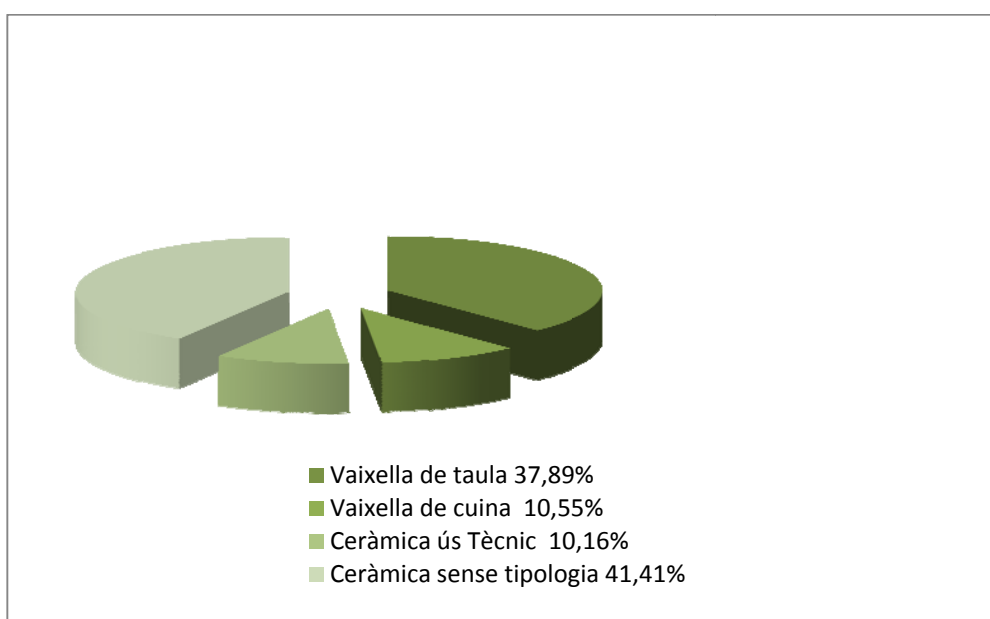

Fig.111 Gràfic amb els percentatges de la ceràmica pel seu ús.

7.1.1.1 La vaixel·la de taula

Escudella (ESC)

Recipient de terrissa que té forma de casquet esfèric, i que s'utilitza per menjar productes líquids, com ara sopa o brou. S'han documentat 6 fragments, el que correspon a un 6,19% del total de la vaixel·la de taula.

Escudella d'orelletes (EOR)

Aquest tipus de recipient és una variant del anteriorment descrit, amb l'afegit d'una o pràcticament sempre, dues petites nanses. S'han identificat 9 fragments, el que correspon a un 9,28 % del total de la vaixel·la de taula.

Plat (PAT)

Aquest tipus de recipient ceràmic és pla, baix, amb una vora ampla, plana o cilíndrica, amb un peu exempt o sense peu. El seu ús consisteix en servir els diferents menjars no líquids de forma individual.

És de llarg el recipient més nombrós de tots els identificats amb 69 fragments, el que representa un 74,23% del total de la vaixel·la de taula, no s'ha localitzat cap plat de terrissa comuna sense vidriar.

Plat tallador (PTL)

Els plats talladors, com el seu nom indica, són una variant dels plats que, fan servir la vora per tallar els aliments. S'han identificat 7 fragments un 7,22% del total de la vaixel·la de taula.

Servidora (SEV)

Recipient pla destinat a transportar menjar de la cuina a la taula de menjar. S'han identificat, 2 fragments, el que representa el 2,06% del total de la vaixel·la de taula.

Xicra (XIC)

La xicra és una tassa petita, emprada especialment per a beure xocolata, poden presentar una nansa lateral. La vora és més ampla que el cos, i el peu està dissenyat per encaixar amb un plat especial anomenat 'marcel.lina'. S'ha documentat, 1 fragment, el que representa el 1,03% del total de la vaixel·la de taula.

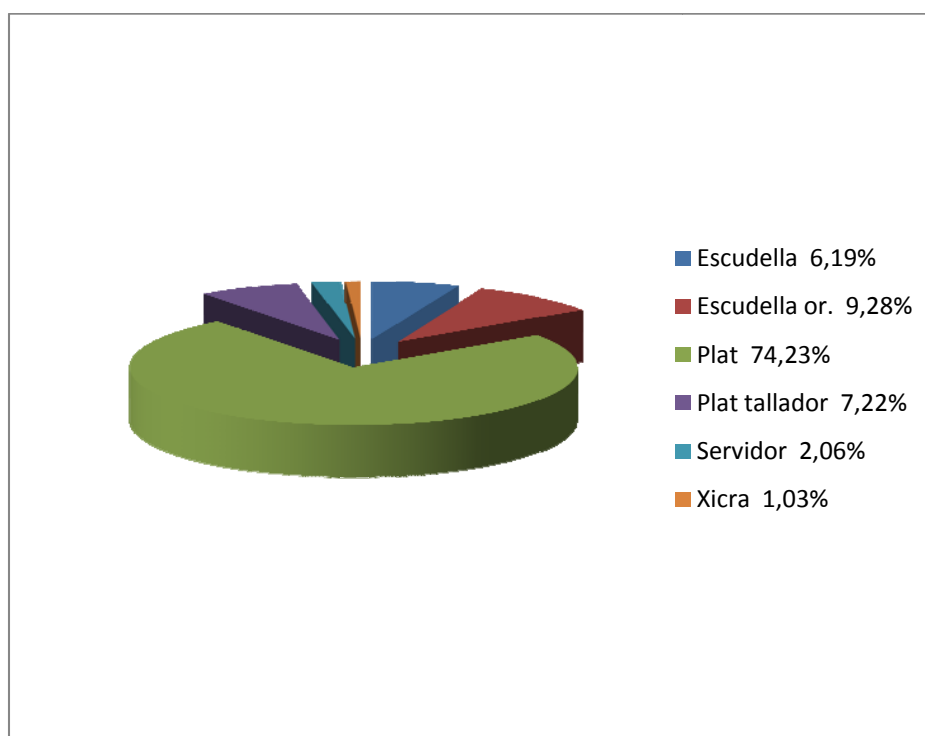

Fig.112 Gràfic amb els percentatges de les formes ceràmiques de la vaixel·la de taula.

7.1.1.2 La vaixel·la de cuina

Cassola (CSS)

Recipient de terrissa rodó, més ample que alt, que serveix per a cuinar els aliments directament sobre un foc o brases. S'ha documentat 1 fragment el que representa un 3,7 % del total de la terrissa de cuina.

Fogó (FOG)

Suport on es col·loca un altre recipient per escalfar-ne el contingut, té un dispositiu adequat per a la combustió d'un combustible qualsevol. S'han localitzat 2 fragments el que representa un 7,41% del total de la terrissa de cuina.

Gerra (GER)

S'ha diferenciat les gerres per la mida i per l'ús que tenen, com per exemple guardar, servir, abocar, beure. Presenten un coll alçat, amb la panxa ampla que disminueix a mesura que s'apropa al peu. S'han identificat, 3 fragments, el que representa el 11,11% del total de la vaixel·la de cuina.

Gibrell (GIB)

El gibrell és un recipient de forma troncocònica invertida, amb el llavi engruixit o penjant. La funció d'aquest recipient és la de posar els aliments en remull, netejar altres recipients més petits o per higiene personal.

S'han identificat 8 fragments, el 29,63% del total de fragments de la vaixel·la de cuina. Tots els fragments presenten vidrat interior, de color marró, melat o verd. La forma més típica és la que té el llavi engruixit i el peu exempt.

Greixonera (GRE)

Recipient semblant a una cassola gran, amb un broc per on raja el greix quan el couen també serveix per a contenir el greix sobrants d'un rostit o fregit. S'han localitzat 11 fragments el que representa el 40,74% del total de la terrissa de cuina.

Orsa (ORS)

Recipient petit tipus alfabieta, ample amb la vora arrodonida que servia per tenir olives o altres coses en conserva. S'ha identificat 1 fragment el que representa el 3,7% del total de la vaixel·la de cuina.

Poal (POA)

Tal i com diu el seu nom s'emprava per a treure aigua del pou. Presenta una forma globular, amb una nansa d'estrep que creua per sobre de la boca i un broc a la part alta de la panxa. S'ha identificat, 1 fragment, el que representa

el 3,7% del total de la vaixela de cuina. Els fragments presenten vidrat total a l'interior i la nansa i parcial a la vora, tots de color verd o marró.

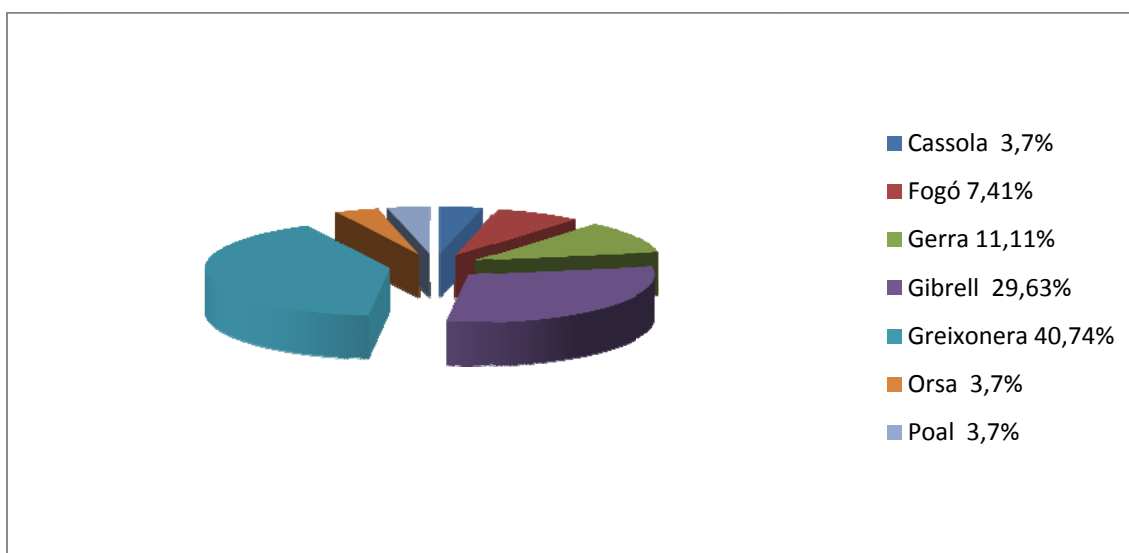

Fig.113 Gràfic amb els percentatges de les formes ceràmiques de la vaixela de cuina.

7.1.1.3 La ceràmica d'ús tècnic.

En aquest apartat s'inclou tota aquella ceràmica que no es fa servir en cap dels altres apartats, per tant ens podem trobar tota mena formes.

Bací (BAC)

Vas de terrissa destinat a recollir la orina i altres deposicions corporals, presenta una forma troncocònica amb una vora molt oberta per afavorir la comoditat de qui ha de seure. S'han identificat 24 fragments, el que representa un 92,31 % de la ceràmica d'ús tècnic.

Canelobre (CAN)

Utensili consistent amb un peu o columna allargat amb dolles per a aguantar dretes les espelmes. S'ha identificat 1 fragment, el que representa un 3,85 % de la ceràmica d'ús tècnic.

Peu de terrisser (TPT)

Instrument de ceràmica de forma triangular que servien per a poder amuntegar ceràmiques, especialment plats i escudelles a dins del forn i així economitzar en l'espai. També es coneix com a tres peus. S'ha identificat 1 fragment, el que representa un 3,85 % de la ceràmica d'ús tècnic.

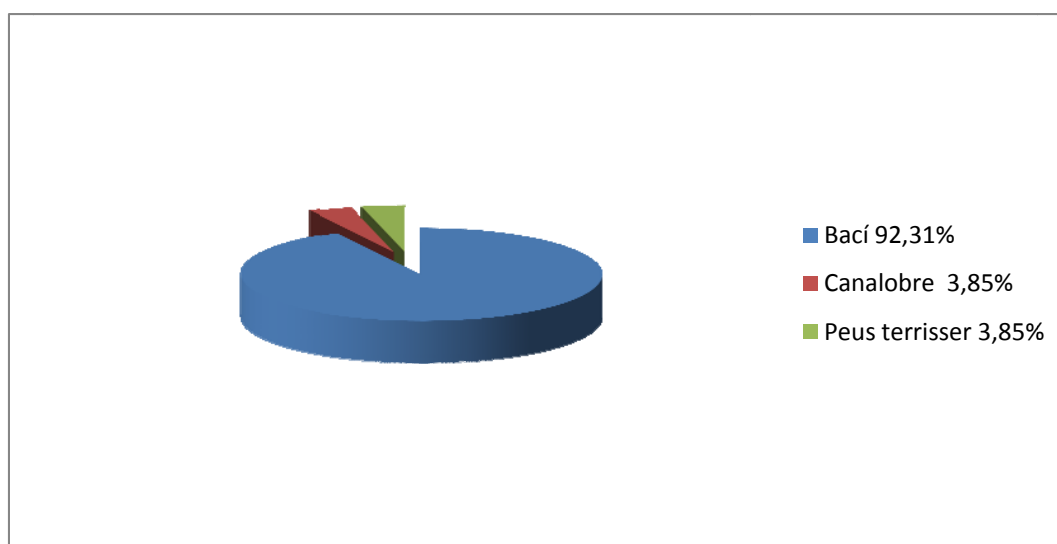

Fig.114 Gràfic amb els percentatges de les formes ceràmiques de la vaixel·la de cuina.

7.1.1.4 Ceràmica sense tipologia

En aquesta primera classificació de la ceràmica pel seu ús, gairebé un 41,41% del total de la ceràmica documentada al jaciment no ha pogut ser adscrita sota cap criteri d'ús, en la major part dels casos es tracta de fragments massa petits com per ser significatius. De totes maneres s'ha fet una classificació interna: Formes amb abocador, 2 fragments, 1,89% del total,

formes obertes, 28 fragments, 26,42% del total, formes tancades 7 fragments, 6,6% del total i formes indefinides, la gran majoria, 69 fragments el 65,09% del total de la ceràmica sense tipologia.

Com a resum podem fer dos grans grups de ceràmiques, les que no podem saber-ne l'ús, per la seva fragmentació i les ceràmiques que sí podem classificar segons la seva utilitat, d'aquestes hem fet tres grups: vaixel·la de taula, vaixel·la de cuina i ceràmica d'ús tècnic. El grup més nombrós, com acostuma a passar en aquests casos és la vaixel·la de taula, dins d'aquesta classificació les formes que més han aparegut són els plats i les escudelles. El segon grup més nombrós és la vaixel·la de cuina, en aquests cas les formes més comuns han estat les greixoneres i els gibrells.

7.1.2. Tècniques i decoracions.

En l'anterior apartat es classificava la ceràmica pel seu ús, en aquest apartat la classificació es fa per tècniques i decoracions. Es distingeixen tres espècies tècniques: la pisa, (ceràmica fina), envernissada amb coberta d'estany; La ceràmica vidriada amb altres colors i la terrissa comuna sense vidriar amb cocció oxidant o reductora. De fet, la classificació es podria dividir en dos grups: la ceràmica comuna, amb o sense vidriar i la pisa. Dins dels propis centres productors com Barcelona o Reus els propis artesans, normalment feien ceràmica comuna o pisa.

Dels 256 fragments ceràmics dels que s'ha estudiat la seva classificació per tècniques i decoracions 22 fragments són de terrissa comuna sense vidriar, el que representa un 8,59% del total, 157 fragments corresponen a terrissa comuna vidriada monocroma o bicroma, el que representa un 61,33% del total, finalment, s'han classificat 77 fragments de pisa, el que representa un 30,08% del total.

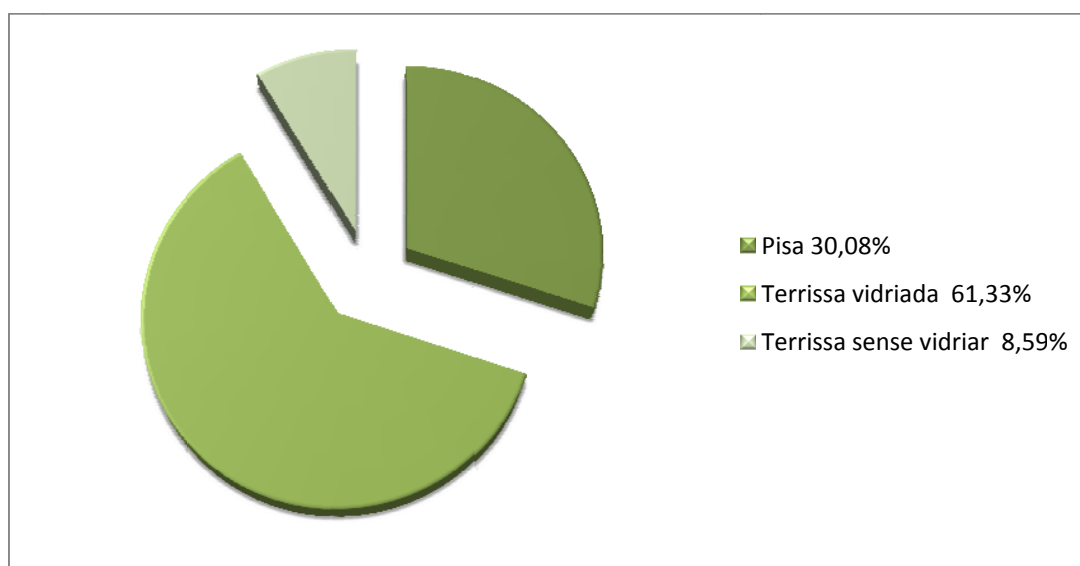

Fig.115 Gràfic amb els percentatges de les diferents tècniques i decoracions.

7.1.2.1 Terrissa comuna sense vidriar

La ceràmica sense vidriar es documenta en el 8,59% del total de fragments de terrissa classificades per tècniques al jaciment, en total 22 fragments. Dins de la terrissa comuna no vidriada hem fet una classificació interna, comuna de cocció oxidant i comuna de cocció reduïda. El grup més nombrós de fragments correspon a la ceràmica comuna de cocció oxidant amb una total de 17 fragments, el 72,75% del total de ceràmiques no vidriades, l'altre grup amb 5 fragments, representa el 27,25% del total.

La ceràmica comuna sense vidriar està associada a principalment a la vaixel·la de cuina i de magatzem, amb l'excepció de les datades en època romana que, en bona part, estarien dins del grip de la vaixel·la de cuina. Les decoracions més comuns dins de la ceràmica comuna sense vidriar seria la realitzada per incisions fent dibuixos geomètrics i les decoracions pintades en morat, sempre en l'exterior de les peces. Una bona part de la ceràmica comuna reduïda són fragments de càntir, especialment els anomenats 'estil de Vilafranca', datats en el segle XVII.

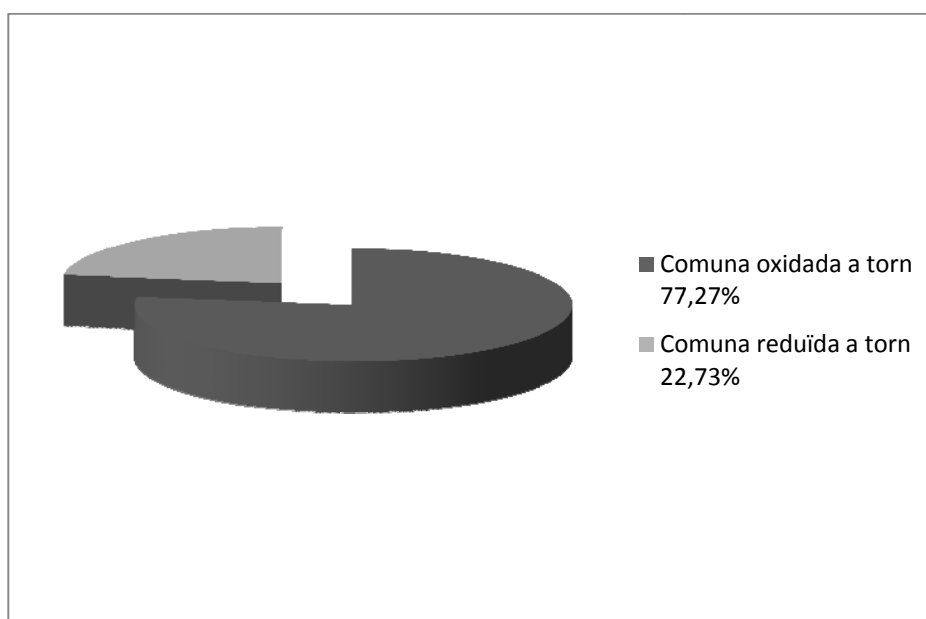

Fig.116 Gràfic amb els percentatges dels diferents grups de ceràmiques comunes sense vidriar.

7.1.2.2 Ceràmica vidriada

La ceràmica vidriada és el grup més nombrós de totes les ceràmiques classificades per tècniques i decoracions, s'han identificat 157 fragments el que representa el 61,33% del total.

S'ha fet una segona classificació, dependent del color del vidriat, el grup més nombrós és el vidriat de color marró, amb 85 fragments, el que representa el 54,14% dels casos, en segon lloc trobem les vidriades verdes amb 48 fragments, el que representa el 30,57% dels casos, en tercer lloc, les vidriades de color melat, amb 22 fragments el que representa el 14,01% dels casos. En dos casos la peça havia perdut el vidriat, 1,27% del total.

Les ceràmiques que utilitzen el vidrat com a tècnica, són bàsicament els recipients de la vaixel·la de cuina, la ceràmica d'ús tècnic i en alguns casos, la vaixel·la de taula. Les formes associades als vidriats més nombroses del jaciment són: els anomenats plats de foc, les olles, els gibrells i els càntrirs.

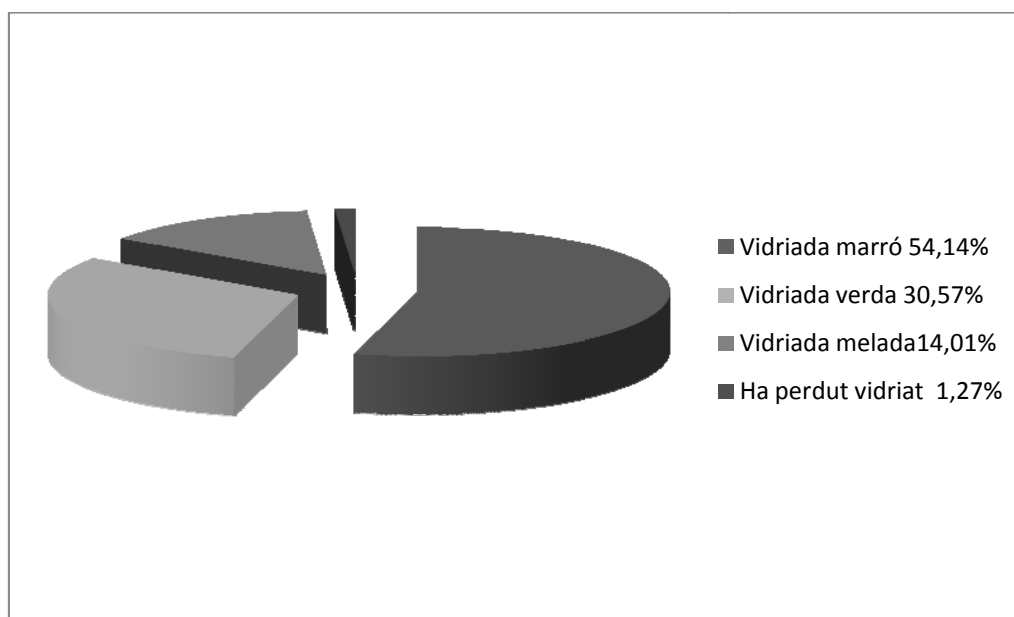

Fig.117 Gràfic amb els percentatges de la ceràmica vidriada classificada pel color del vidriat.

7.1.2.3 Pisa

La ceràmica que es coneix com a pisa, presenta unes característiques pròpies que la fan diferent de les produccions tradicionals. Les produccions estaven molt condicionades pels diferents gremis de les ciutats productores, aquests gremis agrupaven a tots els productors, regulant les produccions tant de la matèria prima com dels preus finals de les peces, també protegien les produccions locals de les produccions d'altres centres, tant nacionals com estrangers. Molts gremis eren els encarregats de proporcionar les argiles i els materials per fer els vidriats, (Sánchez Cortegana 1994, Cerdà 2001).

La ceràmica pisa, es fa servir normalment com a vaixel·la de taula. Presenta una coberta estannífera i pot tenir o no, decoració pintada. En la majoria dels casos de la pisa documentada al jaciment presenta decoració pintada en la part interna del recipient.

La pisa representa el 29,91% del total. A continuació es descriuran les diferents classificacions per decoracions realitzades sobre pisa.

7.1.2.3.1 Ceràmica decorada en blanc i morat.

En aquest apartat es comenta el conjunt ceràmic decorat en morat. Aquest tipus de decoració és característica de peces petites, principalment escudelles i plats de petita mida, encara que també s'ha documentat una gerra. Són peces mono color. Com acostuma a passar, normalment estan associades a les produccions de verd i morat, ja que es produïen alhora als mateixos tallers, (Monreal, Barrachina. 1983. 117).

Els plats, són lleugerament troncocònics i amb els llavis arrodonits o reforçats, en alguns casos estan inclinats a l'interior de la peça. Estan envernissats a la seva cara interior en blanc estannífer i la decoració sempre sol estar en el centre de la peça. En els nivells més antics documentats al Born, s'han documentat alguns fragments de plat, amb el blanc estannífer molt deteriorat i amb una decoració en morat, de volutes i representacions vegetals esquemàtiques. En aquesta intervenció s'ha documentat una vora de pisa arcaica.

Les gerres presenten vidrat estannífer en blanc a la cara interior i exterior, quedant de vegades el peu sense el vernís. Es caracteritzen per tenir cos globular, boca ampla amb bec de pessic i una sola nansa. La decoració està sempre sobre la panxa de la gerra, en la part oposada de la nansa. Referent als motius de la decoració es repeteixen de la mateixa manera que a les escudelles i plats.

Només s'ha documentat un fragment de vora de plat i una nansa de gerra. Aquests fragments identificats en blanc i morat, representen un 2,56% del total de ceràmiques decorades.

7.1.2.3.2 Ceràmica decorada en blau de cobalt.

Les ceràmiques valencianes decorades en blau de cobalt inicien la seva producció en el segon terç del segle XIV (Lerma. 1992, 176. Coll. 1995 i 1998,76) Produint-se massivament en tallers de Manises i Paterna, tot i que a València també s'arriben a produir.

Es caracteritzen per tenir la pasta ataronjada o beix i en menor mesura el nucli ataronjat i els perfils beix, amb partícules de calcària i micàcies. El vernís en blanc estannífer, acostuma ser principalment a les dues cares, encara que de vegades puguin aparèixer només a la cara interna. La decoració es pot realitzar en dos processos diferents, però que comporten, necessàriament dues coccions. La primera consistiria en la col·locació de la decoració de cobalt directament sobre la pasta, envernissant posteriorment, mentre que la segona opció consisteix en pintar la decoració sobre el vernís blanc.

Les decoracions solen ser totes, centrades amb una configuració radial, predominant les sèries denominades medievals i esquemàtiques de tipus geomètric, de les quals cal destacar la simple i la complexa.

Les sèries geomètriques simples, comencen a produir-se a mitjan el segle XIV incloent segurament bona part del segle XV (Coll. 1995). Un gran nombre de les peces que han aparegut es podrien classificar en aquesta sèrie, de la qual destaquen les palmetes radials, on apareixen 8 radis que acaben alternativament a palmes triangulars i fulles farcides de ratlles.

L'orla presenta sempre dues línies. També s'ha documentat una altra variant d'aquest motiu amb palmetes radials, que presenta la circumferència central amb 8 radis que alterna la paletes i creus partides embolicades en una circumferència.

D'altra banda també es documenten altres peces de les denominades geomètric complex de la qual les més comunes són les escudelles decorades amb bandes circulars. El motiu central és un disc amb quatre segments que en l'espai del mig es representa una palmeta estilitzada. Els segments es decoren amb línies concèntriques. Al voltant d'aquest motiu central hi ha dibuixat una sanefa o banda amb una retícula, mentre que a la sanefa existent sota el llavi està decorat amb l'orla denominada de "peixos". Aquests motius poden variar canviant-se la sanefa reticulada amb una altra en ziga-zagues. Aquest tipus de peces estan inspirades en les denominades d'estil malagueny, així com en els de tipus naturalista i vegetals (Coll.1995).

També pertanyen a les sèries esquemàtiques un conjunt d'escudelles en les quals es representa una flor amb 8 pètals, dibuixant-se una circumferència entre els espais buits.

De la denominada sèrie medieval s'han de destacar els plats lleugerament troncocònics amb llavis arrodonits. Acostuma a ser bastant pla, amb peu anular. Pel que fa a la sèrie denominada estilitzada, es comença a produir abans de la segona meitat del segle XIV incloent la totalitat del segle XV.

S'han identificat 2 fragments de ceràmica valenciana decorada amb blau de cobalt, el que representa un 2,56% del total de les ceràmiques decorades.

7.1.2.3.3 Les ceràmiques amb decoracions daurades o de reflex metàl·lic.

A finals del segle XV sembla iniciar-se la producció d'aquest tipus de material, tant a Barcelona com a Reus, però segons alguns autors l'evidència material més fiable de la fabricació de la ceràmica són els farciments amb aquests materials documentats a les Drassanes de Barcelona, datades entre

1553 i 1562. Però tanmateix se sap que el 1548 un escudeller de Reus vingut de Barcelona rep la sol·licitud d'un tal Jaume Tegell per poder aprendre l'ofici segons la pràctica de Barcelona. (Coll 1998, 78). Però la producció d'aquest tipus de ceràmica podria retrocedir fins a mitjan el segle XV, basant-se en el contracte de 1461, existent entre Pere Eiximeno de Mislata i el de Barcelona dins del qual s'inclou la producció d'aquest material daurat. També és segura la producció d'aquest material a començaments del segle XVI, ja que al Llibre de li fornades (Llibres de les coccions) de 1514 a 1519 i escrit pel mestre terrisser Nicolau Reyner, escriu una formula per a la realització del daurat (Batllori i Llubia. 1974, 57).

Les formes, no tenen pràcticament diferències entre les produccions catalanes i valencianes, es realitzen les mateixes decoracions sobre plats i escudelles. Cal dir que d'altra banda, no s'ha documentat cap peça de daurat català combinat amb blau. Les produccions dels tallers de Barcelona i Reus no difereixen en absolut en tipologia de peces i motius decoratius. Els motius es repeteixen, sobretot els de finals del segle XV i primera meitat del segle XVI. Es troben plats i escudelles decorades amb la divisió en quatre mètopes, unes amb una retícula amb o sense puntejat i les altres amb faixes de retícules. El centre poden decorar-se amb motius vegetals o lletres com una gran R. També s'hi han documentat peces amb el motiu de SURGE DOMINI, motiu de solfa, motius vegetals, etc. Sempre combinant-se en plats i escudelles.

Unes de les decoracions més característiques dels tallers barcelonins i reusencs, són els plats i escudelles decorades amb pinzell - pinta, del qual tenim nombrosos exemples, no solament en reflex, sinó també en blau de cobalt. Es denominen a si per ser utilitzat pel terrisser un pinzell amb tres puntes encara que també era utilitzada el de dues puntes, amb el que es realitzaven dibuixos geomètrics. Aquestes produccions es daten entre finals del segle XVI i principis del XVII.

En la majoria dels casos, la decoració realitzada en daurat estava tant malmesa o desapareguda, que ha estat impossible saber a quina mena de decoració pertanyia.

S'han identificat 9 fragments de ceràmica catalana decorada amb reflexes metàl·lics. El que representa un 11,54% del total de ceràmiques decorades.

7.1.2.3.4 La ceràmica Blava Catalana produïda al S.XVII i primer quart del S.XVIII

Al llarg del segle XVII es generalitza la producció de ceràmica en blau de cobalt als tallers catalans, repetint-se formes i decoracions en tots ells, Barcelona, Reus i Lleida. Aquestes peces han estat estudiades per nombrosos autors i es pot precisar amb força exactitud la cronologia per a cada una de la decoracions (Batllori 1974, Telese, 198-, Verra 2001). És sabut que a finals del segle XVI i principis del XVII, es realitza pisa decorada en blau i franges en groc. No es produiran peces policromes fins al segon quart del segle XVII, deixant-se de produir a mitjan segle, amb una clara influència de les ceràmiques nord - italianes. Aquestes produccions policromes presenten les mateixes orles i motius que les peces decorades monocromes en blau, amb les orles denominades diverses que descriurem més endavant. A partir de 1640 l'orla imperant és la anomenada "ditada" que es generalitzarà durant la segona meitat del segle XVII, alguns autors marquen la seva desaparició cap el 1670, però a les excavacions realitzades al Mercat, tant les del 2001 com les del 2005, permeten aventurar la seva perduració uns 30 anys més tard ja que apareix en gran quantitat, juntament amb produccions de finals de segle com poden ser les de Poblet. Acompanyant aquest motiu tenim el de la corbata o també anomenat de la palmera, que no apareix en cap context arqueològic abans de 1650, tot i que autors com Telese l'emmarquin cronològicament en el segon quart de segle.

A finals del segle s'inicia un canvi en els estils, en bona part influïts per la ceràmica francesa i la italiana, d'aquest moment tenim els grups, anomenats de Transició, de la Panotxa, Faixes o cintes i d'influència de Savona. Però els conjunts més nombrosos són els coneguts com a producció de Poblet i de la botifarra, que s'inicien en l'últim quart del segle perdurat dins del primer quart del segle XVIII.

S'han identificat 60 fragments de ceràmica decorada amb blau cobalt de producció catalana, el que representa un 76,92% del total de ceràmiques decorades. Evidentment és el tipus de decoració més nombrós de totes les ceràmiques del jaciment.

- Ceràmica decorada amb orles diverses.

Les orles diverses monocromes comparteixen les mateixes decoracions centrals, acostumen a trobar-se tant en escudelles com en plats. Són motius simples, principalment geomètrics que segueixen un esquema simètric en els que la majoria són cruciformes, elements vegetals senzills i retícules. Igualment existeixen decoracions més complexes per als plats. Podem trobar el disc central decorat amb algun sol, cara d'una senyora, algun ocell, alguna creu de Malta o també una rosa dels vents.

Les orles diverses engloben a totes aquelles sanefes anteriors a 1650. Ocupaven l'ala del plat o estaven situades just sota del llavi de l'escudella. Tot i que es coneixen un número més gran, perfectament explicades al llibre 'La vaixella blava catalana de 1570-1670 de A.Telese Comte. Només es descriuran les orles diverses documentades en aquesta fase d'excavació, les cronologies que dona Telese, no es poden aplicar al peu de la lletra, però sí serveixen per emmarcar-les cronològicament.

1. Orla de la Pinça. Formada per la successió d'elements constituïts per dos traços rectilinis o lleugerament corbats, que s'originen en un punt comú i terminen separats a la manera d'unes pinces. Sembla una variant de la figueta. S'ha documentat un fragment.

2. Orla de roda de carreta i volutes. Formada per l'alternança de motius de roda i volutes, anteriorment descrits. S'ha documentat un fragment.

Per concloure hem de dir que s'han documentat dos fragments de ceràmiques de blava catalana amb decoració d'orles diverses, el que representa un 3,33% del total de blaves catalanes.

- Ceràmica decorada amb els motius de la ditada.

Ha partir de mitjans del segle XVII, les orles diverses deixen d'utilitzar-se i es generalitzen tres nous motius decoratius, el conegut com la "ditada", la "corbata" i també el de la "figa". Encara que aquesta última estaria inclosa dins de les denominades orles diverses. Segons A. Telese Compte (1991). En aquesta intervenció només s'han identificat fragments de blava catalana amb decoració de la ditada, de fet és la més popular de totes les decoracions de la segona meitat del segle XVII, es tracta d'una orla formada per la successió d'elements constituïts per un traç gruixut i curt, lleugerament corbat, perpendicular al sentit de la sanefa, Pel seu gruix i curvatura, sembla dibuixat amb el dit. Es tracta d'una evolució esquemàtica i estilitzada de la orla anomenada de gallons. Torno a repetir que, si be A.Telese, li dóna una cronologia de 1620-1670, les excavacions del Born apunten una cronologia de 1640-1700.

Els motius del disc central són molt variats, acompanyant la "ditada" tenim motius vegetals, cares de senyora, diversos tipus d'ocell, cases, motius heràldics, la denominada roda de Santa Catalina, el símbol de Montserrat o

noms de persones. La ditada també apareix per sobre del motiu central i per sota de la sanefa, també en algunes escudelles, però no és molt habitual. Els plats decorats amb aquest motiu mesuren 20 centímetres de diàmetre, i en algun cas esporàdic poden arribar als 30 centímetres.

Els 31 fragments de ceràmica decorada amb el motiu de la ditada corresponen a plats. Pel que fa al conjunt de ceràmica blava catalana, el motiu de la ditada representa el 51,67% de totes les peces.

- Ceràmica blava catalana de finals del segle XVII i primer quart del segle XVIII.

En l'últim quart del segle XVII, es realitzen noves produccions ceràmiques que trenquen completament l'estil establert. Aquestes noves produccions es realitzen influïdes pels centres productors italians i francesos. Són els denominades estil de Poblet, Botifarra i de Transició. Tot i que, en aquesta intervenció només s'han documentat fragments ceràmics amb decoració de Poblet.

Tot i rebre aquest nom, segurament es va començar a produir a la ciutat de Barcelona, tot i que autors com Telese la situen a la ciutat de Reus (Telese. 1984, 38). Es caracteritzen per ser plats d'ala suau i peu anular amb una coberta de blanc estannífer abundant que els proporciona un blanc molt viu amb una tonalitat brillant. Els plats tenen diverses mides sent la més generalitzada la de 20 centímetres, encara que no és l'única, ja que també s'han documentat alguna servidora, especiers i escudelles. Poblet representa el 6,67% del total de la ceràmica blava catalana documentada al jaciment, és el motiu decoratiu més extens entre la totalitat de ceràmiques decorades del jaciment.

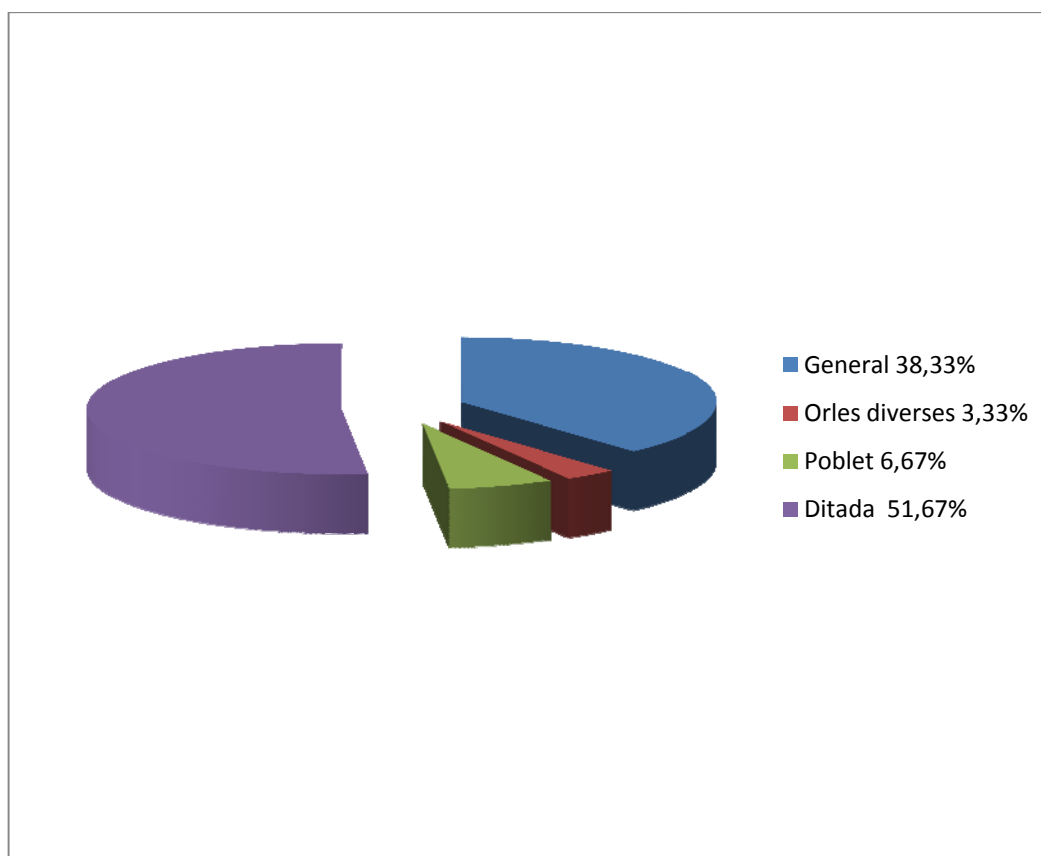

Fig. 118 Percentatges de les diferents decoracions de blaves catalanes documentades al jaciment.

7.1.3 Classificació de les ceràmiques per la seva cronologia.

Resulta complicat fer una classificació cronològica de la ceràmica apareguda en aquesta intervenció ja que, el número de peces és força escàs. En les intervencions dels anys 2001 i 2005 a l'antic Mercat del Born de Barcelona es van poder documentar ceràmiques d'un ampli ventall cronològic que ens duu des de l'època romana fins a principis del segle XVIII. Dels 78 fragments ceràmics estudiats, 74, és a dir el 94,87% dels casos es situen en època moderna i només 4, el 5,13% es situa en època medieval.

7.1.3.1 Conjunt datat en la Baixa edat Mitjana.

La construcció de la muralla a partir del segle XIII i bona part del XIV, va tenir una doble funció, per una banda protegir les 'viles noves' construïdes extramurs en èpoques anteriors i d'altra banda descongestionar el centre de la ciutat, afavorint la urbanització d'amplis terrenys, especialment en el que després serà el barri de la Ribera, la construcció progressiva d'edificacions es farà de forma ràpida. Els nivells més antics detectats a l'excavació, tant en aquesta fase, com en la de l'any 2001 donen una cronologia de finals del S.XIII i principi del XIV, la ceràmica que ho marca és la decorada en blanc i morat, pisa arcaica

S'han documentat únicament quatre fragments ceràmics datats en aquest període. S'observen atuellis com escudelles, plats, plats talladors etc... marquen dos moments cronològics, un situat en el segle XIII i XIV, i un altre moment situat entre la segona meitat del segle XIV i segle XV. En el primer grup es situa el fragment de plat de pisa arcaica i la nansa de gerra decorada en blanc i morat. En el segon grup es situem els dos fragments de ceràmica decorada en blau de cobalt d'origen valencià.

7.1.3.2 Conjunt datat en època Moderna.

S'han documentat 74 fragments ceràmics datats en aquest període. Especialment plats i escudelles.

Com en el cas anterior hem realitzat una triple divisió cronològica, un primer grup de ceràmiques datades entre els segles XVI i XVII, ceràmica de reflexes metàl·lics català. Un segon grup en el que trobarem la ceràmica blava catalana del segle XVII. Per finalitzar una tercera categoria amb la ceràmica blava catalana de finals del segle XVII i principis del XVIII.

S'han documentat 9 fragments de ceràmiques datades entre els segles XVI i XVII, el que representa un 13,04% del total de la ceràmica moderna. Com hem fet en l'apartat de classificació ceràmica per tècniques i decoracions, hem de comentar que les ceràmiques més característiques d'aquest període són les produccions de plats i escudelles dels centres productors de Reus i Barcelona, amb les produccions de reflexes metàl·lics, especialment els de pinzell - pinta.

El grup més nombrós de ceràmiques d'època moderna és el datat en el segle XVII, amb la successió de motius decoratius, des de les orles diverses en la primera meitat de segle, a les decoracions de la ditada, durant la segona part del segle XVII. S'han classificat 54 fragments, el que correspon al 78,26% de la ceràmica d'època moderna.

Finalment, el grup de les ceràmiques datades a finals del segle XVII i primers anys del segle XVIII, queda acaparat per la producció anomenada de 'Poblet'. S'han documentat 6 fragments, el que representa un 8,7% del total, pràcticament tots de plats i escudelles.

7.2 El vidre.

Només es van identificar dos fragments de vidre durant el procés d'excavació dels encepats, concretament el peu d'una copa i el coll d'una ampolla. El vidre correspon al 0,72% del total dels materials documentats.

7.3 Els metalls.

Com en el cas del vidre, només s'han identificat 2 fragments d'elements metàl·lics, concretament 1 clau i dos informes de ferro, l'estat de conservació era força dolent. Aquests tipus de materials representen un 1,08% del total dels materials documentats a l'excavació.

7.4 El material de construcció

Com hem fet amb la resta d'apartats, s'ha realitzat una classificació interna, depenent de les formes o els materials: pedra, ceràmica etc.

Pel que fa al material petri classificat, s'ha recuperat únicament un fragment de columna nummulítica.

Pel que fa als objectes ceràmics, el grup més nombrós el formaven els baixant, tubs i canalitzacions diverses, deu fragments en total. L'altre grup el conformaven les rajoles, peces d'argila emmotllada formant un bloc prismàtic de poc gruix i generalment de forma quadrada o rectangular, assecada al sol, que serveix com a material de construcció de parets o paviments. Pot tenir decoració pintada i vidriat en una de les cares. S'han identificat 4 fragments.

1. Rajola blanca i blava S.XVI. Es tracta d'una rajola que presenta un vidriat blanc sobre el qual es pinta amb un patró al damunt amb pintura blava. Aquesta tècnica es coneix com a trepa i el seu ús es va generalitzar al segle XVI. Els motius decoratius acostumen a ser vegetals esquemàtics. S'ha identificat un fragment.

2. Rajola policroma anterior al segle XVIII. Es tracta d'una rajola que estaria associada a les produccions ceràmiques d'orles diverses, ditada i palmera. Els motius decoratius són molt variats, persones, animals etc.. els més abundants són els motius florals. Els colors que es feien servir són el groc, el marró, el blanc, el taronja i el blau. S'han identificat 4 fragments.

7.5 El material lític.

El material lític documentat al jaciment i que no s'engloba com a material de construcció, és testimonial només representa el 0,03% del total. Es tracta

d'un fragment de sílex, que podria estar relacionat amb les armes de foc, que feien servir aquest mineral com a percutor per disparar.

Les conclusions de l'estudi de materials recuperats en la intervenció a l'interior del Mercat del Born, no difereixen gaire del que ja sabíem de l'estudi de materials de les intervenció de l'any 2001, sinó que es confirmen diferents teories que apuntàvem en aquell moment, (ARTIGUES-FERNÁNDEZ 2001). El jaciment arqueològic del Born és un jaciment tancat, és a dir, que en un moment puntual i per causes de força major, com pot ser la destrucció d'una part important d'un barri en un termini de temps curt, (dos anys), totes les estructures van quedar soterrades i van restar així fins el moment de realitzar l'excavació arqueològica, sense gaires intrusions de materials posteriors al 1716-18.

Un altre argument a favor del jaciment és la periodització històrica del mateix, des dels orígens en la segona meitat del segle XIII fins a la seva destrucció, cada període històric presenta uns materials concrets, especialment ceràmics que ens permet corroborar algunes cronologies, però que també ha permès modificar la perdurabilitat d'alguns estils ceràmics.

En l'actualitat s'estan realitzant estudis de materials que ja estan modificant datacions, que fins el moment no eren discutides, com per exemple l'article "Pisa arcaica i vaixela verda al segle XIII. L'inici de la producció de pisa decorada en verd i manganès a la ciutat de Barcelona" (Quarhis núm. 03 pp139-157), (BELTRAN 2007), en aquest article s'estudien peces de verd i manganès que fins el moment es dataven clarament al segle XIV. Un altre article, que en aquests moments està en premsa, fa un estudi sobre un dels materials menys estudiats en les intervencions d'època moderna, com són les pipes de caolí, les marques de fabricant podran funcionar com a fòssil director, en futures intervencions.

Pel que fa als materials estudiats en aquesta intervenció hem pogut confirmar les datacions sobre el motiu de 'la corbata' fetes per Cerdà, en el seu llibre 'La ceràmica catalana del segle XVII trobada a la Plaça Gran de Mataró' (CERDÀ 2001), en aquest llibre es donava una datació de segona meitat del segle XVII, per aquest motiu decoratiu, mentre que tradicionalment autors com Batllori o Telese el situaven en el segon quart de segle. En les diferents intervencions del Mercat del Born no hem pogut situar cap fragment ceràmic amb decoració de 'la corbata', en un moment anterior a 1650.

Un dels motius decoratius més freqüents al jaciment és la 'ditada', que Telese al seu llibre 'La vaixella blava catalana de 1650-1670' situa cronològicament entre els anys 1620-70, al jaciment del Born creiem que té una perdurabilitat de com a mínim trenta anys més, fins a finals del segle XVII, ja que es documenta clarament amb fragments de ceràmica de 'Poblet' i comença remetre amb sèries com els de 'la botifarra', 'faixes i cintes' etc..

8. CONCLUSIONS.

Les obres de construcció d'un centre cultural a l'interior de l'antic Mercat del Born de Barcelona, van fer necessari el creixement d'una de les cares dels 56 encepats que conformen l'espai central. Els pilars situats en la meitat nord creixien cap el sud i els situats en la part sud creixien cap el nord. Els encepats s'ampliaven 0,50 m. En el procés de d'adequació de l'antic mercat del Born, com a futura seu de la biblioteca provincial l'any 2001, es van construir uns daus de formigó sota cada pilar, cadascuna de les cares mesurava 1,9 m de llarg. En els dotze pilars de la part central el dau de formigó era força més gran, concretament cada cara mesurava 2,70 m de llarg.

La construcció del mercat del Born en el segle XIX es va fer just per sobre de la runa de les cases destruïdes l'any 1716, per tant l'estructura del mercat, va protegir indirectament les restes de la ciutat medieval i moderna.

La construcció dels daus de formigó l'any 2001, va afectar algunes de les estructures que hi passaven just per sota, per tant, el creixement extra de 0,5 m en una de les cares, plantejava la mateixa problemàtica, és per això que l'equip d'arqueòlegs del Museu d'Història de la ciutat de Barcelona, van dissenyar un projecte d'intervenció, on es centraven de forma individual en la problemàtica de cadascun dels encepats.

L'objectiu principal era minimitzar el màxim l'impacte sobre les estructures properes, per això les estructures afectades havien de ser desmuntades per un equip mixta format per arqueòlegs i restauradors, sempre extraient la part de l'estructura afectada i consolidant ràpidament la part no afectada.

Un segon objectiu era l'aprofundiment de l'informació que en podés facilitar el desmuntatge, com ara la datació de l'estructura afectada, per mitjà de la ceràmica associada. També es podia extreure informació de l'excavació de 0,24 m² per sota de cada encepat, (0,38 m² en els pilars de la part central).

L'ampliació dels 56 encepats es feia per mitjà d'un encofrat, per tant si havia d'encabir una planxa d'acer en la part de creixement de l'encepat, que es recolzava en el terra, per facilitar-ne la col·locació s'havia de rebaixar la superfície 0,6 m d'amplada, per tota la llargada del encepat i una potència de 0,20 m.

En 10 del 56 encepats, concretament els núm. 42, 43, 44, 48, 64, 65, 88, 89, 90 i 96, no es va realitzar cap mena d'actuació, ja que, o be no existien estructures ni estratigrafia al estar destruïdes per instal·lacions de l'antic mercat o be en la intervenció de l'any 2001 ja s'havia esgotat l'estratigrafia del sector.

La intervenció arqueològica es va centrar en 43 encepats, i el grau d'afectació va ser variable. Es poden fer tres grups:

- Encepats on només es va realitzar un excavació sense afectar estructures.
- Encepats on es van aixecar paviments i es va excavar els nivells de preparació.
- Encepats on es van aixecar paviments i es van desmuntar estructures afectades pel creixement dels encepats.
- Encepats on només es van desmuntar estructures afectades.

Dels 43 encepats on es va intervenir, en cinc casos no es van desmuntar estructures i només es va realitzar una excavació de 0,20 m de potència. Concretament els encepats núms. 31, 52, 100, 105 i 108. Les limitacions de l'espai i de la potència a excavar han perjudicat el resultat i no s'ha obtingut tota la informació desitjada. En el cas de l'encepat núm.31, es va documentar un únic estrat, UE 70442, ja identificat i datat en la intervenció de l'any 2005-2006. En l'encepat núm. 52, es van documentar dos nivells de circulació, UE 30899 i 30900 i un nivell de preparació, UE 30901, amb un únic fragment

ceràmic relacionat amb els darrers moments d'ús de la zona de pas entre el pont de la carnisseria i la part nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.

En l'encepat núm.100 es va documentar el nivell de preparació UE 70522 del paviment que funcionava en el darrer moment d'ús de l'hab.18 del sector VII i un estrat d'anivellament, UE 70523. No van aportar materials que poguessin datar els estrats.

L'excavació de l'encepat núm. 105 va donar com a resultat la documentació de quatre nivells de circulació, (UE 7968 - 7970 - 7971 i 7972), de la part sud del carrer del Joch de la pilota, cap d'ells sense aportar materials que poguessin datar-los. Finalment en l'encepat núm.108 es va excavar el nivell de circulació UE 6254, amb materials del segle XVII.

En 16 dels encepats intervinguts l'actuació que es va fer va consistir en l'aixecament de paviments i l'excavació dels nivells de preparació i anivellaments. No es van desmuntar estructures. Els encepats d'aquest grup són els núm. 32, 33, 47, 53, 59, 60, 95, 97, 99, 103, 106, 109, 110, 119, 120 i 122.

Només en quatre dels encepats, els nivells de preparació excavats van permetre datar el paviment. En l'encepat núm.33 es va documentar el nivell de preparació UE 70509 datat en el segle XVII. En l'encepat núm.60 es va documentar el retall irregular, UE 5867, farcit per l'estrat UE 5866 datat entre el segle XVI i XVII, (reflexes metàl·lics). En l'encepat núm.103 es va documentar el nivell de preparació UE 70505, datat entre el segle XVI i XVII, (reflexes metàl·lics).

Un dels encepats que ha proporcionat més informació és el núm.122, un cop aixecat el paviment UE 7884 es va excavar el nivell de preparació UE 70513, documentant-se un segon paviment de rajoles, UE 70514. Per sota es va

documentar una xarxa de sanejament formada per dues clavegueres domèstiques, UE 70519 i UE 70516. Un cop desmuntades les clavegueres es va poder documentar un estrat d'anivellament d'una fase anterior.

En 9 del encepats intervinguts es van aixecar els paviments, es van excavar els nivells de preparació i es van desmuntar els trams afectats d'algunes estructures. Els encepats d'aquest grup són núm. 54, 57, 61, 62, 63, 98, 102, 104 i 121.

L'únic encepat d'aquest grup que va proporcionar alguna mena d'informació va ser el núm.102, un cop aixecat el paviment de rajoles UE 7303, es va documentar l'estrat de preparació UE 70507, sense recuperar materials. Posteriorment es va procedir al desmuntatge d'un tram de l'escala UE 7783, identificant-se l'estrat UE 70506, relacionat amb el moment constructiu de l'escala, en l'interior de l'estrat es van recuperar fragments de ceràmica ditada, amb absència de orles diverses i Poblet, el que podria situar el moment constructiu en la meitat del segle XVII.

En la resta de casos, en 12 dels 13 encepats només es va procedir al desmuntatge dels trams afectats pel creixement dels encepats, sense que s'arribessin a rebaixar nivells arqueològics. Únicament en l'encepat núm.55 es van poder documentar, de forma molt parcial, diferents fases:

En les fases més antigues es van documentar dos estrats d'anivellament, UE 70541 i 70537, que serviren com a base on construir una xarxa de sanejament formada per dues clavegueres domèstiques, UE 70532 i 70533, que semblen convergir en una única estructura que desguassaria en la claveguera principal del carrer del Joch de la Pilota. Tota la superfície s'anivella amb els estrats UE 70538 i UE 70532.

En una fase posterior s'amortitzen les clavegueres, que queden substituïdes per la construcció d'una fossa sèptica que ocupava l'extrem sud de l'habitació.

Possiblement durant la segona meitat del segle XVII, es pavimenta per darrera vegada l'habitació, amb el paviment UE 70528. Finalment tot queda cobert per l'estrat de runa UE 70531.

La intervenció que es va desenvolupar entre els mesos de novembre de 2008 i maig de 2009, a l'interior del mercat del Born, tenia com a objectiu principal, la protecció de les estructures del conjunt arqueològic, afectades pel creixement de 56 encepats de formigó.

L'actuació va consistir en l'excavació d'un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'amplada i 0,2 m de potència, en la part de creixement de l'encepat, per a poder encabir una planxa de formigó que permetés fer l'encofrat. També es van desmuntar els trams afectats pel creixement dels encepats. Posteriorment, l'equip de restauració s'encarregava de consolidar les estructures intervingudes.

Les limitacions de les zones a excavar, no han permès recollir tota la informació necessària per poder fer una bona seqüència cronoestratigràfica dels àmbits i dels carrers on estan situats els encepats. De fet només s'ha pogut datar el moment constructiu d'alguns paviments de rajola i d'una escala. En dos casos s'han pogut establir fases històriques, però sense que es poguessin contextualitzar amb la resta d'estructures dels àmbits on estaven situades.

Les estructures i estrats documentats en aquesta intervenció permetran, tenir una informació prèvia, a l'hora de plantejar futures intervencions.

9. BIBLIOGRAFIA.

AA. VV. (1994) *Del rebost a la taula. Cuina i menjar a la Barcelona gòtica*. Barcelona.

ALBAREDA, J. GARCIA ESPUCHE, A. (2005): *11 de setembre de 1714*. Barcelona

ALBERTÍ, S. (1964): *L'onze de Setembre*. Barcelona.

AMIGÓ et alii (1986) *El Bullidor, jaciment medieval. Estudi de materials i documentació*. Sant Just Desvern.

BANKS, Ph. (2003): "El creixement físic de Barcelona, segles X-XIII" *dins de Barcelona Quaderns d'Història*, 8. Barcelona.

BATLLORI, M. (1949) *Ceràmica catalana decorada*. Barcelona.

BELTRÁN DE HEREDIA, J. (1998) "Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització" *Ceràmica medieval i postmedieval. Circuits productius i seqüències culturals*. Barcelona, pp 177-204.

CERDÀ, J.A. (1993) "Un conjunt de pisa i terrissa del segle XVIII-XIX trobat a Mataró (El Maresme). III i darrera part." *Butlletí Informatiu de Ceràmica*. 53. Barcelona. Pp 18-25.

CERDÀ, J.A. ROLDÓS, J. (1994) "Trobada de terrissa catalana a l'església de Sant Miquel de Mata (Mataró, Maresme)" *Butlletí Informatiu de Ceràmica* 56. Barcelona, pp 6-15.

COLL, J. et alii (1998) *Mallorca i el comerç de la ceràmica a la Mediterrània*. Barcelona.

ENSEÑAT, C. (1980) "Colección de cerámicas de Paterna de los siglos XIV y XV en el museo de Sòller (Mallorca)" *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*. 830-833. Palma de Mallorca, pp. 231-251.

GALERA, M. ROCA, F. TARRAGÓ, S. (1982): *Atles de Barcelona. Segle XVI-XX*. Barcelona.

GARCIA ESPUCHE, A; GUARDIA BASSOLS, M. (1986): *Espai i societat a la Barcelona pre-industrial*. Barcelona.

IDEM (2004): *Barcelona entre dues guerres. Economia i vida quotidiana (1652-1714)*. Vic.

GONZÁLEZ, E. (2001) *La ceràmica baixemdieval decorada en verd i manganès a Catalunya. Un estat de la qüestió*. Barcelona..

HARRIS, E.C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Barcelona.

HERNÁNDEZ , F.X. (2003): *Història militar de Catalunya. Vol. III: La defensa de la terra*. Barcelona.

LLORENS, J. (1989) *Ceràmica catalana de reflex metàl·lic*. Barcelona.

MESQUIDA, M. (2001) *Las Ollerías de Paterna. Tecnología y producción. Volúmen I siglos XII y XIII*. Valencia.

PALET, J.M. (1997): *Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructura i evolució del territori entre l'època íbero-romana i altmedieval segles II-I aC – X-XI dC.* Barcelona.

ROIG, A, ROIG, J. (2002) *La vila medieval de Sabadell. Dotze anys d'arqueologia a la ciutat (1988-2000).* Sabadell.

SANTANACH, L. (2007): *Intervenció arqueològica al passeig de Circumval·lació, 8-14. –Estació de França-. (inèdit) MUHBA.*

SOBERÓN, M. (2006): *Intervenció arqueològica a la plaça de Pau Vila, 12-3b; carrer del Dr. Aiguader, 1-27; carrer de la Marquesa, 2-6 de Barcelona. (inèdit) MUHBA.*

TELESE, A. (1991) *La vaixel·la blava catalana de 1570 a 1670.* Barcelona.

10. LLISTAT D'ESTRUCTURES AFECTADES I GRAU D'AFECTACIÓ.

Encepat núm.32

Paviment UE 30700.

Afectació: Un tram de 1,2 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.33

Paviment UE 70328.

Afectació: Un tram de 2,1 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.34

Escala UE 70324.

Afectació: Total.

Mur UE 70230.

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,20 m d'ample i 1,56 m d'alçada.

Encepat núm.45

Mur UE 2030.

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,6 m d'ample i 1 m d'alçada.

Encepat núm.46

Mur UE 298.

Afectació: Un tram de 0,5 m de llarg per 0,5 m d'ample i 1,10 m d'alçada.

Encepat núm.47

Paviment UE 2056.

Afectació: Un tram de 0,25 m de llarg per 0,25 m d'ample.

Encepat núm.49

Mur UE 2091.

Afectació: Un tram de 0,5 m de llarg per 0,3 m d'ample i 1,2 m d'alçada.

Encepat núm.53

Paviment UE 2056.

Afectació: Un tram de 1,47 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.54

Paviment UE 70298.

Afectació: Un tram de 2,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Mur UE 70272.

Afectació: Un tram de 0,05 m.

Encepat núm.55

Paviment UE 70528.

Afectació: Total.

Coberta de Fossa sèptica UE 70189.

Afectació: Total.

Claveguera UE 70532.

Afectació: Un tram de 0,5 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Claveguera UE 70533.

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.56

Mur UE 70190.

Afectació: Un tram de 1 m de llarg per 0,4 m d'ample i 0,6 m d'alçada.

Brocal de pou UE 70181.

Afectació: Un tram de 0,42 m de llarg per 0,16 m d'ample i 0,6 m d'alçada.

Encepat núm.57

Coberta de claveguera UE 7989.

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.58

Mur UE 5668.

Afectació: Un tram de 1,6 m de llarg per 0,5 m d'ample i 1,6 m d'alçada.

Encepat núm.59

Paviment UE 540.

Afectació: Un tram de 1,15 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Paviment UE 5780.

Afectació: Un tram de 0,88 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.60

Paviment UE 5025

Afectació: Un tram de 1,66 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.61

Paviment UE 5360

Afectació: Un tram de 0,2 m de llarg per 0,4 m d'ample.

Mur UE 5637.

Afectació: Un tram de 0,4 m de llarg per 0,4 m d'ample i 0,5 m d'alçada.

Encepat núm.62

Paviment UE 459

Afectació: Un tram de 1,43 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Mur UE 5640.

Afectació: Un tram de 0,4 m de llarg per 0,6 m d'ample i 1,3 m d'alçada.

Encepat núm.63

Mur UE 4081

Afectació: Un tram de 0,73 m de llarg per 0,4 m d'ample i 0,3 m d'alçada.

Mur UE 4079.

Afectació: Un tram de 0,25 m de llarg per 0,3 m d'ample i 0,3 m d'alçada.

Encepat núm.91

Porta UE 1248 i tapiat UE 1249

Afectació: Total.

Mur UE 1061.

Afectació: Un tram de 0,77 m de llarg per 0,49 m d'ample i 0,3 m d'alçada.

Encepat núm.92

Mur UE 1063.

Afectació: Un tram de 0,5 m de llarg per 0,4 m d'ample i 1,2 m d'alçada.

Encepat núm.93

Mur UE 305.

Afectació: Un tram de 0,7 m de llarg per 0,5 m d'ample i 1,1 m d'alçada.

Encepat núm.93

Mur UE 305.

Afectació: Un tram de 0,7 m de llarg per 0,5 m d'ample i 1,1 m d'alçada.

Encepat núm.94

Marxapeu UE 3259

Afectació: Total.

Mur UE 3247

Afectació: Un tram de 0,4 m de llarg per 0,3 m d'ample i 1,65 m d'alçada.

Mur UE 3248

Afectació: Un tram de 0,3 m de llarg per 0,2 m d'ample i 1,6 m d'alçada.

Encepat núm.95

Paviment UE 3014

Afectació: Un tram de 1,28 m de llarg per 0,5 m d'ample.

Encepat núm.97

Paviment UE 3467

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.98

Paviment UE 30049

Afectació: Un tram de 3 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Mur UE 30204

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,4 m d'ample i 0,6 m d'alçada.

Mur UE 30201

Afectació: Un tram de 0,4 m de llarg per 0,5 m d'ample i 1,2 m d'alçada.

Encepat núm.99

Paviment UE 30700

Afectació: Un tram de 2,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.101

Mur UE 7730

Afectació: Un tram de 1,5 m de llarg per 0,5 m d'ample i 0,4 m d'alçada.

Mur UE 7757

Afectació: Un tram de 2 m de llarg per 0,3 m d'ample i 0,4 m d'alçada.

Encepat núm.102

Paviment UE 7303

Afectació: Un tram de 0,8 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Escala UE 7783

Afectació: Total

Encepat núm.103

Paviment UE 7303

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.104

Paviment UE 7045

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Mur UE 737

Afectació: Un tram de 0,3 m de llarg per 0,6 m d'ample i 0,45 m d'alçada.

Encepat núm.106

Paviment UE 5873

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.109

Paviment UE 625

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.110

Paviment UE 459

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.111

Estructura indeterminada UE 457

Afectació: Total

Mur UE 563

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,2 m d'ample i 0,7 m d'alçada.

Encepat núm.119

Paviment UE 30282

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.120

Paviment UE 30700

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Encepat núm.121

Paviment UE 30700

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Mur UE 70500

Afectació: Un tram de 0,6 m de llarg per 0,2 m d'ample i 0,2 m d'alçada.

Encepat núm.122

Paviment UE 7884

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Paviment UE 70514

Afectació: Un tram de 1,9 m de llarg per 0,6 m d'ample.

Claveguera UE 70519

Afectació: Total

Claveguera UE 70516

Afectació: Total

ANNEX I TREBALLS DE RESTAURACIÓ

ÍNDEX

1- Introducció	2
2- Antecedents.....	3
3- Metodologia.....	5
4- Estat de conservació.....	6
5- Descripció dels treballs realitzats.....	11
6- Conclusions.....	18
6- Mapping de les zones restaurades.....	19

1.- INTRODUCCIÓ

Aquest informe es el resultat de la intervenció efectuada per realitzar la consolidació de certs punts de les estructures arqueològiques de l'antic Mercat del Born.

La intervenció ha estat realitzada per Gamarra & García, conservació i restauració, S.L. , sota la coordinació de Mª José Garcia Mulero amb un equip de restauradors format per Marta Balari Balcells i Aitana Rius Fabra.

La intervenció va venir motivada per la necessitat de realitzar la consolidació d'estructures arqueològiques un cop desmuntat un perímetre de 0,50 m aproximadament al costat d'una cara dels capçals que reforcen els pilars de l'estructura del Mercat. Aquesta primera operació va ser realitzada per l'empresa CODEX, SCCL. La necessitat d'ampliar aquests reforços feia necessari el desmuntatge controlat per arqueòlegs i la posterior intervenció dels restauradors.

2.- ANTECEDENTS

L'antic Mercat del Born es troba ubicat entre els següents carrers : Plaça Comercial, núm. 12, C/ de la Ribera, núm. 3, C/ Comercial núm. 2 i 5, C/ de la Fusina, núm. 4, a la ciutat de Barcelona.

Les estructures corresponen a l'evolució urbanística del barri de la Ribera des del segle XIV fins que va ser destruït a l'any 1714 després de la Guerra de Successió. Es poden reconèixer la xarxa de carrers i les restes de cases i palaus.

En el moment en que es realitzen aquests treballs les restes arqueològiques es troben cobertes amb una plataforma de fusta i estructura de ferro que substitueix el nivell de paviment original del Mercat. L'alçada de la plataforma permet que es pugui transitar per les estructures, encara que amb dificultat en algunes zones.

Estructures arqueològiques cobertes per la plataforma

Tarima que cobreix les restes arqueològiques

3.- METODOLOGIA

La metodologia per realitzar aquests treballs es la següent :

- Documentació gràfica i escrita prèvia a la intervenció.
- Neteja superficial de forma mecànica dels diferents punts intervinguts.
- Inici del procés de consolidació: morter líquid per a consolidacions internes (seguint la formula *Torraca*) :

1 vol puzzolana hiperventilada.
1 vol pols de maó
2 vols calç hidràulica (Sant Astier Lafarge)
Acril AC 33 diluït en aigua 1:10

- Consolidacions externes, morters trencats o arenosos : *morter vermellós 1* i el *morter blanc*, segons convingui observant la coloració del morter original.

MORTER VERMELLÓS 1

-3 vols Sorra de Riu LSG02.
-2 vols Sorra fina ocre ZF
-1 vol rosso Verona triturat CTS
-2 vols Calç en pasta.

MORTER BLANC

-1 vol Sorra de riu CN03
- 1 vol Sorra fina ocre
1 vol Sorra de riu LSG02
1 vol calç en pasta.

- Recol.locació de pedres o realització de petits daus que aguantin les pedres que queden en voladís: Morter hidràulic normal (3 de sorra de riu x 1 vol calç hidràulica), juntament amb totxos de terracota.

4.- ESTAT DE CONSERVACIÓ

Havent intervingut els arqueòlegs en el desmuntatge de les estructures afectades per la seva proximitat amb els daus de formigó a ampliar, la nostra tasca s'ha centrat bàsicament en nou punts del jaciment que eren els que havien quedat més malmesos.

Tots aquests punts presentaven un estat de conservació que es resumeix en carreus i reompliment dels murs a punt de caure, morters trencats i en algun cas en procés d'arenització.

Punt nº 1: presenta brutícia superficial i trencament del morter.

Punt n° 2: S'observa pèrdua de morter i risc d'enderroc sobretot a la part inferior.

Punt n° 3: Presenta risc d'esfondrament, carreus i morter trencats.

Punt n° 4: Presenta risc d'esfondrament, carreus i morter trencats.

Punt n° 5: s'aprecien morter trencat i pedres que han quedat en voladís.

Punt n° 6: Aquest és el punt més delicat, donat que està molt proper al dau de formigó, la paret de carreus està en molt mal estat i amenaça enderroc. A més el morter dels carreus que encara hi ha, està absolutament arenitzat, ha perdut doncs qualsevol capacitat de cohesió.

Punt n° 7: Punt que es presenta amb el morters molt sorrencs i les teules que composaven la vora del pou s'han perdut en gran quantitat. En aquest punt, mentre duren els treballs de micropilotatge dels daus, s'ha recomanat omplir el pou amb algun tipus de material, per tal que exerceixi pressió cap a fóra i, d'aquesta manera aconseguir major consistència de l'estructura.

Punt n° 8: Morter trencat i pedres que han quedat en voladís

Punt n° 9: presenta el morter trencat i alguns carreus es mouen.

5.- DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS

CONSOLIDACIÓ INTERNA

La consolidació interna s'ha destinat a gairebé tots els punts, per tal de refermar les parts interiors dels murs intervinguts.

El procés ha consistit en humectar prèviament amb Etanol 96° emprant una xeringa gran, per tal de poder arribar als llocs més interiors dels murs. Seguidament s'ha barrejat en Acril AC33 (Prèviament dissolt en H2O), la Fórmula Torracca que anteriorment hem descrit. D'aquesta manera s'aconsegueix un líquid pastós de color marró fosc que en assecar-se té la funció d'endurir tot el que troba al seu entorn i ocupar totes les cavitats internes del mur que podrien significar el seu debilitament.

CONSOLIDACIÓ EXTERIOR

La consolidació exterior, com ja s'havia apuntat anteriorment, s'ha destinat a tots els punts que comptaven amb el morter descohesionat i les pedres deslligades que composaven les estructures.

Un cop consolidat internament amb la fórmula Torracca, s'han emprat bàsicament el morter dit *Vermellós 1*, el morter *Blanc* i el morter *hidràulic comú*. Aquest últim s'ha utilitzat per adherir les pedres desenganxades del mur i sobretot per la confecció de daus de sosteniment, emprant aquest morter i totxanes de "terra cuita".

Punt nº1 : consolidat per injecció amb Torraca i amb morter vermellós 1.

Punt nº 2 : consolidat amb injecció, morter vermellós1 i dau de reforç.

Punt n° 3 : consolidat amb injecció, morter vermellós 1 i reforçat per un punt amb totxo i calç hidràulica.

Punt n° 4 : consolidat amb injecció, morter vermellós 1, morter blanc i reforçat per un punt amb totxo i calç hidràulica.

Punt nº 5 : consolidat amb injecció, morter vermellós 1, morter blanc i reforçat per un punt amb totxo i calç hidràulica.

Punt nº 6 : consolidat amb injecció morter vermellós 1, morter blanc i banquetta adherida al mur, reforçant així l'estructura feta amb totxo i calç hidràulica

Punt nº 7 : Consolidat amb Torracca i morter vermellós 1.

Punt nº 8 : consolidat amb injecció, morter vermellós 1, morter blanc i reforçat per un punt amb totxo i calç hidràulica.

Punt nº 9 : Consolidat amb Torracca i morter vermellós 1.

6.- CONCLUSIONS

Les consolidacions permetran que les feines de micropilotatge que s'han de dur a terme a prop d'aquestes estructures, no afectin en grau elevat a la conservació de les mateixes. Durant les feines a realitzar, que estaran supervisades per un tècnic restaurador, es podria fer necessari alguna protecció addicional. En qualsevol cas fins que no comencin aquestes operacions, es fa difícil valorar-les a priori.

S'han utilitzat les mateixes tècniques i materials que en les consolidacions i restauracions realitzades fins ara, per tant és tracta d'una intervenció de caràcter definitiu.

Correspondència dels punts amb els pilars :

Punt 1..... pilar	91
Punt 2..... pilar	92
Punt 3..... pilar	93
Punt 4..... pilar	63
Punt 5..... pilar	62
Punt 6..... pilar	58
Punt 7..... pilar	56
Punt 8..... pilar	45
Punt 9..... pilar	94

Direcció Tècnica :
Mª José Garcia Mulero

Restauradors :
Marta Balari Balcells
Aitana Rius Fabra

Intervenció realitzada al desembre de 2008

**Gamarra & Garcia,
Conservació i restauració, S.L.**

P^o Albers, n° 63, 08198 St. Cugat del Vallès (Barcelona)

93 674 78 14 – 630 90 78 77 / 78

ANNEX II FITXES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.

Sector IV	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	4442
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 459				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de pedra del carrer Bonayre en la seva part sud, UE.459. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.110. Cota superior: 3,1		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	5865
Composició			Interpretació	Tipus UE Retall	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Retall rectangular.		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per 5866				
Talla a 5867 5868	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Retall rectangular documentat en la part nordoest de l'hab.9 del sector V. La seva funció era servir com a base d'una filera de pedres que on es recolzava el paviment de pedra del nord de l'habitació. Encepat núm.60		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura Solta	Color Marró	5866
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat farciment		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a 5865	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 511	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat únic de farcimet del retall UE 5865. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.60. Cota superior: 2,53 - Cota inferior: 2,49 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura Solta	Color Beix	5867
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a 5868	Cobert per 5025				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per 5865				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 511	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat de nivellament en la part nord de l'hab.9. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.60. Cota superior: 2,53 - Cota inferior: 2,49 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró	5868
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 511	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat documentat per sota del nivell UE 5867, possiblement es tracta d'un nou nivellament del nord de l'hab.9. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.60. Cota superior: 2,48 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Rosat	5869
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a 5870	Cobert per 5780				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajol de la meitat est de l'hab.10, UE.459. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.59. Cota superior: 2,7 - Cota inferior: 2,65 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura Solta	Color Beix	5870
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a 5871	Cobert per 5869				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat de nivellament documentat en la meitat est de l'hab.10. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.59. Cota superior: 2,65 - Cota inferior: 2,60 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Gris	5871
Composició	carbons i cendres		Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a	Cobert per 5870				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat de nivellament documentat en la meitat est de l'hab.10. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.59. Cota superior: 2,60 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	5872
Composició			Interpretació	Tipus UE Basament	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Basament d'arcada		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza 511 5637				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Base arcada, integrada en els murs que separen les habitacions 11 i 9 del sector V. Fa 0.62 x 0.55 m. Les edificacions originals del XIII presentaven espais diàfans separats per arcades.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	5873
Composició			Interpretació	Tipus UE <input type="text" value="Estrat"/>	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a 5875	Cobert per 5079				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajol de l'hab.20, UE.5079. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.106. Cota superior: 3,27 m.s.n.m.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	5874
Composició			Interpretació	Tipus UE <input type="text" value="Retall"/>	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Retall irregular		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per 5875				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Petit retall irregular documentat en la part oest de l'hab.20 del sector V. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.106.		

Sector V	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	5875
Composició			Interpretació	Tipus UE <input type="text" value="Recompliment"/>	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de farciment		
Cobreix a	Cobert per 5873				
Farceix a 5874	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat únic de farciment del retall irregular UE 5874, part oest de l'hab.20 del sector V. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.106. Cota superior: 3,27 - Cota inferior: 3,15 m.s.n.m.		

Sector VI	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	6254
Composició			Interpretació	Tipus UE	Nivell d'ús
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de circulació		
Cobreix a	Cobert per 6253		Descripció		
Farceix a	Farcit per		Nivell de circulació de la part est del carrer Xucles. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.108.		
Talla a	Tallat per		Cota superior: 3,19 - Cota inferior: 3 m.s.n.m.		
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VI	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Rosat	6255
Composició			Interpretació	Tipus UE	Estrat
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 625		Descripció		
Farceix a	Farcit per		Nivell de preparació del paviment de pedra localitzat en la meitat sud-est del carrer Xucles, UE.625. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.109.		
Talla a	Tallat per		Cota superior: 3,19 m.s.n.m.		
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector III	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró	30897
Composició			Interpretació	Tipus UE	Estrat
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 30282		Descripció		
Farceix a	Farcit per		Nivell de preparació del paviment de pedra del carrer Gensana, UE.30282. Només s'ha pogut documentar un petit tram just en la zona de creixement de l'encepat núm.119.		
Talla a	Tallat per		Cota superior: 2,25 - Cota inferior: 2,2 m.s.n.m.		
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector III	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró	30898
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 30700				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat molt contaminat amb presència de ventonita. Nivell de preparació del paviment de pedra del carrer Qui va del Born en la seva part sud, UE.30700. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.99. Cota superior: 2,44 - Cota inferior: 2,4 m.s.n.m.		

Sector III	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Beix	30899
Composició	morter		Interpretació	Tipus UE Nivell d'ús	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de circulació		
Cobreix a 30900	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de circulació documentat en una zona de pas entre el pont de la carnisseria i l'extrem nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.		

Sector III	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró Fosc	30900
Composició	morter, ceràmica		Interpretació	Tipus UE Nivell d'ús	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de circulació		
Cobreix a 30901 30902	Cobert per 30899				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de circulació documentat en una zona de pas entre el pont de la carnisseria i l'extrem nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull. 2,50 msnm		

Sector III	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	30901
Composició			Interpretació	Tipus UE	Nivell d'ús
Relacions Físiques	Igual a		Possible nivell d'ús		
Cobreix a 30902	Cobert per 30900				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Possible nivell de circulació documentat en una zona de pas entre el pont de la carnisseria i l'extrem nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull. Només es documenta en la part est de l'encepat núm.52		

Sector III	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	30902
Composició			Interpretació	Tipus UE	Nivell d'ús
Relacions Físiques	Igual a		Possible nivell d'ús		
Cobreix a 30900	Cobert per 30901				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Possible nivell de circulació o nivell de preparació documentat en una zona de pas entre el pont de la carnisseria i l'extrem nord del carrer Qui va del Born al pla d'en Llull.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró	70501
Composició			Interpretació	Tipus UE	Estrat
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de circulació		
Cobreix a 70502	Cobert per 70502				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per 70512				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de circulació de la part nord del carrer Joch de la Pilota. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.57. Cota superior: 2,79 - Cota inferior: 2,69 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró Clar	70502
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de circulació		
Cobreix a	Cobert per 70501				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per 70512				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de circulació de la part nord del carrer Joch de la Pilota. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.57. Cota superior: 2,69 - Cota inferior: 2,59 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70503
Composició			Interpretació	Tipus UE Retall	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Retall irregular		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per 70506 7783				
Talla a 70507	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Retall irregular relacionat amb la construcció de l'estructura UE 7783. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.102.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70504
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 7045				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajol localitzat en la meitat sudest de l'hab.14 del sector VII. UE.7045. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.104. Cota superior: 3,16 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Beix	70505
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 7030				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajol localitzat en l'hab.14 del sector VII. UE.7030. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.103. Cota superior: 3,07 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació 2ª 1/2 — XVII	Criteri Dat. Ceràmic	Textura Compacta	Color Marró Fosc	70506
Composició	cendres, carbons, ceràmica, material constructiu, morter.		Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a 70508	Cobert per				
Farceix a 70503	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 7783	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat de nivellament en la part nordest de l'hab.20. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.102 Cota superior: 3,11 - Cota inferior: 2,9 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Rosat	70507
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 7303				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per 70503				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajol localitzat en l'hab.20 del sector VII. UE.7303. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.102. Cota superior: 2,73 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70508
Composició			Interpretació	Tipus UE Estructura	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Envà		
Cobreix a	Cobert per 70506				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Envà del qual nomès s'ha pogut documentar un petit tram d'uns 0,10 m. Estructura d'una fase anterior a la construcció de l'estructura 7783 (que amortitza l'envà). Nomès s'ha documentat en la part de creixement de l'encepat núm.102		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70509
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a 70510	Cobert per 70232				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajol localitzat en l'hab.29 del sector VII. UE.70232. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.33. Cota superior: 2,63 - Cota inferior: 2,57 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70510
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a	Cobert per 70509				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat de nivellament localitzat en l'hab.29 del sector VII. UE.70232. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.33. Cota superior: 2,57 - Cota inferior: 2,47 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró Fosc	70511
Composició			Interpretació	Tipus UE Reompliment	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de reompliment		
Cobreix a	Cobert per 70324				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70323	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat que farcia l'interior de l'estructura UE 70511. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.34. Cota superior: 2,6 - Cota inferior: 2,48 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70512
Composició			Interpretació	Tipus UE Rasa	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Rasa constructiva		
Cobreix a	Cobert per 7989				
Farceix a	Farcit per 7989				
Talla a 70501 70502	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Rasa per a la construcció de la claveguera UE 7989, localitzada en la meitat nord del carrer del Joch de la Pilota. Nomès s'ha pogut documentar durant les feines d'excavació de l'encepat núm.57.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Blanc	70513
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a 70514	Cobert per 7884				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment UE 7884, localitzat en la meitat nord-est l'hab.8 del sector VII. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.122. Cota superior: 2,63 - Cota inferior: 2,57 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70514
Composició			Interpretació	Tipus UE Paviment	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Paviment de rajol		
Cobreix a 70515	Cobert per 70513				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Paviment d'una fase anterior, fet de rajoles col.locades en trencajunt. S'ha documentat de forma parcial en la zona de creixement de l'encepat núm.122 Cota superior: 2,57 - Cota inferior: 2,5 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70515
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a 70521 70517 70516 70519	Cobert per 70514				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment UE 7884, localitzat en la meitat nordest l'hab.8 del sector VII. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.122. Cota superior: 2,5 - Cota inferior: 2,43 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70516
Composició			Interpretació	Tipus UE Estructura	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a 70519		Claveguera		
Cobreix a	Cobert per 70515				
Farceix a 70518	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura 70517				
			Descripció		
			Claveguera feta amb rajoles localitzada en les feines d'excavació de l'encepat núm.122, formava part conjuntament amb la claveguera UE 70519 d'un sistema d'evaüació d'aigües en la part nordest de l'hab.8 del sector VII. Cota superior: 2,63 - 2,58 m.s.n.m.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70517
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de farciment		
Cobreix a	Cobert per		Descripció Estrat únic de farciment de la claveguera UE 70516. Cota superior: 2,48 - Cota inferior: 2,35 m.s.n.m.		
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70516	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70518
Composició			Interpretació	Tipus UE Rasa	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Rasa constructiva		
Cobreix a	Cobert per		Descripció Rasa per a la construcció de la claveguera UE 70516		
Farceix a	Farcit per 70516				
Talla a 70521	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70519
Composició			Interpretació	Tipus UE Estructura	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a 70516		Claveguera		
Cobreix a	Cobert per 70515		Descripció Claveguera feta amb rajoles localitzada en les feines d'excavació de l'encepat núm.122, formava part conjuntament amb la claveguera UE 70516 d'un sistema d'evaüació d'aigües en la part nordest de l'hab.8 del sector VII. Cota superior: 2,52 - 2,47 m.s.n.m.		
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70520	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70520
Composició			Interpretació	Tipus UE Reopliment	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de farciment		
Cobreix a	Cobert per		Descripció Estrat únic de farciment de la claveguera UE 70519. Cota superior: 2,35 - Cota inferior: 2,30 m.s.n.m.		
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70519	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70521
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a	Cobert per 70515		Descripció Estrat de nivellament localitzat en la part nordest de l'hab.8 del sector VII. Documentat en la zona de creixement de l'encepat núm.122. Cota superior: 2,47 m.s.n.m.		
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per 70518				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró Clar	70522
Composició	morter, ferro		Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a 70523	Cobert per		Descripció Nivell de preparació del paviment desaparegut, que cobria la superfície, en el darrer moment d'ús, de l'hab.18 del sector VII d'excavació.		
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70523
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat nivellament		
Cobreix a	Cobert per 70522				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Petit estrat de 8 cm de potència, que anivella la superfície de l'hab.18, per a poder col.localar un paviment de rajoles.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Rosat	70524
Composició	morter, pedres		Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 70298				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70525	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment de rajoles quadrades UE 70298, que cobria la meitat est de l'àmbit. en la darrera fase d'ús.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70525
Composició			Interpretació	Tipus UE Estructura	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Coberta de claveguera		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza 70298				
Es lliura	Se li lliura 70524 70526				
			Descripció		
			Coberta de pedra d'una claveguera relacionada amb una fossa sèptica de l'hab.28 del sector VII.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Solta	Color Beix	70526
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de nivellament		
Cobreix a	Cobert per 70294				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70525	Se li lliura				
			Descripció		
			Estrat que nivella la part sud de l'hab.28 del sector VII, per a poder col.locar el paviment UE 70298		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70527
Composició			Interpretació	Tipus UE Rasa	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Rasa constructiva de la claveguera UE 70525		
Cobreix a	Cobert per 70526				
Farceix a	Farcit per 70525				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70528
Composició			Interpretació	Tipus UE Paviment	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Paviment de rajoles		
Cobreix a 70529	Cobert per 70531				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en 70530	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Restes d'un paviment de rajoles documentat en la part oest de l'hab.2 del sector VII.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70529
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de preparació		
Cobreix a	Cobert per 70529				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Nivell de preparació del paviment UE 70528, documentat en la part oest de l'hab.2 del sector VII.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Gris	70530
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat cendres		
Cobreix a 70532 70538	Cobert per 70531				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Documentat per sota del nivell de preparació UE 70529		

Sector VII	Datació — 1716	Criteri Dat. Històric	Textura Solta	Color Blanc	70531
Composició	morter, pedres		Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell d'enderroc		
Cobreix a 70528 70530 70532 70533	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			nivell d'enderroc localitzat en la meitat oest de l'hab.2 del sector VII d'excavació.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70532
Composició			Interpretació	Tipus UE Estructura	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Claveguera		
Cobreix a	Cobert per 70531 70534 70530				
Farceix a 70535	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura 70538				
			Descripció		
			Petita claveguera domèstica, que conjuntament amb la claveguera UE 70533, formaven part del sanejament de l'hab.2 del sector VII.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70533
Composició			Interpretació	Tipus UE Estructura	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Claveguera		
Cobreix a	Cobert per 70531 70534				
Farceix a 70536	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		
			Petita claveguera domèstica, que conjuntament amb la claveguera UE 70532, formaven part del sanejament de l'hab.2 del sector VII.		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró	70534
Composició	morter		Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat d'anivellament de l'hab.2		
Cobreix a 70532 70533	Cobert per 70529				
Farceix a 70535 70536	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				
			Descripció		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70535
Composició			Interpretació	Tipus UE Rasa	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Rasa constructiva de la claveguera UE 70532		
Cobreix a	Cobert per		Descripció		
Farceix a	Farcit per 70534 70532				
Talla a 70537 70541	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70536
Composició			Interpretació	Tipus UE Retall	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Rasa constructiva de la claveguera UE 70533		
Cobreix a	Cobert per		Descripció		
Farceix a	Farcit per 70534 70533				
Talla a 70537 70541	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Marró	70537
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat nivellament		
Cobreix a 70541	Cobert per		Descripció		
Farceix a	Farcit per		Estrat que anivella l'hab.2 del sector VII, anterior a la construcció de la xarxa de sanejament formada per les clavegueres UE 70532 i UE 70533.		
Talla a	Tallat per 70535 70536				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura	Color	70538
Composició			Interpretació	Tipus UE <input type="text" value="Estrat"/>	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de cendres		
Cobreix a	Cobert per 70530				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70532	Se li lliura				
			Descripció		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Sorrenca	Color Marró Clar	70539
Composició			Interpretació	Tipus UE <input type="text" value="Reompliment"/>	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de colmatació de la claveguera UE 70533		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70533	Se li lliura				
			Descripció		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Sorrenca	Color Marró Clar	70540
Composició	ceràmica, moneda		Interpretació	Tipus UE <input type="text" value="Reompliment"/>	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Estrat de colmatació de la claveguera UE 70532		
Cobreix a	Cobert per				
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura 70532	Se li lliura				
			Descripció		

Sector VII	Datació —	Criteri Dat.	Textura Compacta	Color Gris	70541
Composició			Interpretació	Tipus UE Estrat	Foto. Plan.
Relacions Físiques	Igual a		Nivell de cendres		
Cobreix a	Cobert per 70537		Descripció		
Farceix a	Farcit per				
Talla a	Tallat per 70535 70536				
Es recolza en	Se li recolza				
Es lliura	Se li lliura				

ANNEX III INVENTARI MATERIALS.

UE.30897

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	2	14003	VO	PAT	TO	AO				VI		Vidriat marró
	2	14003	SF	PAT	TO	AO				VI		Vidriat marró
	2	14003	VO	PLT	TO	AO				VI		Vidriat verd. Una peça
	1	14003	SF	PAT	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	1	14003	FO	FIN	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	2	14003	SF	PAT	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			Vidriat verd.
	1	14003	NA	FAB	TO	AO	IN		VI	VI		Vidriat verd.
	3	14003	SF	FOB	TO	AO				VI		Vidriat Melat.
	2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat Melat.
	1	14005	SF	FIN	TO	AR						
	1	14100	SF	PAT	TO	AO			VI	VI		
	3	14120	VO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	1620-1700	2 peces
	2	14120	VO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	1620-1700	1 peça
	1	14250	VO	PAT	TO	AO		PI		VI	S.XIII	pisa arcàica, sanefa decorada motius vegetals

UE.30898

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14002	VO	PAT	TO	AO						
	2	14003	VO	FOB	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	VO	FOB	TO	AO			VI	VI		Vidriat marró.
	2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	VO	CSS	TO	GO				VI		Vidriat verd-melat. Amb nansa
	1	14114	SF	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	Fi XVII pp.XVIII	orla F.
	1	14120	VO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	1620-1700	
	1	15000				AO					peu terrisser	
	1	30000	PE	COP	ND							
1	1	50030	RAJ		MO	AO		PI		VI	S.XVI	Decoració epigràfica

UE.5865

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	3	14002	SF	FIN	TO	AO	IN					1 peça
	2	14002	SF	FIN	TO	AO						
	1	14002	AN	FIN	TO	AO						
	1	14003	VO	PAT	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	FO	FOB	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	2	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	8	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat melat.
	3	14003	FO	FIN	TO	AO				VI		Vidriat melat.
	1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		

UE.5866

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14002	VO	FOB	TO	AO						llavi pla
	1	14003	VO	GET	TO	AO				VI		Ha perdut el vidriat
	1	14003	SF	GET	TO	AO				VI		Ha perdut el vidriat
	2	14003	VO	SEV	TO	AO				VI		Vidriat verd. 1 peça
	1	14003	SF	FTA	TO	AO			VI	VI		Vidriat verd.
	1	14003	SF	FTA	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat melat.
	2	14201	FO	PAT	TO	AO	PI		VI	VI	S.XVI	Ha perdut el vidriat i la decoració pintada interior

UE.5868

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14002	VO	ORS	TO	AO	IN					llavi pla
	1	14003	FO	FOB	TO	AO			VI	VI		Vidriat marró.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	5	14003	FO	GIB	TO	AO				VI		Vidriat verd. 1 Peça
	1	14003	SF	FTA	TO	AO			VI			Vidriat verd.
	2	14201	VO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	S.XVI	1 Peça. Ha perdut el vidriat i la decoració pintada interior
	1	20002		CLA								Clau de ferro.

UE.5869

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	1	14201	SF	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	S.XVI-XVII	No s'aprecia la decoració
	1	14100	OR	EOR	TO	AO			VI	VI		

UE.6254

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	2	14002	SF	FIN	TO	AO						
	1	14003	VO	FAB	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	AG	CAN	TO	AO			VI	VI		Vidriat marró.
	1	14003	FO	FOB	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	3	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	FO	FOB	TO	AO				VI		Vidriat melat.
	1	14003	NA	FIN	TO	AO			VI	VI		Vidriat verd.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		Vidriat verd.
	2	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		Vidriat verd.
	1	14103	PE	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	Fi XVII pp.XVIII	Blava tipus Poblet
	3	14103	VO	EOR	TO	AO		PI	VI	VI	S.XVII	
	1	14103	VO	XIC	TO	AO	PI		VI	VI	Fi XVII pp.XVIII	
	3	14114	SF	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	Fi XVII pp.XVIII	
	1	20002		CLA								Clau de ferro.

UE.7758

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	50025			MO	AO						

UE.70442

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14002	SF	FIN	TO	AO						
	1	14003	VO	FOB	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	2	14003	VO	GIB	TO	AO				VI		Vidriat marró. 1peça
	1	14003	FO	GIB	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	SF	BAC	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	2	14003	PC	GRE	TO	AO			VI	VI		Vidriat marró.
	1	14003	VO	PLT	TO	AO				VI		Vidriat marró.
	1	50021										Fragment de columna mnumolítica
	2	50033			MO	AO		PI		VI		1 Peça. Blanc, blau, verd, groc i marró
	1	50033			MO	AO		PI		VI		1 Peça. Blanc, blau, groc i marró

UE.70501

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14002	SF	FIN	TO	AO						

1	1	14003	PC	POA	TO	AO			VI				Fireta. Vidriat verd.
2	8	14003	PC	GRE	TO	AO				VI			1 Peça. Greixonera. Vidriat marró.
	7	14003	PC	PAT	TO	AO					VI		1 Peça. Vidriat marró.
	3	14003	VO	PLT	TO	AO					VI		Vidriat marró.
	1	14003	VO	PLT	TO	AO					VI		Vidriat verd.
	1	14003	VO	BAC	TO	AO					VI		Vidriat verd.
	2	14003	SF	BAC	TO	AO					VI		Vidriat verd.
	20	14003	PC	BAC	TO	AO					VI		1 Peça. Vidriat marró.
	3	14003	SF	FIN	TO	AO					VI		Vidriat marró. 2 peces.
	2	14005	SF	FIN	TO	AR							
	3	14103	PC	EOR	TO	AO		PI	VI	VI		S.XVII	Decoració vegetal
	1	14103	VO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		S.XVII	
	2	14103	SF	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		S.XVII	
	1	14103	SF	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		S.XVII	Decoració casa
	3	14120	VO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		1620-1700	
	1	14120	FO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		1620-1700	Decoració lletres
	3	14120	PC	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		1620-1700	1 Peça. Decoració estrella
3	3	14120	FO	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		1620-1700	1 Peça. Decoració 'Vallsussera'
4	3	14120	PC	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		1620-1700	1 Peça. Decoració estrella i motius vegetals
5	7	14120	PC	PAT	TO	AO		PI	VI	VI		1620-1700	1 Peça. Decoració geomètrica
	1	20002		CLA									clau de ferro.
	2	50025			MO	AO							1 Peça.

UE.70509

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14103	SF	PAT	TO	AO		PI	VI	VI	S.XVII	
	1	50025			MO	AO				VI		Vidriat verd.

UE.70510

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14003	FO	FIN	TO	AO				VI		Vidriat verd.
	1	14201	VO	EOR	TO	AO	PI	PI	VI	VI	S.XVI-XVII	Ha perdut la decoració.
	1	50025			MO	AO						

UE.70511

Núm. Dif.	Quan. Frags.	Codi	Def. Frag.	Tipo-Forma	Tècnica	Pasta	Dec. Ext.	Dec. Int.	Acabat. Ext.	Acabat Int.	Cronologia	Observacions
	1	14002	SF	FIN	TO	AO	IN					gran contenidor
	1	14003	PE	FTA	TO	AO			VI			Vidriat verd.
	2	50025			MO	AO				VI		Vidriat verd.
	2	50025			MO	AO						

ANNEX IV INVENTARI FOTOGRÀFIC.

Num.	Sector	UE
0001	Enc. 31	
Detall de l'encepat núm. 31 previ a la intervenció. Des del sud.		
0002	Enc. 31	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm. 31. Des del sud.		
0003	Enc. 31	
Detall de l'encepat núm. 31 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.		
0004	Enc. 31	
Detall de l'encepat núm. 31 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudoest.		
0005	Enc.31	
Vista general de l'encepat núm.32, previ a la intervenció. Des del sud.		
0006	Enc.32	
Detall de l'encepat núm. 32 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.		
0007	Enc.32	
Detall de l'encepat núm. 32 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.		
0008	Enc.33	
Detall de l'encepat núm. 33 previ a la intervenció. Des de l'oest. UE. 70232		
0009	Enc.33	
Detall de l'encepat núm. 33 previ a la intervenció. Des de l'oest. UE. 70232		
0010	Enc.33	
Detall de l'encepat núm. 33 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud. UE.70510		
0011	Enc.34	
Detall de l'encepat núm. 34 previ a la intervenció, s'aprecia l'escala UE 70324. Des de l'oest.		
0012	Enc.34	
Detall del procès d'intervenció en l'encepat núm.34, un cop desmuntada l'escala UE 70324, s'aprecia la cara est del mur UE 70230, en l'hab.29 del sector VII		
0013	Enc.34	
Detall del la cara est del mur UE 70230, en l'hab.29 del sector VII.		
0014	Enc.34	
Detall del la cara est del mur UE 70230, en l'hab.29 del sector VII.		
0015	Enc.34	
Detall del la cara est del mur UE 70230, en l'hab.29 del sector VII.		
0016	Enc.34	
Detall de l'encepat núm.34 un cop finalitzada la intervenció. Des del nordoest. UE.70510		
0017	Enc.45	
Detall de l'encepat núm. 45 previ a la intervenció. Des del sudest.		

Num.	Sector	UE
0018	Enc.45	Detall de l'encepat núm. 45 previ a la intervenció. Des del nord.
0019	Enc.45	Detall de l'encepat núm. 45 previ a la intervenció. Des del nordoest.
0020	Enc.45	Detall de l'encepat núm. 45 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudest.
0021	Enc.45	Detall de l'encepat núm. 45 un cop finalitzada la intervenció. Des del nordoest.
0022	Enc.46	Detall de l'encepat núm. 46 previ a la intervenció. Des del sudest.
0023	Enc.46	Detall de l'encepat núm. 46 previ a la intervenció. Des del nordoest.
0024	Enc.46	Detall de l'encepat núm. 46 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.
0025	Enc.46	Detall de l'encepat núm. 46 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.
0026	Enc.47	Detall de l'encepat núm. 47 previ a la intervenció. Des del nord.
0027	Enc.47	Detall de l'encepat núm. 47 previ a la intervenció. Des del sud.
0028	Enc.47	Detall de l'encepat núm. 47 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudest.
0029	Enc.48	Detall de l'encepat núm. 48 previ a la intervenció. Des del nordest.
0030	Enc.48	Detall de l'encepat núm. 48 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudoest.
0031	Enc.48	Detall de l'encepat núm. 48 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.
0032	Enc.49	Detall de l'encepat núm. 49 previ a la intervenció. Des del nord.
0033	Enc.49	Detall de l'encepat núm. 49 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.
0034	Enc.49	Detall de l'encepat núm. 49 un cop finalitzada la intervenció. Des del nordoest.
0035	Enc.53	Detall de l'encepat núm. 53 previ a la intervenció. Des de l'est. UE.30700

Num.	Sector	UE
0036	Enc.53	
Detall de l'encepat núm. 53 previ a la intervenció. Des de l'est. UE.30700		
0037	Enc.53	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.53, des del nord.		
0038	Enc.53	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.53, des del nord.		
0039	Enc.53	
Detall de l'encepat núm. 53 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0040	Enc.53	
Detall de l'encepat núm. 53 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.		
0041	Enc.56	
Detall de l'encepat núm. 56 previ a la intervenció. Des del nordoest.		
0042	Enc.56	
Detall de l'encepat núm. 56 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0043	Enc.57	
Detall de l'encepat núm. 57 previ a la intervenció. Des del nordest.		
0044	Enc.57	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.57, des de l'est.		
0045	Enc.57	
Detall de l'encepat núm. 57 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0046	Enc.58	
Detall de l'encepat núm. 58 previ a la intervenció. Des del nordest.		
0047	Enc.58	
Detall de l'encepat núm. 58 previ a la intervenció. Des de l'est.		
0048	Enc.58	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.58, des del nord.		
0049	Enc.58	
Detall de l'encepat núm. 58 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0050	Enc.58	
Detall de l'encepat núm. 58 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0051	Enc.59	
Detall de l'encepat núm. 59 previ a la intervenció. Des del nordoest.		
0052	Enc.59	
Detall de l'encepat núm. 59 previ a la intervenció. Des del nordest.		
0053	Enc.59	
Detall de l'encepat núm. 59 previ a la intervenció. Des del nord.		

Num.	Sector	UE
0054	Enc.59	
Detall del nivell de preparació, UE 5869 del paviment de rajol UE 5780 que cobria la meitat est de l'hab.10 del sector V. Des del nord.		
0055	Enc.59	
Detall de l'estrat de nivellament, UE 5870 per sota del nivell de preparació UE 5869, meitat est de l'hab.10 del sector V. Des del nord.		
0056	Enc.59	
Detall de l'estrat de cendres, UE 5871 per sota de l'estrat UE 5870, meitat est de l'hab.10 del sector V. Des del nord.		
0057	Enc.59	
Detall de l'encepat núm. 59 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0058	Enc.60	
Detall de l'encepat núm. 60 previ a la intervenció. Des del nord-est.		
0059	Enc.60	
Detall de l'encepat núm. 60 previ a la intervenció. Des de l'est.		
0060	Enc.60	
Detall de l'estrat UE 5867. Encepat núm.60. Des de l'est.		
0061	Enc.60	
Detall de l'estrat UE 5868. Encepat núm.60. Des de l'est.		
0062	Enc.60	
Detall de l'encepat núm. 60 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.		
0063	Enc.61	
Detall de l'encepat núm. 61 previ a la intervenció. Des del nord.		
0064	Enc.61	
Detall del procés d'excavació de l'encepat núm.61, des del sud.		
0065	Enc.61	
Detall del procés d'excavació de l'encepat núm.61, des del sud.		
0066	Enc.61	
Detall de la fonamentació del basament d'arcada UE 5872. Des del sud.		
0067	Enc.61	
Detall de la fonamentació del basament d'arcada UE 5872. Des de l'oest.		
0068	Enc.61	
Detall de la fonamentació del basament d'arcada UE 5872. Des de l'oest.		
0069	Enc.61	
Detall de l'encepat núm. 60 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.		
0070	Enc.61	
Detall de l'encepat núm. 60 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.		
0071	Enc.62	
Vista general de l'encepat núm. 62 previ a la intervenció. Des del sud-est.		

Num.	Sector	UE
0072	Enc.62	Detall de l'encepat núm. 62 previ a la intervenció. Des de l'est. UE.459
0073	Enc.62	Detall de l'encepat núm. 62 previ a la intervenció. Des de l'est. UE.459
0074	Enc.62	Detall del procès de desmuntatge del mur UE. 5640, mur de façana del carrer Bonayre en la part est de l'hab.11 del sector V. Des de l'est.
0075	Enc.62	Detall del procès de desmuntatge del mur UE. 5640, mur de façana del carrer Bonayre en la part est de l'hab.11 del sector V. Des de l'est.
0076	Enc.62	Detall de l'encepat núm. 62 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudest.
0077	Enc.62	Detall de l'encepat núm. 62 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudest.
0078	Enc.63	Detall de l'encepat núm. 63 previ a la intervenció. Des de l'est. UE.4081
0079	Enc.63	Detall de l'encepat núm. 63 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.
0080	Enc.63	Detall de l'encepat núm. 63 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.
0081	Enc.63	Detall de l'encepat núm. 63 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.
0082	Enc.91	Detall de l'encepat núm. 91 previ a la intervenció. Des del sudoest. UE.1248, UE.1249, UE.1061.
0083	Enc.91	Detall de l'encepat núm. 91 previ a la intervenció. Des del sudest. UE.1248, UE.1249, UE.1061.
0084	Enc.91	Detall de l'encepat núm. 91 previ a la intervenció. Des del nord. UE.1248, UE.1249, UE.1061.
0085	Enc.91	Detall de l'encepat núm. 91 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0086	Enc.91	Detall de l'encepat núm. 91 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0087	Enc.92	Detall de l'encepat núm. 92 previ a la intervenció. Des del sudest. UE.1063.

Num.	Sector	UE
0088	Enc.92	Detall de l'encepat núm. 92 previ a la intervenció. Des del sud. UE.1063.
0089	Enc.92	Detall de l'encepat núm. 92 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudest.
0090	Enc.93	Detall de l'encepat núm. 93 previ a la intervenció. Des del sud. UE.305, UE.3166.
0091	Enc.93	Detall de l'encepat núm. 93 previ a la intervenció. Des del sudest. UE.305, UE.3166.
0092	Enc.93	Detall de l'encepat núm. 93 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest. UE.305
0093	Enc.94	Detall de l'encepat núm. 94 previ a la intervenció. Des del sudest. UE.3247, UE.3248.
0094	Enc.94	Detall de l'encepat núm. 94 previ a la intervenció. Des del sudoest. UE.3247, UE.3248, UE.3259.
0095	Enc.94	Detall de l'encepat núm. 94 previ a la intervenció. Des del sud. UE.3247, UE.3248, UE.3259.
0096	Enc.94	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.94, des del sud.
0097	Enc.94	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.94, des del sud.
0098	Enc.94	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.94, des del sud.
0099	Enc.94	Detall de l'encepat núm. 94 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0100	Enc.94	Detall de l'encepat núm. 94 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0101	Enc.95	Detall de l'encepat núm. 95 previ a la intervenció. Des del sudoest.
0102	Enc.95	Detall de l'encepat núm. 95 previ a la intervenció. Des del sudest.
0103	Enc.95	Detall de l'encepat núm. 95 un cop finalitzada la intervenció. Des del nordoest.

Num.	Sector	UE
0104	Enc.95	
Detall de l'encepat núm. 95 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudest.		
0105	Enc.96	
Detall de l'encepat núm. 96 previ a la intervenció. Des de l'oest.		
0106	Enc.96	
Detall de l'encepat núm. 96 previ a la intervenció. Des del nord.		
0107	Enc.96	
Detall de l'encepat núm. 96 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.		
0108	Enc.96	
Detall de l'encepat núm. 96 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0109	Enc.97	
Detall de l'encepat núm. 97 previ a la intervenció. Des del sudoest.		
0110	Enc.97	
Detall de l'encepat núm. 97 previ a la intervenció. Des del sud.		
0111	Enc.97	
Detall de l'encepat núm. 97 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0112	Enc.97	
Detall de l'encepat núm. 97 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.		
0113	Enc.98	
Detall de l'encepat núm. 98 previ a la intervenció. Des del nord.		
0114	Enc.98	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.98, des del nord.		
0115	Enc.98	
Detall de l'encepat núm. 98 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0116	Enc.99	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.99, des de l'oest.		
0117	Enc.99	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.99, s'aprecia el paviment UE.30700, parcialment enfonsat. Des del sudoest.		
0118	Enc.99	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.99, s'aprecia el paviment UE.30700, parcialment enfonsat. Des del sud.		
0119	Enc.99	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.99, s'aprecia el paviment UE.30700, parcialment enfonsat. Des del sud.		
0120	Enc.99	
Detall de l'encepat núm. 99 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.		
0121	Enc.99	
Detall de l'encepat núm. 99 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0122	Enc.101	
Detall de l'encepat núm. 101 previ a la intervenció. Des del sud.		

Num.	Sector	UE
0123	Enc.101	Detall de l'encepat núm. 101 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0124	Enc.101	Detall de l'encepat núm. 101 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0125	Enc.101	Detall de l'encepat núm. 101 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0126	Enc.102	Detall de l'encepat núm. 102 previ a la intervenció. Des del sudoest.
0127	Enc.102	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.102 s'aprecia l'estrat UE 70506. Des de l'oest.
0128	Enc.102	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.102. Des de l'oest.
0129	Enc.102	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.102. Des de l'oest.
0130	Enc.102	Detall de l'encepat núm.102 un cop finalitzada la intervenció s'aprecia l'envà UE 70508. Des de l'oest.
0131	Enc.103	Detall de l'encepat núm. 103 previ a la intervenció. Des del sudoest.
0132	Enc.103	Detall de l'encepat núm. 103 previ a la intervenció. Des del sud.
0133	Enc.103	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.103, s'aprecia el nivell de preparació, UE 70505, del paviment de rajol UE 7030. Des del nordoest.
0134	Enc.103	Detall de l'encepat núm.103 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0135	Enc.103	Detall de l'encepat núm.103 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0136	Enc.104	Detall de l'encepat núm. 104 previ a la intervenció. Des del sudoest.
0137	Enc.104	Detall de l'encepat núm. 104 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0138	Enc.104	Detall de l'encepat núm. 104 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0139	Enc.104	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.104, s'aprecia el nivell de preparació, UE 70504, del paviment de rajol UE 7045. Des del nordoest.
0140	Enc.104	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.104. Des del sudest.

Num.	Sector	UE
0141	Enc.104	Detall de l'encepat núm.104 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.
0142	Enc.104	Detall de l'encepat núm.104 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0143	Enc.105	Detall de l'encepat núm. 105 previ a la intervenció. Des del sud.
0144	Enc.105	Detall de l'encepat núm. 105 previ a la intervenció. Des del sudoest.
0145	Enc.105	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.105. Des de l'oest.
0146	Enc.105	Detall de l'encepat núm.105 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0147	Enc.105	Detall de l'encepat núm.105 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0148	Enc.105	Detall de l'encepat núm.105 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0149	Enc.106	Detall de l'encepat núm. 106 previ a la intervenció. Des del sudoest.
0150	Enc.106	Detall de l'encepat núm. 106 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0151	Enc.106	Detall de l'encepat núm. 106 previ a la intervenció. Des del sud.
0152	Enc.106	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.106, s'aprecia el nivell de preparació, UE 5873, del paviment de rajol UE 5079. Des del nordoest.
0153	Enc.106	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.106, s'aprecia el nivell de preparació, UE 5873, del paviment de rajol UE 5079. Des del nordoest.
0154	Enc.106	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.106, s'aprecia el retall irregular UE 5874. Des del nordoest.
0155	Enc.106	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.106, s'aprecia el retall irregular UE 5874. Des del nord.
0156	Enc.106	Detall de l'encepat núm.106 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.
0157	Enc.108	Detall de l'encepat núm. 108 previ a la intervenció. Des del sud.
0158	Enc.108	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.108. Des del sudoest.

Num.	Sector	UE
0159	Enc.108	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.108. Des del sudoest.
0160	Enc.108	Detall de l'encepat núm.108 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0161	Enc.109	Detall de l'encepat núm. 109 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0162	Enc.109	Detall de l'encepat núm. 109 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0163	Enc.109	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.109. Des del sud.
0164	Enc.109	Detall de l'encepat núm.109 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0165	Enc.109	Detall de l'encepat núm.109 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0166	Enc.110	Detall de l'encepat núm. 110 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0167	Enc.110	Detall de l'encepat núm. 110 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0168	Enc.110	Detall de l'encepat núm.110 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0169	Enc.110	Detall de l'encepat núm.110 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0170	Enc.111	Detall de l'encepat núm. 111 previ a la intervenció. Des de l'oest.
0171	Enc.111	Detall de l'encepat núm. 111 previ a la intervenció. Des del sud.
0172	Enc.111	Detall de l'encepat núm.111 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.
0173	Enc.111	Detall de l'encepat núm.111 un cop finalitzada la intervenció. Des del sudoest.
0174	Enc.119	Detall de l'encepat núm. 119 previ a la intervenció. Des del nord.
0175	Enc.119	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.119. Des de l'est.
0176	Enc.119	Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.119. Des de l'est.
0177	Enc.119	Detall de l'encepat núm.119 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.

Num.	Sector	UE
0178	Enc.119	
Detall de l'encepat núm.119 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.		
0179	Enc.120	
Detall de l'encepat núm. 120 previ a la intervenció. Des del nord.		
0180	Enc.120	
Detall de l'encepat núm.120 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.		
0181	Enc.120	
Detall de l'encepat núm.120 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0182	Enc.121	
Detall de l'encepat núm. 121 previ a la intervenció. Des del nord.		
0183	Enc.121	
Detall de l'encepat núm. 121 previ a la intervenció. Des del nord.		
0184	Enc.121	
Detall de l'encepat núm.121 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0185	Enc.121	
Detall de l'encepat núm.121 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0186	Enc.122	
Detall de l'encepat núm. 122 previ a la intervenció. Des del nord.		
0187	Enc.122	
Detall de l'encepat núm. 122 previ a la intervenció. Des del sud.		
0188	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecia el paviment UE 70510. Des del nord.		
0189	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecia el paviment UE 70510. Des del sud.		
0190	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecien les clavegueres UE 70512 i 70514. Des del nord.		
0191	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecien les clavegueres UE 70512 i 70514. Des del sud.		
0192	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecia l'estrat d'anivellament UE 70517. Des del sud.		
0193	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecia la claveguera UE 70514. Des del sud.		
0194	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecia la claveguera UE 70514. Des del nord.		
0195	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecien les clavegueres UE 70512 i 70514. Des de l'est.		
0196	Enc.122	
Detall del procès d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecien les clavegueres UE 70512 i 70514. Des del sud.		

Num.	Sector	UE
0197	Enc.122	
Detall del procés d'excavació de l'encepat núm.122, s'aprecia la claveguera UE 70514. Des del sud.		
0198	Enc.122	
Detall de l'encepat núm.122 un cop finalitzada la intervenció. Des del nord.		
0199	Enc.122	
Detall de l'encepat núm.122 un cop finalitzada la intervenció. Des del sud.		
0200	Enc.52	
Detall del nivell de circulació UE 30899. Des de l'oest		
0201	Enc.52	
Detall del nivell de circulació UE 30899. Des de l'oest		
0202	Enc.52	
Detall del nivell de circulació UE 30900. Des de l'oest		
0203	Enc.52	
Detall del nivell de circulació UE 30900. Des de l'oest		
0204	Enc.52	
Detall de l'encepat núm.52 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.		
0205	Enc.52	
Detall de l'encepat núm.52 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.		
0206	Enc.54	
Detall del punt on es troben el paviment UE 70298 i la coberta de claveguera UE 70525. Des de l'est.		
0207	Enc.54	
Detall del punt on es troben el paviment UE 70298 i la coberta de claveguera UE 70525. Des de l'est.		
0208	Enc.54	
Detall del punt on es troben el paviment UE 70298 i la coberta de claveguera UE 70525. Des de l'est.		
0209	Enc.54	
Detall de la preparació de paviment UE 70524. Des de l'est.		
0210	Enc.54	
Detall de l'estrat d'anivellament UE 70526. Des de l'oest.		
0211	Enc.54	
Detall de l'encepat núm.54 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'est.		
0212	Enc.54	
Detall de l'encepat núm.54 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.		
0213	Enc.55	
Detall de l'estrat d'enderroc UE 70531 i de l'estrat d'anivellament UE 70534. Des de l'est		
0214	Enc.55	
Detall de l'estrat d'enderroc UE 70531 i de l'estrat d'anivellament UE 70534. Des de l'est		
0215	Enc.55	
Detall de l'estrat d'enderroc UE 70531 i de l'estrat d'anivellament UE 70534. Des de l'est		

Num.	Sector	UE
0216	Enc.55	Detall de la coberta de fossa sèptica UE 70189. Des de l'est.
0217	Enc.55	Detall de la claveguera domèstica UE 70533.
0218	Enc.55	Detall de la claveguera domèstica UE 70533.
0219	Enc.55	Detall de la claveguera domèstica UE 70532.
0220	Enc.55	Detall de la xarxa de clavegueres formades per UE 70532 i UE 70533. Des del nord-est
0221	Enc.55	Detall del nivell de cendres UE 70530. Des del nord-est.
0222	Enc.55	Detall de l'estrat de nivellament UE 70534. Des del nord-est.
0223	Enc.55	Detall de l'estrat de nivellament UE 70534. Des del nord-est.
0224	Enc.55	Detall de l'estrat de nivellament UE 70538. Des de l'est.
0225	Enc.55	Detall de la claveguera domèstica UE 70533. Des del nord-est.
0226	Enc.55	Detall de la claveguera domèstica UE 70533. Des del nord-est.
0227	Enc.55	Vista aèria de la claveguera domèstica UE 70532.
0228	Enc.55	Vista aèria de la claveguera domèstica UE 70533 i de l'estrat de farciment UE 70539.
0229	Enc.55	Detall de l'estrat d'anivellament UE 70537. Des del nord-est.
0230	Enc.55	Detall de l'estrat d'anivellament UE 70537. Des de l'est.
0231	Enc.55	Detall de l'estrat d'anivellament UE 70537. Des de l'est.
0232	Enc.55	Detall de la fossa sèptica UE 70189 i de la claveguera UE 70532. Des de l'est.
0233	Enc.55	Detall del punt on es troben la coberta de la fossa sèptica UE 70189 i de la claveguera UE 70532. Des del nord-est.
0234	Enc.55	Detall del punt on es troben la coberta de la fossa sèptica UE 70189 i de la claveguera UE 70532. Des del nord-est.

Num.	Sector	UE
0235	Enc.55	Detall de l'encepat núm.55 un cop finalitzada la intervenció. Vista aèria.
0236	Enc.55	Detall de l'encepat núm.55 un cop finalitzada la intervenció. Vista aèria.
0237	Enc.100	Detall del nivell de preparació de paviment UE 70522. Des de l'oest.
0238	Enc.100	Detall del nivell de preparació de paviment UE 70522. Des de l'oest.
0239	Enc.100	Detall de l'estrat d'anivellament UE 70523. Des de l'oest.
0240	Enc.100	Detall de l'encepat núm.100 un cop finalitzada la intervenció. Des de l'oest.
0241	Enc.33	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.33
0242	Enc.33	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.33
0243	Enc.33	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.33
0244	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0245	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0246	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0247	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0248	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0249	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0250	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0251	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0252	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34
0253	Enc.34	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.34

Num.	Sector	UE
0254	Enc.52	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.52.
0255	Enc.52	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.52.
0256	Enc.52	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.52.
0257	Enc.52	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.52.
0258	Enc.52	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.52.
0259	Enc.53	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.53.
0260	Enc.53	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.53.
0261	Enc.53	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.53.
0262	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0263	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0264	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0265	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0266	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0267	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0268	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0269	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0270	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0271	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0272	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.

Num.	Sector	UE
0273	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0274	Enc.54	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.54.
0275	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0276	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0277	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0278	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0279	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0280	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0281	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0282	Enc.55	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.55.
0283	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0284	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0285	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0286	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0287	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0288	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0289	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0290	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0291	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.

Num.	Sector	UE
0292	Enc.56	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.56.
0293	Enc.57	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.57.
0294	Enc.57	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.57.
0295	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0296	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0297	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0298	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0299	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0300	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0301	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0302	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0303	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0304	Enc.58	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.58.
0305	Enc.59	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.59.
0306	Enc.59	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.59.
0307	Enc.59	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.59.
0308	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0309	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0310	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.

Num.	Sector	UE
0311	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0312	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0313	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0314	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0315	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0316	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0317	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0318	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0319	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0320	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0321	Enc.60	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.60.
0322	Enc.61	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.61.
0323	Enc.61	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.61.
0324	Enc.61	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.61.
0325	Enc.61	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.61.
0326	Enc.61	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.61.
0327	Enc.62	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.62.
0328	Enc.62	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.62.
0329	Enc.62	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.62.

Num.	Sector	UE
0330	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0331	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0332	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0333	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0334	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0335	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0336	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0337	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0338	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0339	Enc.63	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.63.		
0340	Enc.64	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.64.		
0341	Enc.64	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.64.		
0342	Enc.64	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.64.		
0343	Enc.65	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.65.		
0344	Enc.65	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.65.		
0345	Enc.65	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.65.		
0346	Enc.99	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.99.		
0347	Enc.99	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.99.		
0348	Enc.99	
Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.99.		

Num.	Sector	UE
0349	Enc.100	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.100.
0350	Enc.100	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.100.
0351	Enc.100	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.100.
0352	Enc.119	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.119.
0353	Enc.119	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.119.
0354	Enc.119	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.119.
0355	Enc.119	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.119.
0356	Enc.120	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.120.
0357	Enc.120	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.120.
0358	Enc.120	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.120.
0359	Enc.121	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.121.
0360	Enc.121	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.121.
0361	Enc.121	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.121.
0362	Enc.121	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.121.
0363	Enc.121	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.121.
0364	Enc.121	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.121.
0365	Enc.122	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.122.
0366	Enc.122	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.122.
0367	Enc.122	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.122.

Num.	Sector	UE
0368	Enc.122	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.122.
0369	Enc.122	Detall de les feines de construcció del recreixement de l'encepat núm.122.